

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก จนมีคำกล่าวว่าการเล่นนั้นเปรียบเสมือนการทำงานของเด็ก เมื่อเด็กได้เล่นเขาจะแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ อันเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัว เช่น ความสามารถในการใช้ความคิด การใช้ภาษา การเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจ และการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้การเล่นจึงนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ของเด็กทุกวัย นอกจากนี้จะให้ความสนุกสนานผ่อนคลายทางอารมณ์แล้ว การเล่นยังช่วยเสริมทักษะ สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กอีกด้วย เพราะการเล่นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กรุ่นหนึ่ง เด็กจะใช้เวลาส่วนมากกับการเล่นสำรวจเพื่อสนองความสนใจของตนเอง โดยเริ่มจากการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ ลองผิด ลองถูก เลียนแบบแก้ปัญหา อันนำไปสู่ความคิดรวบยอด การเล่นเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เด็กซึมซับสารสนเทศใหม่หรือเก็บบันทึกความจำการกระทำอันนำไปสู่การพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน และการเล่นยังมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของเด็กในด้าน การเชื่อมโยงการเรียนรู้ทางสังคม เพราะการเล่นเป็นการเลียนแบบชีวิตของผู้ใหญ่ เป็นการแสดง สภาพชีวิตจริงทำให้เด็กคิดหาเหตุผล เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงผลปฏิสัมพันธ์ และประสบการณ์ของเด็กในสังคม การเรียนรู้ในการปรับตัว การเล่นเป็นการแสดงออกถึงความต้องการของเด็ก เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาได้อีกด้วย (นิติธร ปิลวาสน์, 2555)

การเล่นของเด็กเป็นวิธีการเรียนรู้ของหนึ่ง โดยธรรมชาติการเล่นของเด็กที่แท้จริงต้องเปิดโอกาสให้เด็กเล่นอย่างอิสระทั้งทางกาย ทางความคิด และทางสังคมเด็กจะมีความสุขเมื่อได้เล่น โดยธรรมชาติแล้วเด็กต้องการเล่นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมช่วยส่งเสริมพัฒนาการตามวัยทำให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต รู้จักคิดเชื่อมโยงเหตุผล การเล่นช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่วิธีการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นำไปสู่การรู้จักรับผิดชอบตนเอง เรียนรู้ระเบียบวินัย รู้จักควบคุมอารมณ์ ถ่ายทอดจินตนาการ เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยการเล่นผ่านทางประสาทสัมผัสการเล่นของเล่น ได้สังเกตเห็นความแตกต่างและความคล้ายคลึงของสิ่งต่างๆ ที่เล่น ได้เรียนรู้รูปร่าง ขนาด ความหนา ความละเอียดของวัตถุของเล่นนั้น (สถาบันพัฒนาการเด็กกราช นครินทร์, มปป.)

ของเล่นคือวัสดุต่างๆ ทั้งที่เป็นของเล่นจากวัสดุธรรมชาติและของเล่นที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมที่นำมาให้เด็กเล่นเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การเล่นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เด็กจะใช้การเล่นเพื่อเป็นการสำรวจตนเองและเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวไปพร้อมๆ กัน โดยเริ่มจากการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ ลองผิดลองถูก เลียนแบบ แก้ปัญหา อันนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์การเรียนรู้ การเล่นจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำเด็กไปสู่การพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (นิติธร ปิลวาสน์, 2555)

ของเล่นช่วยให้เด็กได้สัมผัสและเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อและกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ช่วยเรื่องของการมองเห็น การเรียนรู้เรื่องสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง การสังเกต การค้นคว้า การทดลอง การสื่อสารและการใช้ภาษา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงฝึกการเข้าสังคม ทั้งสังคมของเด็กจากสถานที่ต่างๆ เช่น บ้าน โรงเรียน สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ เป็นต้น และสังคมของเด็กที่มีผู้ใหญ่ทั้งพ่อแม่ พี่น้อง ปู่ย่า และตายาย เป็นต้น ซึ่งของเล่นที่ดีนอกจากเด็กๆ จะเล่นได้เองแล้วหากสามารถให้ผู้ใหญ่ร่วมเล่นกับเด็กได้นอกจากส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแล้ว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เองก็มีความสุขที่ได้ร่วมเล่นและทำกิจกรรมผ่านของเล่นร่วมกัน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความสุข และเด็กยังเกิดความรู้สึกปลอดภัยจากการเล่นของเล่นนั้นเนื่องจากมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือและเล่นด้วยกัน (ภารุจีร์ บุญชุ่ม, 2555) และของเล่นที่ดีควรผลิตจากวัสดุหรือวัสดุที่มีคุณภาพ ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบการเล่นได้ มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก และมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

การจัดหาของเล่นที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันของเล่นและรูปแบบของเล่นสำหรับเด็กที่มีอยู่ตามท้องตลาดได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เด็กมีของเล่นที่หลากหลาย และจำนวนมากขึ้นกว่าแต่ก่อน มีทั้งที่มีคุณค่าและไม่มีคุณค่าสำหรับเด็ก ในขณะที่ของเล่นที่ดีมีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อเด็กก็มีราคาสูง ทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจัดหา มาเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการ และที่สำคัญเป็นของเล่นที่ไม่มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย ทำให้เด็กเบื่อหน่าย ไม่สนุกกับการเล่นต่อไป และมองหาของเล่นรูปแบบใหม่ๆ ตลอดเวลา พอหมดช่วงวัยที่เหมาะสมที่จะเล่นของเล่นนั้นแล้ว ของเล่นนั้นก็ถูกทิ้งขว้างไป

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่มีบทบาทในการจัดหาของเล่นให้เด็ก เมื่อได้คุณลักษณะของเล่นที่ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยแล้ว จึงนำมาหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็กด้วยการสัมภาษณ์จากผู้เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์เกี่ยวกับของเล่นเด็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,151 คน (โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถามความต้องการของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศจังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 คณะผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัย โดยใช้หลักการของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 595 คน และคิดเทียบตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศในแต่ละจังหวัด แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้ปกครองจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 18 คน เป็นผู้ที่มิประสพการณ์ด้านการออกแบบการพัฒนา การผลิต การขาย หรือการซื้อของเล่นสำหรับเด็ก ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีความพร้อมและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ผลิตของเล่น จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ขายของเล่น จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้ซื้อของเล่น ประกอบด้วย ครูโรงเรียนอนุบาล จำนวน 2 คน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา 1 ตุลาคม 2559 ถึง 30 กันยายน 2560

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของเล่นเด็กปฐมวัย จากผู้ปกครองของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศจังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ด้วยแบบสอบถาม และนำผลสรุปความต้องการของเล่นจากผู้ปกครองมาหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชั้น ที่มีรูปแบบการเล่นอย่างน้อย 3 รูปแบบ และสุดท้ายประเมินแบบร่างของเล่นโดยผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม

- ความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

สื่อของเล่น หมายถึง วัสดุ สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใดที่สามารถนำมาเล่นได้ โดยสร้างความเพลิดเพลิน เกิดความสนุกสนาน และสามารถเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นของเล่นที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีราคาเหมาะสม ผลิตจากวัสดุดีหรือวัสดุที่มีคุณภาพ มีขนาดที่เหมาะสม สามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก มีความปลอดภัย และได้มาตรฐาน สามารถเล่นได้หลายช่วงวัย และสามารถเล่นร่วมกันได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

ความต้องการของเล่น หมายถึง ความพึงพอใจ ความชอบ ความสนใจ การซื้อ และการเลือกซื้อของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศจังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองเกี่ยวกับของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

แนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่น หมายถึง การนำผลสรุปความต้องการของเล่นจากผู้ปกครองเด็กมาหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเด็กด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

แบบร่างของเล่น หมายถึง การนำผลการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย มาออกแบบและพัฒนาออกมาเป็นแบบร่างของของเล่นในรูปแบบของแบบร่างในกระดาษ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาออกมาเป็นต้นแบบ (Prototype) ของของเล่นที่สามารถเล่นได้จริงต่อไป

เด็กปฐมวัย หมายถึง บุตร หรือหลานของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผลิตจากวัสดุหรือวัสดุที่มีคุณภาพ มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน สามารถเล่นได้หลายช่วงวัย และสามารถเล่นร่วมกันได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในรายวิชา ทฤษฎีการเล่น และรายวิชาการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. เด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
 - 1.2 พัฒนาการเด็กอายุ 1-6 ปี
 - 1.3 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 1-6 ปี
2. ของเล่น และการเล่น
 - 2.1 ความหมายของของเล่น
 - 2.2 ประเภทของของเล่น
 - 2.3 ความสำคัญและคุณค่าของของเล่น
 - 2.4 ลักษณะของของเล่นที่ดี
 - 2.5 ทฤษฎีการเล่นของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 พัฒนาการการเล่นของเด็กปฐมวัย
3. มาตรฐานและความปลอดภัยของของเล่น
4. ของเล่นที่เหมาะสมตามวัย
5. การออกแบบของเล่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เด็กปฐมวัย

ความหมายของเด็กปฐมวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กปฐมวัยตามคำนิยามของนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะเวลา พ.ศ. 2550 – 2559 หมายถึง เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรืออายุต่ำกว่า 6 ปี (นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะเวลา พ.ศ. 2550 – 2559) ขณะที่แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555 – 2559 ให้คำนิยามเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ครอบคลุมเด็กทั่วไป เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ รวมถึงเด็กต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย แม้ว่าระบบการศึกษาจะไม่จัดว่าการศึกษาในช่วงนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับแต่ก็มีหน่วยงานที่จัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี รวมทั้งการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน เนื่องจากการศึกษาระดับปฐมวัยคือหัวใจของการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การดำเนินงานพัฒนา/จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม

เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี หรือ 0 – 3 ปี และกลุ่มเด็กอายุ 3 – 5 ปี ในแต่ละกลุ่มจะมีการพัฒนาและจัดบริการดังนี้

1. กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี หรือ 0 – 3 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาโดยครอบครัว ซึ่งบุคคลสำคัญ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว กรณีที่ครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ จะส่งเด็กไปสถานบริการหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรูปแบบการให้บริการในลักษณะสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก หรือเรียกเป็นชื่ออื่นๆ หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย

2. กลุ่มเด็กอายุ 3 – 5 ปี ส่วนใหญ่จะเข้ารับบริการการศึกษาจากสถานศึกษา โดยให้ครูผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวในการพัฒนาเด็ก หน่วยงานภาครัฐที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3 – 5 ปี ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในทศวรรษที่ผ่านมามีการใช้ศาสตร์ต่างๆ ไปวิเคราะห์สมอง ถ่ายภาพสมองเพื่อศึกษาพัฒนาการแต่ละขั้นตอน ความรู้ใหม่ พบว่าโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงวัยเด็ก การเติบโตและพัฒนาการของสมองเป็นรากฐานของการเรียนรู้และเริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ ในช่วง 3 – 6 เดือนในครรภ์มีการสร้างเซลล์สมองสูงสุด การเติบโตของสมองสูงสุดในช่วง 0 – 6 ปี เป็นการเติบโตทางปริมาณ ทำให้สมองของเด็กมีขนาด 90 – 95% และไม่ได้หยุดเติบโตเมื่ออายุ 6 ปี แต่เติบโตจนถึงอายุ 20 – 25 ปี จากองค์ความรู้นี้นำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เข้ากับพัฒนาการของสมอง จึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝัง บ่มเพาะเป็นพิเศษ โดยถือว่าการปลูกฝังหรือการบ่มเพาะใดๆ จะเป็นการสร้างฐานรากของชีวิต ที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และให้ถือว่าการลงทุนในช่วงวัยนี้ถือว่าการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด

พัฒนาการเด็กอายุ 1-6 ปี

กองบรรณาธิการรักลูก (2560) ได้แบ่งพัฒนาการเด็กไว้ ดังนี้

1. เด็กวัย 13 – 24 เดือน

1.1 พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่

ในช่วงขวบปีแรกของเด็กคือการยืนและเดิน โดยพยายาม “ตั้งไข่” ตั้งแต่ช่วงอายุ 11 – 12 เดือน พอเข้าสู่ช่วงวัย 1 – 1 ปีครึ่ง เด็กจะหัดยืนและเดินได้ และทำได้ดีขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งปีขึ้นบันไดแบบมีคนช่วยได้ ท้ายที่สุดเด็กก็ขึ้นลงบันไดที่มีราวจับได้ วิ่ง ปีนป่าย กระโดดอยู่กับที่ เดินทีละก้าวบนไม้กระดานแผ่นเดียวได้

1.2 พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

ในช่วงอายุ 1 – 2 ปี พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ทั้งกล้ามเนื้อและข้อมือจะพัฒนาได้มากแล้ว สามารถหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้คล่องและถนัดมือมากขึ้น นอกจากนี้การทำงานประสานกันระหว่างสายตาและกล้ามเนื้อมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เด็กสามารถหยิบจับอาหารกินได้ จับดินสอลักษณะกำเพื่อขีดเขียนได้ ในวัย 1 ปี – 1 ปีครึ่ง เด็กสามารถต่อบล็อก

ไม่ได้ประมาณ 3 – 4 ชั้น พอเข้าสู่ช่วงวัย 1 ปีครึ่ง – 2 ปี เด็กจะเริ่มถนัดใช้มือข้างใดข้างหนึ่งแล้ว และสามารถถ้อยลูกบิดเม็ดใหญ่ๆ เข้ากับเส้นเอ็นได้

1.3 พัฒนาการด้านภาษา

เด็ก 1 – 2 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงมาก โดยเฉพาะพัฒนาการทางภาษา เด็กรับรู้และจดจำสิ่งที่ผู้ปกครองคุยด้วยมาตลอดตั้งแต่ช่วงแรกเกิด เพียงแต่ยังสื่อสารออกมาไม่ได้ เมื่อเข้าสู่วัย 12 – 18 เดือนนั้นเด็กวัยหัดเดินอาจยังรู้จักคำศัพท์เพียงไม่กี่คำ แต่ในขวบปีที่สองเด็กเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น และเริ่มพูดคำที่มีความหมายออกมาเป็นคำโดดๆ ได้ เข้าใจคำสั่งให้ “หยุด” ซึ่งทักษะการสื่อสารของเด็กจะดีขึ้นเรื่อยๆ

1.4 พัฒนาการด้านอารมณ์

เด็กวัย 12 – 18 เดือน ต้องการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองและอยากที่จะควบคุมคนรอบข้าง ชอบปฏิเสธ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งเมื่อเขาไม่สามารถแสดงความรู้สึกของตัวเองหรือบอกให้รู้ในสิ่งที่ต้องการได้ ก็อาจมีอารมณ์โมโหเกรี้ยวกราด เด็กวัยนี้มักชอบกอดและติดตุ๊กตาหรือผ้าห่ม และไม่อดทนต่อภาวะความคับข้องใจได้ และเมื่อเข้าสู่ช่วงวัย 1 ปีครึ่ง – 2 ปี เด็กจะเกิดความรู้สึกคับข้องใจได้ง่าย มีปฏิกริยาทางบวกหรือทางลบค่อนข้างรุนแรง ใช้คำพูดแสดงอารมณ์ เช่น ไม่เอาออกไป หวงของหรือซ่อนของ เป็นต้น

1.5 พัฒนาการด้านสังคม

ในช่วงวัย 12 – 18 เดือน เด็กจะเริ่มรู้จักตัวเองมากขึ้น โดยผู้ปกครองอาจได้ยินเสียงเขาเรียกแทนตัวเองว่า “หนู” หรือเรียกชื่อของตัวเอง เมื่อมองเห็นตัวเองในกระจก เด็กจะเริ่มเรียนรู้ว่าคนในกระจกคือตัวเอง ซึ่งการรับรู้ตัวตนของตนเองลักษณะนี้ต้องอาศัยการทำงานของสมอง โดยไม่ใช่เพียงแค่การรับรู้แต่ต้องมีการประมวลผลร่วมด้วยและจะพัฒนามากขึ้นในขวบปีที่สอง ถือเป็นพื้นฐานของการเข้าใจตัวเองและทักษะทางสังคมของเด็กนั่นเอง เด็กจะดูการกระทำของคนอื่น เริ่มทำความเข้าใจถึงคำว่าแบ่งปัน แต่ยังไม่ชอบที่จะแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น ผู้ปกครองอาจเห็นเขาแสดงท่าควบคุมและออกคำสั่งกับคนรอบข้าง รวมทั้งสนุกกับการไปเที่ยวเดินเล่นนอกบ้านและอยากเป็นตัวของตัวเอง

2. เด็กวัย 25 – 36 เดือน

2.1 พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่

วัย 2 – 3 ปี จะมีพัฒนาการกล้ามเนื้อแขนขาที่ดีขึ้น การทรงตัวมั่นคง แข็งแรง และคล่องแคล่วมากขึ้น ทำให้เด็กไม่ค่อยอยู่นิ่งๆ เพราะกำลังสนุกกับการบังคับการเคลื่อนไหวขอร่างกายนั่นเอง จุดเด่นของพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กที่จะสังเกตเห็นได้คือช่วงอายุ 2 ปีถึง 2 ปีครึ่ง เด็กจะสามารถกระโดดแบบพื้นพื้นทั้ง 2 ข้างได้ จนกระทั่งหลัง 2 ปีครึ่งถึง 3 ปี เด็กเดินขึ้นบันไดแบบสลับเท้าได้ด้วยตัวเอง

2.2 พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัย 2 – 3 ปี อยู่ที่ “การใช้สายตาสังเกต” ควบคู่กับ “การใช้มือสัมผัส” ซึ่งต้องทำงานประสานกันอย่างมีคุณภาพ ทั้งการถอด ใส่ ติดกระดุม รูดซิปป แปรงฟัน ผูกเชือกทรงเท้า การเขียนหรือวาดภาพ หากเด็กใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะถือเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาให้ดียิ่งขึ้นได้ด้วย เพราะ

กล้ามเนื้อมัดเล็กมีส่วนช่วยให้เขาได้ใช้มือสำรวจ สังเกต จากการจับต้องสิ่งของในทุกๆ กิจกรรม และการหยิบจับสิ่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอบ่อยๆ นี้เอง ที่เป็นตัวกระตุ้นพัฒนาการความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดเล็กได้เป็นอย่างดี

2.3 พัฒนาการด้านภาษา

เด็ก 2 – 3 ปี มักตั้งคำถามและชี้ชวนให้ดูสิ่งรอบข้าง พร้อมกับพูดคุยถึงสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ตัวเองมีความสนใจ การพยายามใช้ภาษาในการตั้งคำถามและสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตัวเองจึงเกิดขึ้น เด็กจะตอบคำถามต่างๆ ที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้นจากคำว่า “ใคร อะไร และที่ไหน” ได้ แต่จะยังไม่สามารถเข้าใจและตอบคำถาม “ทำไม และ อย่างไร” ได้นอกจากนี้เด็ก 2 – 3 ปียังใช้คำนาม คำกริยา รวมถึงคำที่เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ได้บ้าง ที่เห็นเด่นชัดคือ เด็กจะเริ่มเข้าใจความเป็นเจ้าของ เช่น ของหนู ของคุณพ่อ ของคุณแม่ รวมทั้งสื่อสารและเล่าสิ่งที่ได้เกิดขึ้นกับตนเองระหว่างวันได้ โดยบอกได้ว่าตัวเองไปไหนและไปทำอะไรมา

2.4 พัฒนาการด้านอารมณ์

ช่วงวัยนี้เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ มากที่สุดในชีวิต หากได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม เขาก็จะเป็นเด็กที่มีพัฒนาการด้านอารมณ์ที่ดี มีความยอมรับนับถือตนเอง มีความสุขและกำลังใจ มีแรงจูงใจที่ดีในการมุ่งมั่นทำสิ่งที่ตัวเองสนใจให้สำเร็จ และส่งผลดีต่อพัฒนาการทางสมองและความคิดของเขาได้อย่างมาก ความโดดเด่นของเด็กวัย 2 – 3 ปีอยู่ตรงที่เขาจะเริ่มรู้จักอารมณ์โกรธ โมโห และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากความไม่พอใจ ความผิดหวัง หรือความง่วง ความเบื่อ หรือความเหงา เพียงแต่ยังไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นคำพูดให้ผู้ใหญ่เข้าใจได้

2.5 พัฒนาการด้านสังคม

อายุ 2 ปีคือวัยที่เพิ่งเริ่มต้นรู้จักสังคม พัฒนาการด้านสังคมที่โดดเด่นและต้องระวังเป็นพิเศษคือ เมื่อเข้าไปเล่นหรืออยู่ร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกันหรือต่างวัยกันแล้วมักจะเล่นแรงเพราะยังคะเนน้ำหนักมือตัวเองได้ไม่ถูกต้องนัก แต่เมื่อพ้นวัย 3 ปีไปแล้วพฤติกรรมนี้จะค่อยๆ หายไป นอกจากนี้การเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง อาจทำให้เป็นเด็กค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ชอบเรียกร้องด้วยวิธีที่เขาจะคิดได้ ทำให้อาจมีปัญหาในการเข้าสังคมบ้าง เมื่อเด็กคือผู้ปกครองควรหนักแน่นที่จะแนะนำ อบรมตักเตือน อธิบายให้เขาเข้าใจด้วยเหตุผล

3. เด็กวัย 37 – 48 เดือน

3.1 พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่

การมีกล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่แข็งแรงจะช่วยให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้คล่องแคล่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อนเรียนที่เด็กจะต้องพัฒนาทักษะต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเข้าเรียนระดับอนุบาล ทั้งการเดินเข้าแถว การขึ้นบันได กิจกรรมพลศึกษา ผู้ปกครองจึงต้องใส่ใจกับพัฒนาการด้านนี้ของเด็กไม่ต่างจากการส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ

3.2 พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กพัฒนาขึ้นมาก เด็กจะสามารถใช้นิ้วมือและนิ้วชี้หยิบจับสิ่งต่างๆ ได้คล่องแคล่ว การจับดินสอก็เน้นใช้นิ้วหัวแม่มือร่วมกับนิ้วอื่นๆ นอกจากนี้ยัง

สามารถควบคุมการทำงานของมือให้ประสานกับตาได้ดีจึงทำให้เขาสามารถทำกิจกรรมในการดูแลตัวเองขั้นพื้นฐานได้ดีขึ้น

3.3 พัฒนาการด้านภาษา

เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านภาษาที่มากขึ้น จะมีบุคลิกของนักเล่าเรื่องตัวเอง ชอบตั้งคำถามและเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่พบเจอ นอกจากนี้ยังสนุกกับคำศัพท์รอบๆ ตัว เด็กจะชี้ชวนให้ดูตัวอักษรบนป้ายโฆษณา สัญลักษณ์ต่างๆ บนป้ายบอกทาง สีเส้นที่พบเจอระหว่างทางรวมไปถึงการถามคำถามที่ไม่ใช่ถามสั้นๆ แค่ “อะไร” “ทำไม” แต่เป็นรูปคำถามที่ซับซ้อนขึ้น เช่น “แมวทำอะไร” “นั่นรูปอะไร” นอกจากนี้เด็กๆ ยังสนุกกับการได้ขีดเขียนกระดาษและการระบายสี ชอบฟังนิทาน และอ่านไปพร้อมๆ กับผู้ปกครอง

3.4 พัฒนาการด้านอารมณ์

พื้นอารมณ์ของเด็กแต่ละคนนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับตัวของเด็กเองและการส่งเสริมเลี้ยงดู อย่างไรก็ตามเด็กวัยนี้ยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอยู่ จึงทำให้บางครั้งอารมณ์หงุดหงิด เอาแต่ใจ ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างไม่เหมาะสม เช่น ขว้างปาสิ่งของ กัดเพื่อน กรีดร้อง โวยวาย ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ให้กับเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ และไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาได้ ผู้ปกครองจึงควรสอนซ้ำๆ ให้เด็กรู้จักอารมณ์ที่เกิดขึ้น ยิ่งโต อารมณ์ยิ่งมีความซับซ้อน แต่ในขณะเดียวกันเด็กก็สามารถสื่อสารให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ และให้เด็กได้ฝึกคิดในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะวัยนี้เด็กจะเริ่มมีสังคม มีเพื่อนมากขึ้น การควบคุมและจัดการอารมณ์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

3.5 พัฒนาการด้านสังคม

เด็กวัยนี้ชอบการเข้าสังคม แต่ส่วนมากจะยังคงมีนิสัยยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันได้ไม่นาน เช่น แย่งของเล่น ลัดคิวขึ้นสไลเดอร์ ฯลฯ ซึ่งการแสดงออกถึงความไม่พอใจของแต่ละคนก็ต่างกัน บ้างโวยวาย บ้างฟ้องแม่ บางคนกัดเพื่อน บางคนร้องไห้ไม่หยุด ซึ่งการทะเลาะกันนี้จะหายไปเอง เด็กวัยนี้มักเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันแต่จะไม่มีเพื่อนสนิทที่สุด การเล่นจึงเป็นลักษณะของการเปลี่ยนเพื่อนเล่นไปเรื่อยๆ ตามอารมณ์ เห็นคนนั้นเล่นของเล่น อันนั้นสนุกก็เดินไปเล่นด้วย หันไปเห็นเพื่อนอีกคนหัวเราะร่วนก็ย้ายไปสนุกกับเขาได้ เด็กวัยนี้รู้จักการแบ่งปัน แต่ไม่ใช่ทุกครั้งและบางทีก็ไม่ใช่การแบ่งปันจริงๆ แต่เป็นการยอมแบ่งเพื่อแลกกับสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งเป็นพัฒนาการการเข้าสังคมของเด็กวัยนี้

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 1-6 ปี

กรมสุขภาพจิต (2558) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัยผู้ปกครองควรส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการเข้าใจภาษา ด้านการใช้ภาษา และด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของเด็กตามช่วงวัยต่างๆ ดังนี้

1. เด็กอายุ 13-18 เดือน

1.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถเดินลากของเล่นหรือสิ่งของได้ เช่น รถของเล่น ที่มีล้อและมีเชือกผูกสำหรับลาก วิธีส่งเสริมพัฒนาการผู้ปกครองจับมือเด็กให้ลากของเล่นเดินไปข้างหน้าด้วยกัน ผู้ปกครองกระตุ้นให้เด็กเดินต่อไปโดยทำหลายๆ ครั้ง จนเด็กสามารถเดินลากของเล่นไปได้เอง

1.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถขีดเขียน (เป็นเส้น) บนกระดาษได้ อุปกรณ์ที่ใช้เช่น สีเทียนแท่งใหญ่ กระดาษ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองใช้สีเทียนแท่งใหญ่ขีดเขียนเป็นเส้นๆ บนกระดาษให้เด็กดู (อาจใช้ดินสอหรือ ปากกา หรือสีเมจิกก็ได้) ให้เด็กลองทำเอง ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็กเบาๆ ให้จับสีเทียนขีดเขียนเป็นเส้นๆ ไปมาบนกระดาษ จนเด็กสามารถทำได้เอง

1.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถทำตามคำสั่ง 2-3 คำ อุปกรณ์ที่ใช้ ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล รถ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกเด็ก ขณะที่เด็กกำลังถือหรือเล่นของเล่นอยู่สั่งเด็กว่า “ส่งของให้แม่” และมองหน้าเด็ก ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ผู้ปกครองจับมือเด็กหยิบของใส่มือผู้ปกครองแล้วพูดว่า “ส่งของให้แม่” ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ใช้คำสั่งเพียงอย่างเดียวและเปลี่ยนเป็นคำสั่งอื่นๆ เพิ่ม

1.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถตอบชื่อสิ่งของได้ถูกต้อง อุปกรณ์ที่ใช้ ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล รถ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ให้ผู้ปกครองใช้สิ่งของหรือของเล่นที่เด็กคุ้นเคยและรู้จักชื่อ เช่น ตุ๊กตา นม หยิบของให้เด็กดู ถามว่า “นี่อะไร” รอให้เด็กตอบ ถ้าไม่ตอบ ให้บอกเด็กและให้เด็กพูดตามแล้วถามซ้ำให้เด็กตอบเอง

1.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถเล่นการใช้สิ่งของตามหน้าที่ได้มากขึ้นด้วยบทบาทสมมติกับสิ่งของอย่างขึ้นไป เช่น เล่นแปรงฟันตุ๊กตา หวีผมตุ๊กตา อุปกรณ์ที่ใช้ ตุ๊กตาผ้า หวี ถ้วย ช้อนเล็ก แปรงฟัน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองเล่นสมมติกับเด็ก เช่น แปรงฟันให้ตุ๊กตา เล่นป้อนอาหารให้ตุ๊กตา หวีผมให้ตุ๊กตา ถ้าเด็กยังทำไม่ได้ ผู้ปกครองจับมือให้เด็กทำตามจนเด็กเล่นได้เอง

2. เด็กอายุ 19-24 เดือน

2.1 ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถวางรูปทรงวงกลมใส่ในช่องกระดานรูปแบบเรขาคณิตที่มี 3 แบบได้ อุปกรณ์ที่ใช้ กระดานรูปแบบเรขาคณิตที่มีรูปทรง 3 แบบ คือ รูปวงกลม สีเหลี่ยมจัตุรัส และสามเหลี่ยม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองนำรูปทรงวงกลม สีเหลี่ยม และสามเหลี่ยม ออกจากช่องกระดานรูปแบบเรขาคณิต ให้เด็กเลือกใส่รูปทรงวงกลมลงในช่องวงกลม ถ้าทำไม่ได้ ให้ผู้ปกครองชี้ช่องวงกลมและพูดว่า “ใส่วงกลมในช่องวงกลม” หมุนกระดานเพื่อให้ช่องวงกลมอยู่ในตำแหน่งต่างกันและสอนเช่นเดียวกับข้อ 1 และ 2

2.2 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถเลือกวัตถุตามคำสั่ง (ตัวเลือก 4 ชนิด) อุปกรณ์ที่ใช้ ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล ถ้วย รถ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ เตรียมของเล่นที่เด็กคุ้นเคย 2 ชิ้น ผู้ปกครองนั่งตรงหน้าเด็ก เรียกชื่อเด็กให้มองหน้า แล้วจึงให้ดูของเล่น พร้อมกับบอกชื่อของที่ละชิ้น บอกให้เด็กหยิบของที่ละชิ้น ถ้าเด็กหยิบไม่ถูกให้จับมือเด็กหยิบ พร้อมกับพูดชื่อของนั้น ทำซ้ำจนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ถูกต้อง และเพิ่มของเล่นที่ละชิ้นจนครบทั้ง 4 ชิ้น

2.3 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถเลียนคำพูดที่เป็นวลีประกอบด้วย คำ 2 คำ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ฝึกสอนเด็กในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้าเด็กพูดได้ทีละคำผู้ปกครองควรขยายคำพูดของเด็กให้เป็น 2 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” ผู้ปกครองพูดว่า “ไปนอน” “ไปเที่ยว” อ่านหนังสือนิทานประกอบภาพให้เด็กฟังและใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานให้เด็กตอบ พยายามพูดคำ 2 คำ ให้เด็กฟัง เช่น แม่ไป แมวเหมียว ไม่เอา เป็นต้น ร้องเพลงเด็กที่ใช้คำพูดง่ายๆ ให้เด็กฟังบ่อยๆ พร้อมทั้งทำท่าทางตามเพลง เว้นวรรคให้เด็กร้องต่อ เช่น “จับ...(ปูดำ) ขยำ...(ปูนา)”

2.4 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองจับมือเด็กใช้ช้อนตักอาหารแต่พอคำ และรับประทาน เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กตักอาหารใส่ปากด้วยตัวเอง ถ้าเด็กทำหกบ้างโดยไม่ตั้งใจ ผู้ปกครองควรทำสีหน้าเฉย ไม่แสดงความสนใจ

3. เด็กอายุ 25-30 เดือน

3.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถกระโดดเท้าพื้นพื้นที่ 2 ข้าง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองกระโดดอยู่กับที่ให้เด็กดู จับมือทั้งสองข้างของเด็กไว้ ย่อตัวลงพร้อมกับเด็กแล้วบอกให้เด็กกระโดด ฝึกหลายๆ ครั้งจนเด็กมั่นใจและสนุก จึงปล่อยให้กระโดดเล่นเอง

3.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถแก้ปัญหาต่างๆ โดยการ ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ ท่อกลวงและไสขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 ซม. ยาว 15 ซม. ที่ปลายเปิด 2 ข้าง แ่งไม้ ลูกบอลไหมพรมสีแดง วิธีส่งเสริมพัฒนาการการเล่น “ช่วยลูกไก่ออกจากท่อ” วางท่อที่มีไหมพรมอยู่กลางท่อ แ่งไม้ ตรงหน้าเด็ก พูดคุยกับเด็ก “..(ชื่อลูก)..จะเอาไหมพรมออกมาได้อย่างไรนะ” หยุดรอจังหวะให้เด็กคิด ผู้ปกครองยื่นท่อที่มีไหมพรมอยู่กลางท่อและแ่งไม้ ให้เด็ก พร้อมพูด..(ชื่อเด็ก)..เอาไหมพรมออกมาหน่อยนะ ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ผู้ปกครองจับมือเด็กทำ ทำซ้ำจนเด็กสามารถทำได้เอง

3.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถชื่ออวัยวะของร่างกายได้ 7 ส่วน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองชี้และบอกชื่ออวัยวะส่วนต่างๆ ของตนเองทีละส่วน โดยเริ่มจากอวัยวะที่เด็กเรียนรู้ได้ง่าย เช่น ตา จมูก ปาก หู หัว มือ นิ้วมือ แขน ขา เท้า เล่นเกมอะไรเอ่ย? ทายชื่ออวัยวะ โดยชี้ไปที่อวัยวะต่างๆ ทีละส่วน แล้วให้เด็กตอบ ทำซ้ำจนเด็กสามารถชื่ออวัยวะของร่างกายได้อย่างน้อย 7 ส่วน

3.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ถามคำถามเพื่อให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น เอานมไหม เล่นรถไหม เล่นเครื่องบินไหม ไปเที่ยวไหม กินข้าวไหม กินขนมไหม กระตุ้นให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนต่างๆ ข้างต้น รอจนแน่ใจว่าเด็กตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนต่างๆ จึงตอบสนองสิ่งที่เด็กต้องการ ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ผู้ปกครองพูดให้เด็กฟังแล้วถามเด็กซ้ำ

3.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถล้างมือและเช็ดมือได้เอง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ เมื่อเด็กมือเปื้อนนำเด็กมาล้างมือโดยทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วบอกให้เด็กทำตามขั้นตอนต่อไปนี้ เปิดก๊อกน้ำหรือตักน้ำใส่ขัน หยิบสบู่ เอาน้ำราดให้เปียกทั้งมือและสบู่ ฟอกสบู่จนหัวมือแล้ววางสบู่ไว้ที่เดิม ถูมือที่ฟอกสบู่แล้วให้หัว ล้างมือด้วยน้ำเปล่าจนสะอาด ปิดก๊อกน้ำ หรือวาง

ชั้นไว้ที่เดิม นำผ้าเช็ดมือมาเช็ดมือให้แห้ง แล้ววางผ้าเช็ดมือไว้ที่เดิม หากเด็กทำเองไม่ได้ให้ผู้ปกครองจับมือเด็กทำก่อนตามขั้นตอนจนเด็กสามารถทำเองได้

4. เด็กอายุ 31-36 เดือน

4.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถเดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้เอง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองจับมือข้างหนึ่งของเด็กไว้ขณะที่มือเด็กอีกข้างเกาะราวบันได ผู้ปกครองจูงเด็กขึ้นบันไดหลายๆ ครั้ง ขณะที่จูงขึ้นให้พูดคุยเพื่อให้กำลังใจเด็กไปด้วย เมื่อเด็กก้าวขึ้นบันไดได้ดีขึ้น ให้ผู้ปกครองลดการช่วยเหลือโดยเปลี่ยนไปประคองเด็กจากด้านหลัง และเดินตามหลังเด็กขึ้นไป จนเด็กสามารถเดินขึ้นได้เอง

4.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถเลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกัน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองนำสีเทียนมาลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกันให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ให้เด็กหยิบสีเทียนและพูดว่า “(ชื่อเด็ก). หยิบสี และลากเส้นแบบนี้ดูซิ” ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ผู้ปกครองช่วยจับมือเด็กลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง เมื่อเด็กเริ่มทำเองได้ปล่อยให้เด็กทำเองโดยใช้สีที่แตกต่างกันเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

4.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถนำวัตถุ 2 ชนิด ในห้องมาให้ได้ตามคำสั่งอุปกรณ์ที่ใช้ ลูกบอล ตุ๊กตาผ้า หวี ถ้วย กระจก แปรงสีฟัน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองเล่นเกมซ่อนหากับเด็ก ผู้ปกครองวางของเล่น 6 ชิ้นตรงหน้าเด็ก ซ้ำของเล่น บอกชื่อของเล่นให้เด็กรู้จักทีละชิ้น บอกเด็กว่าวันนี้เราจะมาเล่นเกมซ่อนหากัน แล้วให้เด็กหลับตาหรือใช้มือบังตาไว้ ผู้ปกครองเอาของเล่นไปวางไว้ที่จุดต่างๆ ภายในห้อง ให้เด็กไปหาและหยิบของเล่นมาให้ทีละ 2 ชิ้น โดยใช้คำสั่ง “...(ชื่อเด็ก)...หยิบ..... และ.....มาให้แม่” ถ้าเด็กหยิบไม่ถูกให้ชี้บอกหรือจูงมือเด็กพาไปหยิบของทำซ้ำจนเด็กสามารถหยิบของได้ถูกต้อง

4.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถพูด 3 คำติดต่อกันได้อย่างน้อย 4 ความหมาย วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ฝึกสอนเด็กในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้าเด็กพูดได้ที่ละคำหรือสองคำผู้ปกครองควรขยายคำพูดของเด็กให้เป็น 3 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” ผู้ปกครองพูดว่า “ไปหาแม่” “ไปกินข้าว” อ่านหนังสือนิทานประกอบภาพให้เด็กฟังและใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานให้เด็กตอบ พยายามพูดคำ 3 คำให้เด็กฟัง เช่น แม่ไปเที่ยว ไม่เอานม ร้องเพลงเด็กที่ใช้คำพูดง่ายๆ ให้เด็กฟังบ่อยๆ พร้อมทั้งทำท่าทางตามเพลง เว้นวรรคให้เด็กร้องต่อ เช่น “ข้าง ข้าง ข้าง น้องเคยเห็น ...(ข้างหรือเปล่า)”

4.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถใส่กางเกงได้เอง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ เริ่มฝึกเด็กโดยใช้กางเกงขาสั้นเอวยืด มีขั้นตอนดังนี้ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักด้านนอกหรือด้านใน ด้านหน้าหรือด้านหลังของกางเกง จัดให้เด็กนั่ง ผู้ปกครองจับมือเด็กทั้ง 2 ข้างจับที่ขอบกางเกง และดึงขอบกางเกงออกให้กว้าง สอดขาเข้าไปในกางเกงทีละข้างจนชายกางเกงพันข้อเท้า ให้เด็กยืนขึ้น ผู้ปกครองจับมือเด็กดึงขอบกางเกงให้ถึงระดับเอว ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ลดการช่วยเหลือลงทีละขั้นตอนและปล่อยให้เด็กทำเอง

5. เด็กอายุ 37-42 เดือน

5.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวโดยไม่เกาะ ได้นาน 3 วินาที วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองและเด็กยืนหันหน้าเข้าหากันและจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง ผู้ปกครอง

ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตาม จากนั้นค่อยๆ ปล่อยมือเด็กทีละข้าง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำเช่นเดียวกัน ฝึกจนเด็กสามารถยืนข้างเดียวได้ด้วยตนเอง

5.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถเขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ อุปกรณ์ที่ใช้ สีเทียน กระดาษที่มีรูปร่างกลม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองวาดรูปร่างกลมให้เด็กดู ผู้ปกครองบอกให้เด็ก วาดรูปร่างกลมตาม ถ้าเด็กวาดไม่ได้ผู้ปกครองช่วยจับมือเด็กวาด เมื่อเด็กเริ่มวาดรูปร่างกลมได้แล้ว ผู้ปกครองวาดรูปร่างกลมลงในกระดาษโดยไม่ให้เด็กเห็น แล้วส่งกระดาษที่ผู้ปกครองวาดให้เด็กและบอกว่า “หนูลองวาดรูปร่างกลมแบบนี้ซิ”

5.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด อุปกรณ์ที่ใช้ หวี ตุ๊กตาผ้า รถ ช้อน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกออกคำสั่งขณะเล่นกับเด็ก เช่น “หวีผมตุ๊กตาแล้วเอาตุ๊กตาให้แม่” “เอาซีดีไปเก็บแล้วหยิบหนังสือนิทานมาอ่านกัน” ผู้ปกครองฝึกเด็กในชีวิตประจำวันโดยออกคำสั่ง เน้นคำที่เป็นชื่อสิ่งของ และการกระทำ เช่น ขณะอาบน้ำ “.....เอาสบู่ใส่ตะกร้าและหยิบผ้าเช็ดตัวมา” ขณะแต่งตัว “.....หวีผมแล้วไปหยิบกางเกงมา” ขณะรับประทานอาหาร “.....เก็บจานแล้วเอาผ้าไปเช็ดโต๊ะ” ถ้าเด็กทำได้เพียงคำสั่งเดียว ให้ผู้ปกครองชี้ไปที่สิ่งของที่ไม่ได้หยิบ แล้วสั่งซ้ำ หรือ ให้ผู้ปกครองพูดกระตุ้นเตือนความจำเด็ก เช่น “ต่อไปทำอะไรอีกนะ?” หรือ “ตะกั่วแม่สั่งอะไรอีกนะ?” ฝึกซ้ำๆ จนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ถูกต้อง

5.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถร้องเพลงได้ถูกต้องหรือเกือบจบเพลง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองร้องเพลงหรือ เปิดเพลงง่ายๆ สั้นๆ ให้เด็กฟังบ่อยๆ ผู้ปกครองร้องเพลงให้เด็กฟังทีละท่อนแล้วให้เด็กร้องตาม ผู้ปกครองและเด็กฝึกร้องเพลงด้วยกัน ผู้ปกครองช่วยร้องในบางท่อนที่เด็กไม่สามารถร้องได้ ฝึกจนกระทั่งเด็กสามารถร้องเพลงได้เองจนจบเพลง

5.5 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกตั้งคำถามโต้ตอบกับเด็ก ในชีวิตประจำวัน เช่น ชี้ไปที่คุณตาแล้วถามว่า “นี่ใครนะ” ชี้ไปที่คุณพ่อ แล้วถามว่า “พ่อทำอะไรอยู่นะ” ขณะที่พ่อไม่อยู่ถามว่า “พ่ออยู่ที่ไหนนะ” เมื่อต้องการเหตุผล ถามว่า “ทำไมหนูไม่ตีมนม” ผู้ปกครองฝึกถามคำถาม “ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม” บ่อยๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

5.6 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่มได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองร่วมเล่นเกมง่ายๆ กับเด็กเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ เช่น เล่นซ่อนหา มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร งูกินหาง โดยตั้งกฎกติการ่วมกัน ถ้าเด็กยังไม่สามารถเล่นตามกฎกติกาได้ ผู้ปกครองคอยกำกับเด็กให้เล่นตามกฎกติกาได้ ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กเล่นกับเพื่อนโดยคอยดูแลขณะกำลังเล่น

5.7 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ขณะทำงานบ้าน ผู้ปกครองชวนให้เด็กทำงานบ้านด้วยกัน เช่น เก็บของเล่น ล้างจาน กวาดบ้าน ช่วยเก็บเสื้อผ้า หยิบของ

6. เด็กอายุ 43-48 เดือน

6.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถวิ่งไปข้างหน้าโดยลงน้ำหนักที่ปลายเท้าและแกว่งแขนสลับกัน วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองยืนขย่งปลายเท้า แล้ววิ่งด้วยปลายเท้าให้เด็กดู

ผู้ปกครองจูงมือเด็กข้างหนึ่ง แล้ววิ่งด้วยปลายเท้าไปด้วยกัน เมื่อเด็กเริ่มทรงตัวได้เองดีขึ้น ให้ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กวิ่งเอง

6.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชิ้น อุปกรณ์ที่ใช้ กรรไกรปลายมนสำหรับเด็ก กระดาษสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. 1 แผ่น วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองใช้กรรไกรตัดกระดาษให้เด็กดูแล้วบอกให้เด็กทำตาม ถ้าเด็กไม่สามารถทำได้ ให้จับมือเด็กทำจนเด็กทำได้เอง

6.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถเลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่าและเล็กกว่า อุปกรณ์ที่ใช้ รูปทรงเรขาคณิตต่างขนาด 3 ชุด วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เช่น ขณะรับประทานอาหาร สอนเด็กให้รู้จักช้อนคันใหญ่ ช้อนคันเล็ก และทดสอบความเข้าใจ โดยถามคำถามกับเด็กว่า “อันไหนใหญ่กว่า อันไหนเล็กกว่า” ฝึกเด็กบ่อยๆ โดยเปลี่ยนอุปกรณ์ต่างๆ ไปตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น ก้อนหิน รถยนต์ รองเท้า เสื้อผ้า

6.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถพูดติดต่อกัน 3 คำ โดยมีความหมายและเหมาะสมกับโอกาสได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองสอนให้เด็กพูดในโอกาสต่างๆ โดยผู้ปกครองพูดให้เด็กฟังเป็นตัวอย่าง แล้วบอกให้เด็กพูดตาม เช่น สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณทุกครั้งที่ได้รับของจากผู้ใหญ่ “ขอบคุณครับ น้า” สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวสวัสดิเมื่อพบผู้ใหญ่หรือแขกของผู้ปกครองมาเยี่ยมที่บ้าน “สวัสดิครับ ลุง” สอนให้เด็กกล่าวคำขอโทษทุกครั้งที่ทำผิด “ขอโทษครับพี่” กระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นด้วยคำถาม เช่น “หนูว่าอันนี้เป็นอย่างไร” สอนให้เด็กบอกลา เช่น “หนูไปก่อนนะคะ” เตือนเมื่อเด็กลืมกล่าวคำขอบคุณ สวัสดิ ขอโทษ และบอกลา ทุกครั้ง

6.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายได้เอง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น “เตากล้าร้อนอย่าจับเตาเตี้ยมือเจ็บ” “อย่าเดินไปทางที่มีเศษแก้วเดียวแก้วบาด เลือดออก” เมื่อเด็กหกล้มหรือมีบาดแผลขณะทำแผลสอนเด็กให้รู้ว่าของเหล่านี้เป็นอันตรายควรหลีกเลี่ยงอย่างไร หรือชี้ให้เด็กดูตัวอย่างจากหนังสือนิทาน ภาพยนตร์และชีวิตประจำวัน ถ้าเด็กยังเล่นในสิ่งที่เป็นอันตราย ต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจน เช่น “หนูจะไม่ได้ดูการ์ตูน หนูจะไม่ได้กินขนม” และทำเหมือนกันทุกครั้ง เพื่อให้เด็กแยกแยะได้ว่าอะไรอันตราย อะไรไม่เป็นอันตราย

7. เด็กอายุ 49-54 เดือน

7.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถกระโดดไปด้านข้าง และถอยหลังได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองกระโดดไปทางด้านซ้าย ด้านขวาถอยหลังให้เด็กดู ผู้ปกครองยืนตรงข้ามเด็กจับมือเด็กไว้พร้อมกับบอกว่า “กระโดดไปทางซ้าย กระโดด ไปทางขวา กระโดดถอยหลัง” พร้อมกับประคองมือเด็กให้กระโดดไปในทิศทางตามที่คุณปกครองบอก

7.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 8 ชิ้นได้ อุปกรณ์ที่ใช้ รูปภาพที่มีส่วนต่อกัน 8 ชิ้น 1 รูป วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองวางรูปที่ตัดออกเป็น 6 ชิ้นตรงหน้าเด็ก ให้เด็กสังเกตรูปภาพนั้น แยกรูปภาพทั้ง 6 ชิ้นออกจากกันโดยการขยายรอยต่อให้กว้างขึ้น ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพ บน-ล่าง ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพ ซ้าย-ขวา ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม เพิ่ม

ความยาก โดยผู้ปกครองคละชั้นส่วนของภาพทั้งหมด ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม ถ้าเด็กเริ่มทำได้แล้วปล่อยให้เด็กต่อภาพด้วยตนเอง หากเด็กต่อภาพได้คล่องแล้วให้เปลี่ยนเป็นภาพที่ตัดแบ่งเป็น 8 ชิ้น

7.3 ด้านการเข้าใจภาษา สามารถเลือกอันดับแรกและอันดับสุดท้าย อุปกรณ์ที่ใช้รถ 3 คัน สีต่างกัน กระดาษขาว วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักจุดเริ่มต้น โดยพูดกับเด็กว่า “เราจะเริ่มให้รถวิ่งจากตรงนี้พร้อมกันนะ” สอนให้เด็กรู้จักเส้นชัย พร้อมพูดกับเด็กว่า “นี่คือเส้นชัย” ผู้ปกครองค่อยๆ เคลื่อนรถไปข้างหน้าทีละคันจนครบ 3 คัน โดยเรียงรถให้ต่อท้ายกันตามลำดับ ผู้ปกครองกระตุ้นถามและให้เด็กตอบ “คันไหนถึงเส้นชัยอันดับแรก” “คันไหนถึงเส้นชัยอันดับสุดท้าย” ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ผู้ปกครองบอกเด็กให้รู้จักอันดับแรก อันดับสุดท้าย ฝึกจนกระทั่งเด็กสามารถตอบได้ด้วยตนเอง

7.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถ ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า “ถ้ารู้สิกร้อนไม่สบาย หิว” จะทำอย่างไร วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กมาบอกความต้องการ เช่น หิว ร้อน ปวดหัวให้ผู้ปกครองถามเด็กว่า “แล้วหนูจะอย่างไร” เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดก่อน ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ผู้ปกครองพูดอธิบาย เช่น ถ้าหนูหิวน้ำต้องไปตักน้ำ ถ้าหนูร้อนหนูต้องไปอาบน้ำ ถ้าหนูปวดหัวหนูก็ต้องทานยา

7.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองฝึกเด็กล้างกัน โดยจับมือข้างที่ถนัดของเด็กให้ถือสายชำระหรือขันน้ำ ฉีดน้ำหรือราดน้ำที่ก้นของตนเองพร้อมกับจับมืออีกข้างของเด็กให้ถูกันจนสะอาด หลังเด็กล้างก้นตนเองเรียบร้อยแล้ว ให้ตักน้ำราดโกส่วมหรือกดชักโครกทำความสะอาดส่วมด้วยตนเอง หลังจากนั้นให้ผู้ปกครองพาเด็กไปเช็ดก้นให้แห้ง และล้างมือให้สะอาด โดยจับมือเด็กทำทุกขั้นตอน จนเด็กสามารถทำได้เอง

8. เด็กอายุ 55-60 เดือน

8.1 ด้านการเคลื่อนไหว เด็กสามารถวิ่งมาเตะลูกบอลได้ อุปกรณ์ที่ใช้ ลูกบอล ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15 ซม. วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองวิ่งเตะลูกบอลในระยะห่างประมาณ 4 - 5 ก้าว โดยไม่หยุดเล่น ให้เด็กดูและบอกให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กเริ่มทำได้ หาโอกาสให้เด็กได้วิ่งเตะบอลบ่อยๆ โดยวางลูกบอลห่างออกไปเรื่อยๆ จนถึงระยะ 3 เมตร

8.2 ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา เด็กสามารถจับดินสอได้ถูกต้อง อุปกรณ์ที่ใช้ กระดาษขาว ขนาด A5 จำนวน 1 แผ่น ดินสอ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองแสดงวิธีการจับดินสอให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง แล้วชวนให้เด็กจับดินสอขีดเขียน ถ้าเด็กทำไม่ได้ช่วยจับมือเด็ก โดยให้ดินสออยู่ระหว่างส่วนปลายของนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และสูงกว่าปลายดินสอประมาณ 1 ซม. จนเด็กทำได้เอง

8.3 ด้านการเข้าใจภาษา เด็กสามารถแยก/ จำแนกสีได้ 8 สี อุปกรณ์ที่ใช้ ดินสอสี 10 แท่ง สีฟ้า เขียว ชมพู ดำ ขาว แดง เหลือง ส้ม น้ำตาล ม่วง วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักสี จากสิ่งของที่มีอยู่ในบ้าน เช่น ผัก ผลไม้ เสื้อผ้า ของใช้ของผู้ปกครองพูดบอกเด็กในแต่ละสี แล้วให้เด็กพูดตาม ผู้ปกครองนำของที่มีอยู่ใกล้ตัวสีละ 1 ชิ้น โดยเริ่มต้นจาก 4 สี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง มาคละรวมกัน แล้วถามเด็กว่า “อันไหนสี...” หากเด็กรู้จักสีทั้ง 4 สีแล้ว ให้เพิ่มจำนวนสีขึ้นเรื่อยๆ จนครบทั้ง 8 สี (สีฟ้า สีเขียว สีชมพู สีดำ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีส้ม)

8.4 ด้านการใช้ภาษา เด็กสามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองให้ลูกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เช่น ผู้ปกครองถาม “วันนี้เราจะกินอะไรกันดี” “วันนี้เราจะไปเที่ยวไหน” ถ้าเด็กพูดแทรก ให้ผู้ปกครองบอกเด็กว่า “หนอรอก่อนนะ เดี่ยวแม่ขอพูดให้จบก่อนแล้วหนุค่อยพูดต่อ” ทำทุกครั้งที่เด็กพูดแทรก ผู้ปกครองคอยกระตุ้นให้เด็กพูดคุยหรือโต้ตอบกันขณะเล่นด้วยกัน เช่น เล่นขายของ เล่นเป็นหมอกับคนไข้ ครูกับนักเรียน เป็นต้น

8.5 ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม เด็กสามารถเล่นเลียนแบบบทบาทของผู้ใหญ่ได้ วิธีส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองร่วมเล่นบทบาทสมมติกับเด็ก เช่น เล่นขายของ เล่นเป็นพ่อแม่ เล่นเป็นครู เล่นเป็นหมอ เล่นเป็นตำรวจจับผู้ร้าย โดยให้เด็กเลือกเองว่าอยากเล่นเป็นใคร ผู้ปกครองสนับสนุนอุปกรณ์เพื่อให้เด็กนำไปประกอบการเล่น เช่น ของเหลือใช้ในบ้าน เสื้อผ้าโดยเลือกของให้เหมาะกับบทบาทและปลอดภัย

ของเล่น และการเล่น

ความหมายของของเล่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของของเล่นว่า ของสำหรับเด็กเล่นเพื่อให้สนุกหรือเพลิดเพลิน

บุญล้อม อยู่ถาวร (2552) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งที่เด็กใช้ประกอบในการแสดงออกทางพฤติกรรมที่บางครั้งสามารถอธิบายความคิด ความคับข้องใจของเด็ก ทำให้ผู้ใหญ่หรือผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายเข้าใจและจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็ก

ภาวจีร์ บุญชุ่ม (2555) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งที่เด็กสามารถจับต้องได้ และเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสุขความสนุกสนานและความเพลิดเพลินกับเด็ก ดังนั้นของเล่นจึงไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของที่ผลิตขึ้นเป็นของเล่นเท่านั้น แต่เป็นอุปกรณ์ อะไรก็ได้ที่เด็กนำมาเล่นแล้วได้รับความสุขได้ผ่อนคลายได้เรียนรู้ อุปกรณ์ทุกอย่างที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กสามารถใช้เป็นของเล่นได้ทั้งสิ้น

ลัดดาวัลย์ สุขเสริม (2555) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เล่นมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ และยังสามารถนำแนวคิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ด้วย

วรลักษณ์ สะเดา (2557) อ่างใน วราภรณ์ รักวิจิย์ (2540) กล่าวว่า ของเล่น หมายถึง ของสำหรับเด็กเล่น เพื่อให้สนุกหรือเพลิดเพลิน

วรรณิา พิเชฐพฤกษ์ (2558) กล่าวว่า ของเล่นเด็ก หมายถึงสิ่งของใดๆ ที่สามารถนำมาใช้เล่นเพื่อสร้างความสนุกสนาน และ ความเพลิดเพลินได้ โดยมากของเล่นมักจะผลิตขึ้นเพื่อความสนุกสนานแล้วยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และ ฝึกทักษะทางกายภาพและทางสติปัญญา ช่วยสร้างเสริมจินตนาการการเรียนรู้ ปัจจุบันของเล่นของเด็กๆ มีมากมายหลากหลาย ตั้งแต่ของเล่นที่เด็กๆ ทำเองที่บ้าน หรือจะเป็นของเล่นที่ผลิตจากบริษัทขายของเล่น ที่ใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ช่วยในการผลิตแต่ของเล่นทุกชิ้น ล้วนถูกผลิตขึ้นมาเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและฝึกพัฒนาการให้กับเด็กได้เรียนรู้

สรุปได้ว่าของเล่นคือ สิ่งของหรืออุปกรณ์ใดๆ ที่สามารถนำมาเล่นได้ โดยสร้างความเพลิดเพลิน เกิดความสนุกสนาน และสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ เสริมสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้

ประเภทของของเล่น

วรลักษณ์ สะเดา (2557) ได้แบ่งของเล่นที่มีคุณค่าเป็น 9 ประเภท คือ

1. ของเล่นส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นของเล่นที่เกี่ยวกับการฟัง อ่าน พูด เขียน
2. ของเล่นส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นของเล่นที่ฝึกการคิดคำนวณการเปรียบเทียบ จำแนก การจัดลำดับ การรวม การแยก
3. ของเล่นให้รู้จักสิ่งต่างๆ และฝึกการสังเกตเปรียบเทียบ เป็นของเล่นที่เกี่ยวกับการรู้จัก รูปร่าง สี ชื่อสิ่งของและประโยชน์
4. ของเล่นฝึกการใช้ประสาทสัมผัสเป็นของเล่นที่เด็กได้ตอก ต่อ หยอด กด ร้อย ปักเย็บ ผูก เกี่ยว รูด ซึ่งฝึกประสานตากับมือให้สัมพันธ์กัน
5. ของเล่นพัฒนากล้ามเนื้อเล็กใหญ่ เป็นของเล่นที่เด็กได้ตัก กำ บีบ เขย่า เคาะ ตี ดึง ลาก จูง ไถ ผลัก เลื่อน ซึ่งเด็กได้ออกกำลังนิ้ว มือ แขน ลำตัวและขา
6. ของเล่นเลียนแบบและสมมติตามจินตนาการ เป็นของเล่นที่พัฒนาตามการรับรู้ความคิด ฝัน และเลียนแบบของจริง
7. ของเล่นให้สร้างและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นของเล่นที่ฝึกให้เด็กสร้างตาม โครงสร้างที่กำหนดให้และสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ตนสนใจ
8. ของเล่นส่งเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับโครงสร้างกลไกของของเล่นเป็นของเล่นที่ส่งเสริม ความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์
9. ของเล่นฝึกการแก้ปัญหาและกล้าแสดงออก

วิทยา จีระวัฒน์โนบล (2553) ได้แยกประเภท ของเล่นสำหรับเด็กที่มีความหลากหลายทั้งใน ด้านรูปแบบและเนื้อหา ดังนี้

1. เกณฑ์จากชุมชน แบ่งของเล่นที่มีอยู่ในชุมชน โดยจำแนกตามเนื้อหาและความหมายที่มี อยู่ในของเล่น ของเล่นที่บ่งบอกลักษณะการดำเนินชีวิต ได้แก่
 - 1.1 ของเล่นสวยงามที่มีรูปแบบอย่างเรียบง่าย
 - 1.2 ของเล่นที่มีกลไก
2. เกณฑ์สร้างเสริมความสามารถของเด็ก โดยมีมาตรฐานว่าของเล่นนั้นช่วยส่งเสริม ความสามารถด้านต่างๆ ของเด็กได้อย่างไร เช่น ทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ จินตนาการ ความคิด สร้างสรรค์ และพัฒนาการทางร่างกายเป็นต้น
3. เกณฑ์การเติมแต่งเด็กพิการให้สมบูรณ์ขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ประเภทโดยพิจารณาจากการ เสริมพัฒนาการของเด็กพิการให้สมบูรณ์ขึ้น ได้แก่
 - 3.1 ของเล่นที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่
 - 3.2 ของเล่นที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

3.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ

4. เกณฑ์ตามลักษณะการเล่น แบ่งของเล่นออกได้มากมายตามลักษณะและวิธีการเล่นของของเล่นนั้นๆ เช่น ของเล่นที่ทำให้เกิดเสียง ของเล่นบทบาทสมมุติ ของเล่นเกี่ยวกับการต่อสู้ เป็นต้น

5. เกณฑ์การบำบัดเยียวยา การแบ่งประเภทของเล่นในลักษณะของเล่นในลักษณะนี้อยู่บนพื้นฐานแนวคิด ที่ว่าการเล่นเป็นการเปิดหัวใจของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมและค้นหาสิ่งที่อยู่ในใจขณะที่เด็กเล่น สามารถไขปริศนาหรือปมในใจของเด็กได้ และนำไปสู่แนวทางการบำบัดเยียวยาที่เหมาะสมต่อไป

6. เกณฑ์การแบ่งตามทฤษฎีการสื่อสาร การแบ่งประเภทของเล่นในลักษณะนี้นิยมกันในกลุ่มนักสื่อสาร ซึ่งถือว่าของเล่นเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก กับโลกภายนอกและของเล่นยังเป็นสื่อชนิดพิเศษแทนความรู้สึกของคนที่เกี่ยวข้องกับของเล่นนั้น

7. เกณฑ์การแบ่งตามรูปแบบ แบ่งของเล่นออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

7.1 ของเล่นที่มีร่าง ซึ่งเป็นของเล่นที่จับต้องได้

7.2 ของเล่นไร้รูป ซึ่งเป็นการเล่นที่เกิดจากจินตนาการโดยสมมุติหรือเรียนแบบเรื่องราว

Johnson, Christie and Yawkey (1987) ได้แบ่งประเภทของเล่นเป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. วัสดุของเล่นเกี่ยวกับการสอนและให้ความรู้ (Instructional Materials) ส่วนใหญ่เป็นของเล่นสำเร็จรูปที่เน้นพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยการออกแบบให้สอนทักษะเฉพาะด้านและก่อให้เกิดความคิดรวบยอดภายในตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการศึกษาทางสังคม ซึ่งได้จากการเล่นของเล่นประเภทดังกล่าว สามารถจำแนก ได้ดังนี้

1.1 ภาพต่อ (Puzzles) มักได้รับการออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสตาและมีอรรถร่วมกัน โดยการฝึกหาความสัมพันธ์ทางด้านรูปร่างและขนาด รวมทั้งฝึกการสร้างความคิดแบบองค์รวมจากชิ้นส่วนภาพต่อ โดยทั่วไปภาพต่อสำหรับเด็กเล็กควรใช้แบบกระดาษโฟม ขนาดของชิ้นส่วนค่อนข้างใหญ่ ประมาณ 4 - 6 ชิ้น ส่วนภาพต่อสำหรับเด็กโตควรเป็นแบบภาพต่อ มีขนาดชิ้นส่วนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการพัฒนาความคิดรวบยอดขั้นสูงได้เป็นอย่างดี

1.2 ของเล่นประเภทเรียงลำดับ (Stacking toys) ออกแบบมาเพื่อให้เด็กฝึกการลำดับเรียงเรียงสิ่งของ โดยใช้ขนาดและสีเป็นหลักจากขนาดเล็กที่สุดไปสู่ขนาดใหญ่ที่สุด ซึ่งของเล่นชนิดนี้จะช่วยสอนให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับการเรียงลำดับ และเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างมือและตาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ของเล่นประเภทเชือก (Stringing toys) เป็นของเล่นที่ทำจากวัสดุหลากหลายแบบ เช่น ไม้ พลาสติก และโลหะ โดยปกติชุดของเล่นเชือกจะประกอบด้วยเชือกที่ปราศจากความคมและชิ้นส่วนขนาดเล็กที่มีรูตรงกลาง เพื่อให้เด็กร้อยเชือกเข้าไป การเล่นของเล่นชนิดดังกล่าวจะช่วยฝึกการทำงานประสานกันระหว่างตาและมือ ทั้งยังฝึกการเรียนรู้ทางด้านลำดับก่อนหลัง

1.4 วัสดุการเล่นแบบซ้อนภาพ (Nesting Materials) ออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียงลำดับตามกัน และเข้าใจความสัมพันธ์ของขนาดของเล่น เช่น การฝึกให้เด็กเลือกขนาดชิ้นส่วนที่เหมาะสมชิ้นหนึ่งใส่เข้าไปในชิ้นส่วนอีกชิ้นให้กลายเป็นชิ้นส่วนเดียวกันอย่างสมบูรณ์

1.5 ชุดหมุดตอก (Pegboard Sets) เป็นของเล่นเกี่ยวกับการสอนที่ได้รับความนิยมมาก ซึ่งช่วยสอนให้เด็กเข้าใจในเรื่องรูปทรงของสิ่งของที่แตกต่างกัน เช่น รูปสี่เหลี่ยมกับรูปวงกลม

2. วัสดุของเล่นที่เป็นของจริง (Real Materials) เป็นวัสดุที่มีลักษณะเฉพาะ และไม่สามารถใช้เล่นได้ในโลกของผู้ใหญ่ วัสดุของเล่นเหล่านี้จะช่วยเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างดีเนื่องจากสามารถปรับเปลี่ยนได้หลายรูปแบบ และทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการอยากเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ตนเองยึดเป็นต้นแบบ วัสดุของเล่นชนิดนี้ ได้แก่ ทราย โคลน น้ำ ดินเหนียว อาหารเครื่องมือช่างไม้ เสื้อผ้าแบบผู้ใหญ่

2.1 ทราย น้ำ และ โคลน (Sand, Water and Mud) ถือเป็นวัสดุของเล่นที่ไม่มีรูปแบบหรือรูปร่างที่แน่นอน ทังนี้ก็จะขึ้นอยู่กับสถานะที่ใช้รองรับวัสดุ เช่น กรวย หลอด หรือแม่พิมพ์ คุณสมบัติของวัสดุของเล่นชนิดนี้นอกจากมีราคาไม่แพงแล้วยังสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเล่นได้อย่างไม่จำกัด

2.2 ดินเหนียว และ แป้งโด (Clay and Play-don) ดินเหนียวเป็นวัสดุของเล่นที่ได้จากธรรมชาติอีกชนิดหนึ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับการเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดของเด็ก วัสดุของเล่นนี้สามารถม้วน ตัดแบ่ง ผสมกัน หรือใช้เล่นกับสิ่งของต่าง ๆ ได้ เช่น แม่พิมพ์คัพก็เป็ต้น นอกจากนี้ดินเหนียวสังเคราะห์หรือแป้งโดก็สามารถใช้เล่นแทนดินเหนียวจากธรรมชาติได้ดีเหมือนกัน

2.3 อาหาร (Food) เป็นวัสดุของเล่นทางธรรมชาติที่ไม่คำนึงสถานภาพเดิมเช่นกัน สามารถเปลี่ยนสถานะได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นแบบดิบ ผัดทำอาหาร หรือแบบแช่แข็ง เด็กปฐมวัยมีโอกาสได้รับประสบการณ์จากลักษณะของอาหารที่มีความแตกต่างกันจากการใช้ประสาทสัมผัสของตนเอง

2.4 ไม้และเครื่องมือช่างไม้ (Wood and Woodworking Tools) วัสดุของเล่นไม้ส่วนใหญ่จะทำจากไม้แปรรูป ซึ่งของเล่นไม้ที่ดีจะต้องมีผิวเรียบ ไม่มีเหลี่ยมคม น้ำหนักเบา และบิดปรับรูปทรงได้ง่าย แต่เพื่อป้องกันอันตรายที่เด็กอาจได้รับจากการใช้เครื่องมือช่างไม้ ผู้ปกครองควรให้การดูแลอย่างใกล้ชิด

3. วัสดุของเล่นเกี่ยวกับสร้าง (Construction Materials) เป็นของเล่นที่ออกแบบมาให้เด็กเล่นได้หลายวิธีด้วยกัน แต่จะมีความแตกต่างจากวัสดุของเล่นเกี่ยวกับการสอนและให้ความรู้ที่มีวิธีการเล่นเฉพาะแบบ ส่วนวัสดุเกี่ยวกับการสร้างจะมีรูปแบบการเล่นที่อิสระมากกว่า เช่น เลโก้ (Lego) สามารถปรับสร้าง รื้อรูปทรงแล้วสร้างอีกได้เป็นร้อยรูปแบบ ในขณะที่ภาพต่อ ซึ่งเป็นของเล่นเกี่ยวกับการสอนจะสมบูรณ์เป็นภาพไม่ได้ ถ้าไม่ต่อชิ้นส่วนชิ้นสุดท้ายลงไป

3.1 บล็อก (Blocks) สามารถมีรูปร่าง ขนาด สี และวัสดุที่ใช้ อาทิ ไม้ พลาสติกที่แตกต่างกันได้มากมายหลายแบบ โดยปกติขนาดและรูปร่างของบล็อกควรได้มาตรฐานสัมพันธ์กัน วัสดุที่ใช้ต้องได้รับการขัด ลบเหลี่ยมคมต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยในการเล่นของเด็ก

3.2 ชุดการสร้าง (Building Sets) เป็นชุดของเล่นที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนจำนวนมาก ชิ้นส่วนเหล่านี้สามารถต่อเข้าด้วยกันและทำออกมาได้หลายวิธี เป็นของเล่นที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง

สำหรับเด็กปฐมวัยเนื่องจากมีความยืดหยุ่นสูงในการเล่น และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ได้มากมาย เช่น เลโก้ โดมิโน บล็อกเอ บี ซี เป็นต้น

4. ของเล่น (Toys) เป็นแบบจำลองของสิ่งของที่เด็กพบเห็นและสัมผัสจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมรอบตัว ของเล่นบางชนิดจำลองมาจากของจริงในชีวิตประจำวัน เช่น บ้าน รถ และสัตว์ต่าง ๆ บางชนิดสร้าง จากสิ่งที่คิดจินตนาการขึ้นมา เช่น ซูเปอร์ฮีโร่ (Superheroes) เด็กสามารถเล่นของเล่นชนิดนี้ได้ง่ายและเล่นได้ทุกแห่ง สามารถจำแนกกลุ่มของเล่นประเภทนี้ได้ 3 กลุ่มคือ

4.1 ของเล่นที่เป็นเครื่องใช้ในบ้านเรือน (Housekeeping Toys) ของเล่นกลุ่มนี้เป็นตัวแทนของคนและสิ่งของในครอบครัว เช่น ตุ๊กตา ชุดเครื่องครัวของเล่น โต๊ะ เตาอบ รถเข็น เด็กของเล่น

4.2 ของเล่นที่เป็นยานพาหนะ (Transportation Toy) ประกอบด้วยรถไฟ รถเก๋ง รถบรรทุก และเรือของเล่น เป็นของเล่นที่เล่นได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต

4.3 ของเล่นที่เป็นรูปสัตว์หรือตัวการ์ตูน (Animate Toy) ของเล่นกลุ่มนี้เป็นตัวแทนของสัตว์คน และสิ่งสมมติทุกประเภท โดยมากของเล่นชนิดนี้จะทำจากพลาสติก และเด็กนิยมเล่นของเล่นที่มาจากตัวละครในการ์ตูนทางภาพยนตร์โทรทัศน์อย่างมาก

ความสำคัญและคุณค่าของของเล่น

วรรณภา พิเชฐพฤกษ์ (2558) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก นอกจากการเล่นที่ให้ความสุข ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วของเล่นสามารถเสริมสร้างจินตนาการและฝึกทักษะในการใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายรวมถึงช่วยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆของเด็ก การเล่นของเล่นช่วยให้เด็กได้พัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจส่งเสริมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อน การเลือกสรรของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมและลดการเกิดอุบัติเหตุ กับเด็กที่เล่นของเล่นนอกจากการเลือกสรรของเล่นที่เหมาะสมให้เด็กแล้ว การมีส่วนร่วมในระหว่างการเล่นของเด็กก็มีความสำคัญไม่น้อยทีเดียว นอกจากความอบอุ่นที่เด็กได้รับแล้วยังได้ใช้โอกาสนี้ให้คำแนะนำวิธีการเล่นอย่างปลอดภัยต่อเด็ก ทำให้เข้าใจพัฒนาการของเด็ก

ประภาพร คงวัดใหม่ (2554) กล่าวว่า การเล่นช่วยลดความกลัว ความกังวลเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ ทำให้เด็กพัฒนาความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนสามารถควบคุมวัตถุต่างๆ ได้ การเล่นยังช่วยให้เด็กลดความคับข้องใจลง ทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจ และมีคุณค่าอย่างมากในการบำบัด

สมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย (มปป) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งสำหรับเด็ก เด็กทุกคนเกิดมาต้องได้เล่นของเล่น ไม่ว่าจะเป็นของเล่นที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง หรือของเล่นสำเร็จรูปที่วางขายในท้องตลาด เรียกได้ว่าการเล่นของเล่นไม่ใช่เรื่องเล่นๆ สำหรับเด็ก แต่คืองานหลักของเด็กเลยทีเดียว เพราะนอกจากเด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเล่นของเล่นแล้วของเล่นยังเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นธรรมชาติ

ลักษณะของของเล่นที่ดี

วรรณภา พิเชฐพฤกษ์ (2558) ได้แบ่งลักษณะของของเล่นที่ดี ไว้ดังนี้

1. ต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
2. มีความปลอดภัย แข็งแรง ทนทาน ปราศจากพิษ ทำความสะอาดได้ง่าย
3. ดึงดูดความสนใจของเด็กและเป็นของเล่นที่เด็กๆ ทั่วไปนิยมเล่น
4. ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง อาจใช้วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุในท้องถิ่น
5. ช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสและการรับรู้ของผู้เล่นได้เหมาะสมตามวัย
6. กระตุ้นให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. ของเล่นที่ดีควรพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวในส่วนต่างๆ ของร่างกาย ตั้งแต่ระดับหยาบจนถึงการเคลื่อนไหวที่ละเอียดเพิ่มขึ้นตามวัย เช่น ต่อบล็อก ลากจูงหรือเข็นรถ ขี่จักรยาน เล่นกีฬา เล่นเครื่องดนตรี เป็นต้น

นิติธร ปิลวาสน์ (2555) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผ่านการเล่นที่เป็นการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย ดังนั้นครูปฐมวัยจึงคำนึงถึงของเล่นที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ ความสนใจและบริบทของเด็ก ของเล่นบางชนิดสามารถผลิตเองหรือหาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ของเล่นบางชนิดอาจต้องจัดซื้อมาให้เด็กเล่น จุดเริ่มต้นที่ดีในการเลือกของเล่นให้เด็กคือ ความสนใจของตัวเด็กเองโดยเลือกของเล่น ดังนี้

1. เหมาะสมกับอายุ พัฒนาการและความสามารถของเด็ก
2. วัสดุที่ใช้ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น ชิ้นส่วนไม่หลุดง่ายและสีไม่ผสมสารตะกั่ว
3. แข็งแรงทนทานต่อการตกหรือการขว้างลงพื้น
4. ราคาไม่แพง
5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน
6. สามารถดัดแปลงเป็นรูปแบบต่างๆ ได้หลากหลาย ช่วยให้เด็กเล่นได้ไม่เบื่อ
7. สามารถเล่นได้หลายคนเพื่อฝึกให้เด็กเล่นได้กับผู้อื่นและฝึกทักษะทางสังคมของเด็กด้วย
8. ไม่มีชิ้นส่วนสลับซับซ้อนจนเกินไป เพราะจะสร้างความยุ่งยากในการเล่นและอาจตกหายง่าย
9. ไม่สนับสนุนการพนัน
10. ให้โอกาสเด็กในการคิดประดิษฐ์โดยสามารถต่อเติมหรือดัดแปลงรูปแบบให้เปลี่ยนไปจากเดิมได้ เช่น การต่อหุ่นยนต์ที่สามารถทำได้หลายรูปแบบ

ความสำคัญของการเล่น

กนกกร บุษยะกนิษฐ (2550) กล่าวว่า การเล่น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่ขาดมิได้ อาจกล่าวได้ว่าการเล่นเป็นการทำงานของเด็ก โดยธรรมชาติแล้ว เด็กจะชอบเล่นเนื่องจาก ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ผ่อนคลายความเครียด ประการสำคัญ เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากการเล่น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาส่งเสริมพัฒนาการได้สูงสุด จะเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจากการเล่น

โสภาคย์ พลระวุฒิมิโท (2550) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็กระดับปฐมวัยเนื่องจากการเล่นเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่เด็กสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงไปสู่ความคิดรวบยอด ความคิดสร้างสรรค์ ภาษาและพัฒนาการในทุกด้านด้วยการสัมผัสโดยตรง หรือเล่นบทบาทสมมติ

นิติธร ปิลวาสน์ (2555) กล่าวว่า การเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก จนมีคำกล่าวว่าการเล่นนั้นเปรียบเสมือนการทำงานของเด็ก เมื่อเด็กได้เล่นเขาจะแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ อันเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัว เช่น ความสามารถในการใช้ความคิด การใช้ภาษา การเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจและการปรับตัว ให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้การเล่นจึงนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ของเด็กทุกวัย

นพเนตร ธรรมบวร (2549) ได้แบ่งความสำคัญของการเล่นไว้ดังนี้

1. ด้านร่างกาย การวิ่ง การกระโดด การปีนป่าย หรือการดึงลากสิ่งของ จะช่วยให้เด็กมีความคล่องตัวใน การเคลื่อนไหวและการทรงตัว มีการประสานงานของกล้ามเนื้อมัดต่างๆไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อของแขนขา ของมือ หรือแม้แต่การประสานงานระหว่างมือและสายตาเช่น การหยิบจับ การพับกระดาษ การวาดรูป การปั้นดินน้ำมันเด็กที่มีโอกาสในการเล่นบ่อยๆ ก็เท่ากับเป็นการฝึกฝนทักษะต่างๆ ให้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น

2. ด้านจิตใจอารมณ์ การเล่นจะช่วยระบายความรู้สึกคับข้องใจต่างๆ เช่นหงุดหงิด เศร้าหมอง ขุ่นมัว เด็กจะเกิดความสนุกสนานลิ้มความวิตกกังวล ความทุกข์ ความไม่พอใจ เมื่อได้เล่นการเล่นบางอย่าง เช่น การใช้ก้อนของเล่นทุบสิ่งของ การเตะบอล สามารถ ระบายความโกรธและก้าวร้าวในเด็กออกไปได้อย่างดี และเป็นวิธีการที่สังคมยอมรับ ถ้าทุกครั้งที่เด็กโกรธเด็กก็รู้จักระบายความโกรธด้วยวิธีการที่เหมาะสม ในที่สุดเมื่อเด็กโตขึ้นเด็กก็จะสามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้ในสถานการณ์ต่างๆ

3. ด้านเขาวนปัญญาและการเรียนรู้ เด็กมีโอกาสนเรียนรู้จากการเล่นด้วยการสังเกตจดจำเลียนแบบ และค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง เด็กอาจใช้จินตนาการในการเล่นสมมติต่างๆ ทำให้ได้หัดคิดวางแผน หัดแก้ปัญหา และหัดตัดสินใจได้ดีขึ้น

4. ด้านภาษา ในขบวนการของการเล่นนั้น เด็กต้องมีการสื่อความต้องการของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องรับรู้ความต้องการของผู้อื่น เด็กจะได้ฝึกหัดการสื่อสารสัมพันธ์ด้วยภาษาพูด ภาษาท่าทาง หรือ ภาษากาย ตลอดจนการรับรู้ภาษาจากผู้อื่น ทั้งภาษาพูด และภาษาท่าทาง เช่นเดียวกันเท่ากับเป็นการเรียนรู้ภาษาโดยวิธีธรรมชาติวิธีหนึ่ง

5. ด้านสังคม การเล่นจะเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้ผู้อื่น เล่นร่วมกับคนอื่นได้ เก็บของเล่นเข้าที่ได้อรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

สมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย (มปป) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสิ่งอย่างหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำเมื่อเด็กได้เล่นของเล่นเด็กจะเกิดประสบการณ์จากการได้หยิบ จับ ทุบ ดึง ผลัก ได้ลองผิดลองถูก ได้คิดแก้ปัญหา คิดจินตนาการ คิดสร้างสรรค์ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดเป็นการเรียนรู้ในทักษะด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กๆ จะได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กจากการ หยิบ จับ กด หยอด ร้อย กล้ามเนื้อมัดใหญ่จาก การดึง การลาก การทรงตัว เคลื่อนไหวร่างกายอย่างสมดุล รวมไปถึงพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา พัฒนาการเหล่านี้จะได้พัฒนาไปอย่างเป็นธรรมชาติ เมื่อเด็กได้เล่นของเล่น เด็กๆ จะเรียนรู้ที่จะใช้มืออย่างสนุกสนานสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์กับเด็กๆ ในอนาคตที่จะต้องใช้มือในการจับช้อนส้อม เขียนหนังสือ การดูแลช่วยเหลือตนเอง ตัดกระดาษ รูดซิป์ เป็นต้น
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ ของเล่นทุกชนิดแฝงไปด้วยความสนุกสนาน เมื่อเด็กได้เล่นของเล่นแล้วก็จะเกิดความรู้สึกมีความสุข แสดงออกด้วยการยิ้ม หัวเราะ ประบมือ
3. พัฒนาการด้านสังคม เด็กๆ ได้พัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการเล่นร่วมกัน ของเล่นบางชิ้นสามารถเล่นร่วมกันได้ ทำให้เด็กรู้จักแบ่งปัน เข้าใจและเคารพในกฎกติกา สิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้เรียนรู้และยอมรับที่จะเล่นร่วมกับผู้อื่น
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กๆ ได้พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ ภาษา การคิดแก้ปัญหา การลองผิดลองถูก การจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการเหล่านี้ เด็กจะได้รับอย่างเป็นธรรมชาติในระหว่างที่ได้เล่นของเล่น

ทฤษฎีการเล่นของเด็กปياجต์

ทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญาของ Piaget (1973) กล่าวว่า “การเล่นเกิดขึ้นภายในจิตใจของเด็ก และเป็นผลมาจากสถานภาพของการพัฒนาด้านสติปัญญา” การเล่นของเด็กเริ่มตั้งแต่แรกเกิด ในวัยทารกเด็กจะเลียนแบบกิริยาอาการจากบุคคลหรือสัตว์ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวและค่อย ๆ พัฒนาการเล่น 3 รูปแบบด้วยกันคือ การเล่นฝึก (Practice Play) การเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Play) และการเล่นที่มีกติกา (Games with Rules)

1. การเล่นฝึก ขณะที่เด็กนั่งอยู่บนชิงช้าด้วยความสุขจากการเคลื่อนไหวไปมาแสดงว่าเด็กกำลังเล่นฝึก (Practice Play) หรือการเล่นเพื่อความสำเร็จ (Mastery Play) การเล่นส่วนใหญ่ของเด็กเป็นไปเพียงเพื่อความพอใจในประสาทสัมผัสอันได้แก่ ความรู้สึก การจับต้อง การเคลื่อนไหวแขนขา นิ้วมือ นิ้วเท้า การเล่นฝึกจะเริ่มตั้งแต่เด็กอยู่ในขั้นการใช้ประสาทสัมผัส เด็กจะทำกิริยาที่ตนเองพอใจ ซ้ำๆ เป็นการเล่นที่ไม่ใช่เกมที่แท้จริง แต่เป็นเพียงการกระทำ เพื่อความสุข ความพอใจ ซึ่งภายหลังจะเข้าไปสู่การเล่นที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

2. การเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ การเล่นฝึกเพื่อความเพลิดเพลินในขั้นก่อนนี้ จะกลายเป็นการเล่นที่ใช้จินตนาการ การเล่นสมมุติ หรือการแสดงมากขึ้น การเล่นโดยใช้สัญลักษณ์เป็นการเล่นที่ดัดแปลงหรือบิดเบือนความเป็นจริง การเล่นชนิดนี้เป็นการเล่นที่เกิดเป็นส่วนใหญ่ของชีวิตเด็กวัย 2-5 ขวบ เด็กที่กำลังใช้กล่องแทนรถยนต์ ใช้ไม้แทนทหาร และใช้ไม้กวาดหรือก้านกล้วยแทนม้าแสดงว่าเขากำลังเล่นสมมุติหรือเล่นโดยใช้สัญลักษณ์

3. การเล่นที่มีกฎและกติกา การเล่นฝึกเริ่มตั้งแต่เดือนแรกของชีวิตเด็ก การเล่นโดยใช้สัญลักษณ์เริ่มในปีที่ 2 เกมที่มีกฎและกติกาเริ่มก่อนอายุ 4-7 ขวบ และเกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ในขั้นการคิดรูปธรรมเกิดเมื่อเด็กอายุ 7-11 ขวบ Piaget กล่าวว่า เกมที่มีกฎและกติกานั้นจะเกิดขึ้นตลอดช่วงอายุของคนและพัฒนาขึ้นในขณะที่ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น Piaget เรียกเกมนี้ว่า เป็นกิจกรรมของสังคม เด็กเล็กก็สามารถเล่นเกมที่มีกฎง่าย ๆ ได้ กฎนั้นอาจจะเกิดขึ้นเองหรือถูกกำหนดขึ้นมาก็ได้

ทฤษฎีคลาสสิก (Classical Theories) ของ Mitchell, Foulger, Wetzel, and Rathkey (2009). กล่าวว่าทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลของการเล่น ประกอบด้วยทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (The Surplus Energy Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและสะสมพลังงานไว้ในตัว ถ้าหากมีพลังงานที่เหลือจากการใช้เพื่อดำรงชีวิตพื้นฐาน มนุษย์ก็จะใช้ไปในทางบันเทิงโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย เมื่อใดที่ครูสอนเด็กระดับอนุบาล เห็นเด็กๆ ออกไปวิ่งเล่นในสนามเด็กเล่นเต็มไปทั้งสนาม ความคิดของทฤษฎีนี้ดูเหมือนจะเป็นจริง

2. ทฤษฎีฝึกหัด (The Pre-Exercise Theory) ทฤษฎีนี้ยืนยันว่าเด็กเล่นเพื่อฝึกหัด และทำให้สัญชาตญาณการอยู่รอดเป็นผลสมบูรณ์เมื่อเด็กเกิดมาใหม่ๆ ประสาทสัมผัสต่างๆ ยังไม่สมบูรณ์ เด็กจึงต้องอาศัยการเล่นเพื่อเป็นการทดลองพัฒนาประสาทสัมผัสอันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสติปัญญา และอารมณ์ต่อไป การฝึกหัดและการทดลองจะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการอยู่รอดพอๆ กับทักษะในการดำรงชีวิต

3. ทฤษฎีการทำซ้ำ (The Recapitulation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเล่นของเด็กเป็นการนำกิจกรรมของบรรพบุรุษของตนมาแสดงใหม่อีกครั้งหนึ่ง เช่น การเล่นน้ำ ขุดดิน ปีนต้นไม้ พฤติกรรมการเล่นของเด็กพัฒนาไปคล้ายกับขั้นการพัฒนาทางวัฒนธรรมของมนุษย์ การเล่นจะช่วยให้เด็กกลบล้างพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของมนุษย์ออกไป การเล่นเป็นการเตรียมตัวเด็กให้ก้าวไปสู่กิจกรรมที่ทันสมัย ซึ่งทันกับโลกที่เจริญก้าวหน้า

4. ทฤษฎีนั้นนันทนาการ (The Recreation Theory) ทฤษฎีนี้จะตรงกันข้ามกับทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ ขณะที่ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้กล่าวว่า คนเรามีพลังงานเหลือใช้ และต้องการที่จะกำจัดส่วนเกินทิ้งไป ทฤษฎีนั้นนันทนาการแนะนำว่าพลังงานของคนเราสิ้นเปลืองหมดไป จะต้องหาวิธีสะสมไว้ การทำงานจะทำให้สูญเสียพลังทางร่างกายและจิตใจ การเล่นจะทำให้สดชื่นและเรียกพลังงานให้กลับคืนมา เพื่อจะได้เริ่มทำงานใหม่

5. ทฤษฎีการพักผ่อน (The Relaxation Theory) ทฤษฎีนี้เป็นส่วนขยายของทฤษฎีนั้นนันทนาการ ซึ่งกล่าวถึงภารกิจของประชาชนในปัจจุบันว่าประสบกับความเมื่อยล้า เหน็ดเหนื่อยจากการทำงานทั้งทางสมองและกล้ามเนื้อ จึงควรมีกิจกรรมการเล่นเพื่อผ่อนคลายความเครียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่

พัฒนาการการเล่นของเด็กปฐมวัย

โสภาคย์ พลละวุฒิมิโท (2550) ได้แบ่งพัฒนาการการเล่นของเด็ก มีทั้งการเล่นสำรวจ การเล่นเลียนแบบ การเล่นเพื่อทดสอบ และการเล่นจินตนาการสร้างสรรค์ ที่มีวิธีการเล่นแบบตามลำพังที่ปราศจากการมีปฏิสัมพันธ์ แบบรวมกันเป็นกลุ่มแต่จะไม่กำหนดบทบาทที่เฉพาะเจาะจงแก่กลุ่ม และการเล่นร่วมกันซึ่งเด็กแต่ละคนจะยอมรับบทบาท และกฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดโดยกลุ่มที่จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเล่น

วรรณ พิเชฐพฤทธ์ (2558) ได้แบ่งการเล่นของเด็กมีรูปแบบหลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งในส่วนตัวผู้เล่น สิ่งที่น่ามาเล่น และบริบทของการเล่น ลักษณะการเล่นของเด็กจึงจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. เด็กเล่นกับตนเอง การเล่นตามลำพังของเด็กเกิดตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เมื่อคลอดออกมาการเล่นจะแตกต่างไปจากเดิม การเล่นในรูปแบบนี้เป็นการทำความเข้าใจและรู้จักกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กจะหาประสบการณ์จากการเล่นโดยใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายตัวเองเป็นสื่อในการเล่นเช่น เปล่งเสียงร้องออกมา การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย การสังเกตเฝ้ามองสิ่งที่อยู่รอบตัว เด็กจะได้ประโยชน์จากการใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและอยากลองของตน ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางด้านร่างกาย ทั้งในส่วนกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ขณะเดียวกันยังส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจลักษณะทางสรีระของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

2. เด็กเล่นกับผู้อื่น เด็กจะพร้อมเล่นกับผู้อื่นราว 3 ขวบขึ้นไป อันเป็นเวลาของเด็กส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนอนุบาล เด็กจะเริ่มปรับตัวเข้าสู่สังคมด้วยการเข้าไปร่วมเล่นกับเด็กอื่นๆ เด็กจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมขั้นพื้นฐาน ได้แก่การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนความคิด ความร่วมมือเพื่อบรรลุผลความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรู้จักรักษาสีของตัวเองเคารพสิทธิผู้อื่น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การรู้จักแพ้ชนะการให้อภัย การเล่นระหว่างเด็กอาจเป็นได้ทั้งในลักษณะของการใช้สื่อในการเล่น โดยมีของเล่นเป็นสื่อกลางโน้มน้าให้เด็กมาเล่นร่วมกัน และการเล่นโดยใช้อวัยวะส่วนต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเล่น เช่น วีนังไล่จับ วีนังซ่อนหา เป็นต้น

3. เด็กเล่นกับของเล่น ของเล่นสัมพันธ์กับการเล่นของเด็กในฐานะเป็นสื่อสร้างความสนุกสนาน ความสัมพันธ์ และการเรียนรู้ของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความสนใจสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปตามพื้นฐานของเพศ วัย สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งผลให้พฤติกรรมการเลือกของเล่นและการเล่นของเด็กมีความหลากหลาย แต่มีนัยสำคัญที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือเด็กจะเลือกของเล่นจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นอันดับแรก เด็กมักลอกเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่หรือคนใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้สิ่งของหรือเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวันจึงเป็นของเล่นที่ดึงดูดความสนใจของเด็กเสมอ เช่น รองเท้า หวี กระจเป่า เสื้อผ้าหม้อ กระจทะ ตะหลิว ช้อน เป็นต้น เด็กจะใช้จินตนาการและเรียนรู้ที่จะเลือกบทบาทที่เหมาะสมกับตนเองหรือการเล่นบทบาทสมมติเป็นบุคคลที่ตนเองอยากเป็น การเล่นลักษณะนี้เป็นการทดลองรูปแบบการตอบสนองต่อสังคม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาและอารมณ์ของเด็กไปพร้อมกับการเล่น

ณัฐวรรณ จารุวรพกุล (2560) ได้กล่าวถึงพัฒนาการการเล่นของเด็ก ว่า การเล่นคนเดียว (Solitary Play) เป็นพัฒนาการที่เกิดก่อนที่เด็กจะพัฒนาไปเล่นกับคนอื่นต่อไป อย่าปิดกั้น ต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่เหมาะสมและความปลอดภัยของเด็ก การมีทักษะการเล่นที่ดีจะเป็นประโยชน์ การเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อเล่นคนเดียวได้ศักยภาพและพัฒนาการของเขาเพิ่มเติมแน่นอน ทั้งการใช้จินตนาการอย่างไม่มีขีดจำกัด เป็นการฝึกความคิดสร้างสรรค์ การเล่นคนเดียวคือโอกาสแห่งการค้นหาตัวเองและได้แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก เขาจะมี

ความมั่นใจในตัวเองจากการแก้ไขปัญหา คิดทบทวนในการเล่นเกม เด็กจะรู้จักวิธีหาความสุขด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นอยู่ตลอดเวลา

Piaget (1962) ได้แบ่งพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจของเด็กออกเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกันแนวทฤษฎีของเขาในแง่พัฒนาการทางสติปัญญา คือ

1. ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่าง ๆ (sensory – motor stage) มุ่งที่จะนำตัวออกไปประสบกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ นั่นๆ ด้วยตนเอง โดยใช้สมรรถภาพและร่างกายเข้าร่วมเล่นลักษณะการเล่นจึงเป็นการกระทำกิจกรรมที่เคลื่อนไหว มีอริยาบถ มีการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้มากและมีการย่ำซ้ำทวนการกระทำหรือการเล่นนั้นบ่อยๆ โดยไม่เบื่อหน่าย

2. ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (representational stage) เด็กจะเอาใจใส่กับการเล่นที่มีการสมมติหรือกำหนดให้สิ่งเร้าต่างๆ รวมทั้งวัตถุของเล่นและตัวบุคคลมีฐานะเป็นตัวแทนของสิ่งและสภาพที่เป็นจริงในชีวิต

3. ขั้นการเล่นที่สื่อความคิดความเข้าใจ (reflective stage) เด็กจะมีพัฒนาการรับรู้ที่สามารถจัดหมวดหมู่หรือประเภทของวัตถุและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ตลอดจนมีการพัฒนาการทางด้านภาษามากพอที่จะสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่น

Hammond (1967) ได้กล่าวถึงพัฒนาการการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับสังคมไว้ 4 ประการ คือ

1. การเล่นคนเดียว (Solitary Play) เป็นชนิดของการเล่นเมื่อเด็กเริ่มรู้จักการเล่นจนถึงอายุราว 2 ขวบ ซึ่งการเล่นในระยนี้จะเป็นการเล่นที่เด็กเล่นตามลำพังคนเดียวเพราะพัฒนาการทางภาษาของเด็กยังไม่อยู่ในขั้นที่จะใช้ภาษาเป็นสื่อกลางให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2. การเล่นคู่ขนาน (Parallel Play) การเล่นในลักษณะนี้จะเริ่มต้นเมื่ออายุ 2 ขวบโดยที่เด็กพอใจที่จะเล่นตามลำพัง แต่มีผู้อื่นหรือเด็กอื่นเล่นอยู่ข้างๆ แต่ต่างคนต่างเล่น

3. การเล่นโดยมีผู้อื่นเป็นสวนประกอบ (Complementary Play) เมื่อเด็กอายุ 3 ขวบจะเริ่มสนใจที่จะเล่นกับเด็กอื่น ๆ ขนาด 2-3 คน แต่กิจกรรมและกลุ่มมักจะเปลี่ยนอยู่บ่อย ๆ ซึ่งในช่วงนี้การเล่นสมมติและจินตนาการจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในการเล่นของเด็กโดยเด็กพอใจจะรอคอยที่จะเล่นและนำของเล่นกลับไปบ้าน เมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มเล่นเป็นกลุ่มที่มีเพศเดียวกันประมาณ 2-3 คน แต่เด็กยังไม่สามารถจะปรับตัวและมีสวกร วมกับกลุ่มได้ เขามักจะแสดงตัวว่าเป็นหัวหน้าคนอื่น และผู้อื่นเป็นสวนประกอบกิจกรรมการเล่นในช่วงนี้จะเป็กิจกรรมเฉพาะอย่างโดยเด็กจะเริ่มรู้จักเล่นของเล่นในทางสร้างสรรค์ และรู้จักใช้เครื่องแต่งกายในการเล่นสมมติหรือการแสดงละคร

4. การเล่นเป็นกลุ่ม (Group Play หรือ Cooperative Play) การเล่นในช่วงนี้เริ่มเมื่อเด็กอายุ 5 ขวบ โดยเด็กจะเริ่มเล่นร่วมกับเพื่อนจำนวน 2-5 คน เด็กจะเริ่มรู้จักบทบาทการรวมกลุ่มมากขึ้น เช่น รู้จักขอร้อง บอกกล่าว การเล่นสมมติจะเริ่มแสดงออกในทางที่ สร้างสรรค์มากขึ้น ในช่วงนี้เด็กจะชอบปนปายและชอบเล่นเครื่องเล่นที่จะต้องใช้ กล้ามเนื้อใหญ่ และเครื่องเล่นสนาม

Hendrick (1994) ได้แบ่งพัฒนาการการเล่นของเด็กเป็น 3 แบบ คือ

1. การเล่นตามลำพัง เด็กมุ่งมันที่จะเล่นกิจกรรมโดยมีตนเองเป็นศูนย์กลาง
2. การเล่นเคียงข้างเพื่อน เด็กจะเล่นอย่างอิสระท่ามกลางเด็กคนอื่นๆ โดยเล่นของเล่นที่มีความคล้ายคลึงกับของเล่นของเด็กอื่นที่เล่นอยู่
3. การเล่นแบบกลุ่ม ซึ่งจำแนกเป็น
 - 3.1 การเล่นที่มีลักษณะแบบรวมกลุ่ม เป็นการเล่นที่ไม่มีการกำหนดจำนวนผู้เล่นหรือมีกฎข้อบังคับที่ชัดเจน
 - 3.2 การเล่นที่มีลักษณะแบบร่วมมือโดยมีการกำหนดเป้าหมายในการเล่นอย่างชัดเจน

มาตรฐานและความปลอดภัยของของเล่น

สมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย (มปป) ได้กำหนดข้อควรระวังในการเล่นของเล่น ไว้ดังนี้

1. ชิ้นส่วนเล็กๆ อันตรายจากการกลืนลงคอหรือสูดเข้าทางจมูก
2. ส่วนที่มีปลายแหลมคม อาจทิ่มแทง หรือบาดได้
3. ลูกบิดหรือของเล่นทรงกลม อาจหลุดเข้าคอปิดกั้นอากาศหายใจ
4. เชือกที่ยาวเกินไป อาจพันคอเด็ก หรือรัดคอเด็กได้
5. ของเล่นที่มีเสียงดังเกินไป อาจมีปัญหาทำให้หูตึง
6. ของเล่นที่ครอบศีรษะได้ อาจทำให้หายใจไม่ออก
7. ของเล่นที่พุ่งหรือยิง อาจทำให้บาดเจ็บ หรือเข้าตาอาจถึงตาบอดได้
8. ของเล่นที่มีบานพับหรือเฟืองกลไก ไชลานมีช่องว่าง อาจหนีบนิ้วได้
9. ของเล่นน้ำหนักมากหรือใหญ่ อาจล้มทับเด็กได้
10. ของเล่นที่รับน้ำหนักเกิน อาจทำให้ล้มคว่ำเป็นอันตรายได้
11. ของเล่นที่ทำจากแก้วไม่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี
12. ของเล่นประเภทผ้า อาจติดไฟง่ายและเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี
13. ประเภทเลียนแบบ เช่น แวน หมวกกันน็อก ไม่สามารถป้องกันได้เหมือนจริง
14. ว้าว มีเชือกยาว อาจพันสายไฟฟ้าเกิดอันตรายจากไฟฟ้าช็อต
15. ของเล่นที่บรรจุของเหลวอยู่ภายใน เกิดการรั่วไหล เด็กอาจกินหรือกลืนได้
16. ลูกโป่งที่ไม่ได้เป่าลม สามารถติดคอเด็ก ทำให้หายใจไม่ออก
17. ของเล่นที่ใช้ปากเป่า เม็ดกลมภายในอาจหลุดเข้าคอเด็ก
18. ของเล่นแผ่นพลาสติกที่บางเกินไป อาจปิดกั้นอากาศหายใจ ถ้าเอามาทาบบใบหน้า
19. ถูหรือบรรจุภัณฑ์ ควรนำไปพ้นมือเด็ก เพราะเด็กอาจจะเอาไปครอบหัวได้
20. ของเล่นที่มีสีสดใส ต้องตรวจดูเครื่องหมายมาตรฐาน เพราะอาจไม่ปลอดภัยสารพิษ

สถาบันพลาสติก (2556) ได้ทำการประกาศข้อกำหนดด้านสารเคมีในประเด็นหลัก ในระเบียบฉบับใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. ของเล่นต้องไม่มีส่วนผสมของสารเคมีที่เป็นสารต้องห้าม ที่มีกฎหมายบังคับอยู่ (เช่น ระเบียบ Phthalate และสารเคมีที่มีรายชื่อใน Annex XVII ของกฎ REACH

2. ห้าม ใช้สารเคมี ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสารก่อมะเร็ง (Carcinogen: C) สารที่ก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ (Mutagenic: M) หรือสารที่เป็นพิษต่อระบบการสืบพันธุ์ (Toxic for reproduction: R) (CMR) ประเภท 1A, 1B หรือ 2 ตามกฎ 1272/2008 ในของเล่น ชิ้นส่วนของของเล่น หรือ ส่วนประกอบย่อยของของเล่น ("Micro-structurally distinct parts") โดยมีข้อยกเว้นในบางกรณี เช่น

2.1 มีความเข้มข้นต่ำกว่าเกณฑ์กำหนดประเภท สำหรับสาร CMR ชนิดนั้นๆ

2.2 สามารถป้องกันเด็กได้รับสารเหล่านี้ไม่ว่าจะในรูปแบบใด (เช่น การสัมผัส การอม หรือ การดม เป็นต้น) ได้ทั้งในสภาวะการเล่นของเล่นตามปกติ และตามพฤติกรรมของเด็กที่ คาดการณ์ได้

2.3 กรณี निकเกิดในสแตนเลส

3. ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับ Nitrosamines และ Nitrosable Substances (สารที่สามารถก่อสารประกอบไนโตรเจนได้)

3.1 ห้ามใช้ในของเล่นสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 36 เดือน

3.2 ห้ามมี Nitrosamine เกิน 0.05mg/kg (ppm) และ Nitro sable Substances เกิน 1 mg/kg ในของเล่นอื่น ที่นำเข้าปากได้ของเล่นประเภทเครื่องสำอาง (Cosmetic toys) ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายเครื่องสำอาง (ระเบียบ 76/768/EEC)

4. สารให้กลิ่นที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้

1.1 สารต้องห้าม : ของเล่นทุกชนิด ต้องปลอดสารให้กลิ่นที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ 55 รายการที่กำหนด เว้นแต่จะเป็นการปนเปื้อนในปริมาณน้อยๆ ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในทางเทคนิค ภายใต้ สภาวะการผลิตที่ดี (Good Manufacturing Practice) ซึ่งในกรณีนี้ อนุญาตให้มีได้ไม่เกิน 100mg/kg (ppm) (ไม่ใช่เป็นการใส่โดยเจตนา)

1.2 สารต้องสำแดง : กำหนดรายการสารให้กลิ่นที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ 11 รายการที่ต้องสำแดง บนตัวของเล่น, บน Label, บนบรรจุภัณฑ์, หรือบนเอกสารประกอบของเล่น หากมีการใช้งาน ในปริมาณเกิน 100 mg/kg

5. ข้อกำหนดขีดจำกัดการรั่วไหลสูงสุดของธาตุที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย 19 รายการ จากตัวของเล่นหรือจากส่วนประกอบของของเล่น (Components of toys) (จากเดิมที่เคยมี เพียง 8 รายการ และครอบคลุมของเล่นทั้งชิ้น รวมถึงการปรับลดระดับการยอมรับลง จนเหลือเพียงไม่ถึงร้อยละ 1-2 ของค่าที่กำหนดไว้เดิม) เว้นแต่จะสามารถป้องกันไม่让孩子สามารถเข้าถึงส่วนที่มีสารเหล่านี้ หรือป้องกันไม่ให้เด็กได้รับสารเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมการเล่นของเล่นของเด็ก ที่รวมถึงการดูด การเลีย การกลืน หรือการสัมผัสของเล่นเป็นเวลานาน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มปอ.) หมายถึงข้อกำหนดทางวิชาการที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม(สมอ.) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งานมากที่สุดโดยจัดทำออกมาเป็นเอกสารและจัดพิมพ์เป็นเล่มภายในมอก.แต่ละเล่มประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ เช่น เกณฑ์ทางเทคนิค คุณสมบัติที่สำคัญ ประสิทธิภาพของการนำไปใช้งาน คุณภาพของวัตถุดิบนำมาผลิต และวิธีการทดสอบ เป็นต้น

ของเล่นที่เหมาะสมตามวัย

สมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย (มปอ) กล่าวว่า ของเล่นนั้นมีมากมายหลากหลายรูปแบบ แต่จะเลือกของเล่นอย่างไรให้เหมาะสมกับเด็ก สิ่งที่ต้องคำนึงนั่นคือ วัยของเด็กนั่นเอง เพราะวัยเด็กที่ต่างกันเด็กจึงมีพัฒนาการที่ต่างกันไป ส่งผลให้ของเล่นที่เด็กเล่นนั้นก็แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นแล้วสิ่งที่ผู้ปกครองควรตระหนักมากที่สุด คือ ต้องเลือกของเล่นให้เหมาะสมกับวัยของเด็กนั่นเอง โดยของเล่นของเด็กปฐมวัยแต่ละวัยจะแตกต่างกันดังต่อไปนี้

เด็กวัย 1 - 12 เดือน

1. ของเล่นสำหรับเด็กวัย 1-3 เดือน ควรเลือกของเล่นที่กระตุ้นการมองเห็น การได้ยินของเด็กและการสัมผัส เพราะเด็กวัยนี้ชอบมองสิ่งของที่เคลื่อนไหว มีลวดลายชัดเจน มีเสียง และมีสีสันดึงดูด เมื่อเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ทั้งการดู การฟัง การสัมผัส ก็จะเกิดการพัฒนาขึ้น ดังนั้นของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ จึงเป็นของเล่นจำพวก โมบายล์ ของเล่นที่อ่อนนุ่ม มีเสียงและผิวสัมผัสลวดลายชัดเจนนั่นเอง

2. ของเล่นสำหรับเด็กวัย 4-6 เดือน เด็กวัยนี้ชอบพื้นผิวที่มีลักษณะต่างๆ กัน จึงควรเลือกของเล่นที่กระตุ้นการใช้มือมากขึ้น เพื่อให้เด็กได้หยิบจับสัมผัสพื้นผิวที่หลากหลาย นอกจากนี้เด็กเริ่มพัฒนาการฝึกสายตาและมือให้ทำงานประสานกัน เด็กจะพยายามเอื้อมหยิบสิ่งของบางอย่าง ดังนั้นของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้จึงเป็นของเล่นจำพวกลูกบอลมีเสียง ของเล่นที่ใช้การเขย่าให้เกิดเสียงหรือของเล่นที่ผิวสัมผัสและรูปทรงที่หลากหลาย

3. ของเล่นสำหรับเด็กวัย 6-10 เดือน เด็กๆ เรียนรู้ได้มากขึ้น การใช้นิ้วมือหยิบจับสิ่งต่างๆ คล่องขึ้นจากวัยก่อนๆ ของเล่นที่จะส่งเสริมเด็กวัยนี้จึงเป็นของเล่นที่ให้เด็กหยิบจับ ใช้นิ้วกด จับหมุน เป็นต้น

4. ของเล่นสำหรับเด็กวัย 10-12 เดือน เด็กวัยนี้เริ่มที่จะเกาะยืนและหัดเดินแล้ว ดังนั้นของเล่นจึงควรกระตุ้นพัฒนาการเดิน ของเล่นที่เหมาะสมจึงเป็นของเล่นสำหรับหัดเดิน ที่ให้เด็กได้เกาะยืนและเดินไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

เด็กวัย 1 - 3 ปี

เด็กวัยนี้ชุกชนต้องการของเล่นสำหรับร่างกายที่คล่องแคล่วโดยเฉพาะของเล่นที่ขี่และปีนป่าย

เช่น รถ 3 ล้อเล็กๆ ของเล่นกลางแจ้งลูกบอลของเล่นประเภทเป่าลม รวมถึงบ่อทรายและถังกับเครื่องมือพลาสติกสำหรับขุดหรือตัก ช่วงใกล้ 2 ขวบ เด็กจะเริ่มเล่นสมมติแบบโลกที่อยู่รอบตัวสนใจของเล่นที่มีหลายๆ ชนิดอยู่ในชุดเดียวกัน เช่น ขุดชา ถ้วยชามสำหรับอาหาร นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรี ของเล่นจำลอง เครื่องดนตรีที่มีเสียงต่างๆ และรวมถึงเกมปริศนาต่างๆ

เด็กวัย 3 – 6 ปี

เด็กวัยนี้เป็นนักเลียนแบบตัวยง เขาจะชอบทำตามทำทางตามผู้ใหญ่และสร้างเหตุการณ์ตามจินตนาการเด็กจะชอบใจถ้ามีของเล่นประเภทเสื้อผ้าชุดละคร เงินปลอม โทรศัพท์ หรือบ้านตุ๊กตาและอื่นๆ ที่จำลองมาจากชีวิตจริง ในโลกส่วนตัวของเด็กของเล่นไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่สร้างความเพลิดเพลินสนุกสนาน แต่ยังเป็นเพื่อนและเป็นผู้คุ้มครองอีกด้วย ตุ๊กตามีตัวหนึ่งอาจจะช่วยให้เด็กรับมือกับสถานการณ์ที่อึดอัดคับข้องใจนับครั้งไม่ถ้วน บางครั้งเด็กจะแบ่งปันความรู้สึกลูกของเล่นที่เขาถือว่าเป็นคู่คิด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ได้ แทนที่เก็บกดความรู้สึกไว้กับตัวเองเพียงลำพัง จนอาจเกิดปัญหาความเครียดขึ้นได้ ของเล่นอีกประเภทหนึ่งที่ถูกใจเด็กวัยนี้ คือของเล่นที่เกี่ยวกับการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายเช่น รถบรรทุก รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน รถแทรกเตอร์ และเรือ พาหนะที่มีล้อและจักรยานเริ่มหัดเล่นได้ในวัยนี้ ทักษะความละเอียดและการคิดในใจพัฒนาได้ในวัยนี้ด้วยการเล่นที่ใช้จินตนาการและการคำนวณในใจ เล่นเกมบนกระดาน หมากกรุก หมากฮอส หรือเกมต่อคำศัพท์

แนวทางการออกแบบของเล่น

เพื่อที่จะออกแบบของเล่นที่ดี ผู้ออกแบบควรต้องมีความรู้พื้นฐานเรื่องพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ พร้อมทั้งด้านภาษา บริษัท แพลนทอยส์ (วิมล วิระพรสวรรค์, มปป.) ได้พัฒนาของเล่นอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการออกแบบ และกระบวนการผลิต โดยคำนึงถึงการเล่นอย่างมีจินตนาการ และปลอดภัย ดังนั้นความใส่ใจจึงจำเป็นในทุกขั้นตอนของการทำงานตั้งแต่การออกแบบ การคัดสรรวัสดุ การคัดเลือกผู้ผลิตวัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิต ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ตลอดจนบรรจุภัณฑ์ แพลนทอยส์ ได้พิจารณาออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ ให้เหมาะสมกับทุกช่วงอายุของเด็ก

การออกแบบและผลิตของเล่นสำหรับเด็กนั้น เป็นเรื่องที่ยากและละเอียดอ่อน นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด (ฉัตรชัย จันทร์เดนต์วง, 2540) ดังนี้

1. ข้อแตกต่างหรือข้อจำกัดทางธรรมชาติของเด็กในแต่ละวัย ในแต่ละช่วงอายุ ความสามารถในการรับรู้ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและสายตาจะแตกต่างกัน จึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของการเล่น ความยากง่ายในการเล่น ประโยชน์ที่จะได้รับ
2. ความปลอดภัย และการคาดเดาอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเล่น เช่น ส่วนประกอบของของเล่นต้องแน่นหนา ไม่หลุด หรือแตกแยกเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ และไม่ควรมีปลายแหลมหรือขอบคม
3. วัสดุที่นำมาผลิตปลอดภัย ไม่มีสารพิษเจือปน สีที่ใช้พ่นหรือทาต้องเป็นสีประเภทปลอดภัย (non toxic)

4. ทิปส์ที่บรรจุของเล่นต้องมีคำอธิบายวิธีการเล่น บอกอายุที่เหมาะสมของเด็ก เพราะของเล่นแต่ละชนิดจะมีข้อบกพร่องถ้าใช้ไม่ถูกต้องกับวัย กรณีที่เป็นของเล่นที่อาจเกิดอันตราย ควรมีคำเตือนเรื่องอันตรายด้วย

การออกแบบของเล่นนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็กอีกด้วย นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดในการออกแบบคือความปลอดภัยของของเล่นและอันตรายที่เกิดจากของเล่นอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Kabadayi (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกของเล่นของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศตุรกี โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนตามโรงเรียนต่างๆในประเทศตุรกีจำนวน 5 โรงเรียน และของเล่นที่ผู้ปกครองเลือกซื้อให้กับลูกหลานของตน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการเลือกซื้อของเล่น โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านการออกแบบ ด้านความพึงพอใจของผู้ปกครอง และด้านความเป็นมิตรต่อเด็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ANOVA ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับระดับความสำคัญของ TSPQ รวมถึงด้านสติปัญญาและการออกแบบของเล่น และยังมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและส่วนย่อยของ TSPQ ซึ่งประกอบด้วยด้านสุขภาพและการออกแบบของเล่น

Moller (2015) ได้ศึกษาของเล่นประเภทสร้างที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และของเล่นส่งเสริมจินตนาการทางสังคมที่มีผลต่อเด็กก่อนวัยเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลของของเล่นทั้งสองประเภทต่อการเล่นของเด็กก่อนวัยเรียน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบใช้สถิติพิจารณาถึงผลกระทบของการเล่นเชิงกระแสนิยมต่อการพัฒนาจินตนาการ ในระหว่างกิจกรรมการเล่นและสำรวจวิธีการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเด็กมีการเสนอความคิดเห็นในสถานการณ์การเล่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของเพื่อน สถานการณ์นี้จะนำไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากขึ้น ดังนั้นของเล่น จินตนาการและสภาพแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเริ่มต้นการเล่นของเด็กๆ และการเสนอความคิดเห็นในสถานการณ์การเล่นของเด็กๆจะมีผลต่อแต่ละปัจจัยเหล่านั้น

Martin, Eisenbud, and Rose (1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลการเลือกของเล่นบนฐานเพศภาวะของเด็กก่อนวัยเรียน โดยในการศึกษาครั้งที่ 1 (n=22) และครั้งที่ 2 (n=71) คณะผู้วิจัยได้นำของเล่นประเภทที่เด็กไม่คุ้นเคยและไม่ใช่ของเล่นที่แบ่งตามเพศภาวะของเด็กก่อนวัยเรียน มาให้ทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายประเมินว่าชอบของเล่นเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานว่า เด็กจะชอบและเลือกของเล่นที่คิดว่าเพื่อนเพศเดียวกันของตนจะชอบเล่นเช่นเดียวกัน และในการศึกษาครั้งที่ 3 คณะผู้วิจัยได้ออกแบบการประเมินว่าเด็ก ๆ ใช้เหตุผลบนฐานเพศภาวะอย่างไร

ในการตัดสินใจเลือกของเล่นที่น่าดึงดูดและไม่น่าดึงดูดเมื่อของเล่นมีการติดป้ายบอกเพศภาวะ เด็ก (n=91) ได้เห็นของเล่นที่ไม่คุ้นเคยจำนวนหลากหลายชิ้นและความสวยงามแตกต่างกัน แต่ทุกชิ้นจะมีการติดป้ายบอกเพศภาวะ เช่น “ของเล่นที่เด็กผู้หญิงชอบมาก” หรือ ไม่มีป้ายกำกับ ผลการวิจัยพบว่า เด็กประเมินความชอบและเลือกของเล่นของตนเองและผู้อื่นโดยใช้ป้ายบอกเพศภาวะเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกของเล่นของตนเองและความคาดหวังของคนอื่น แม้ของเล่นจะน่าดึงดูดใจมากแค่ไหนก็ตาม แต่เด็กๆ จะไม่ชอบและไม่เลือกถ้าของเล่นชิ้นนั้นมีการติดป้ายว่าเป็นของเล่นสำหรับเพศตรงข้าม ซึ่งเด็กหญิงและเด็กชายจะมีพฤติกรรมเช่นเดียวกัน

ดาวศิริ สินทร์และ กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาของเล่นเสริมทักษะความรู้รอบตัว เรื่อง สัตว์โลกน่ารัก สำหรับเด็ก 5-6 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาของเล่นขึ้นมาใหม่ที่สามารถนำไปเป็นสื่อการสอนความรู้รอบตัวเรื่อง สัตว์โลกน่ารักได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับอนุบาลศึกษา สัมภาษณ์เพื่อได้แนวทางในการออกแบบและพัฒนาของเล่น ผู้ปกครองเด็กอายุ 5-6 ปีในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สอบถามเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการออกแบบและเด็กนักเรียนอายุ 5-6 ปี สังเกตเพื่อประเมินความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อของเล่นที่ออกแบบใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการของผู้ปกครองส่วนมากต้องการของเล่นรูปทรงสิ่งโต เป็นของเล่นประเภทชุดจำลองของสัตว์ป่ามีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ วัสดุหลักที่ใช้ผลิตเป็นไม้ที่มีความแข็งแรงทนทานและปลอดภัย ทั้งมีสื่อการสอนบนผลิตภัณฑ์เป็นลวดลายการ์ตูนสัตว์และป่าเพื่อใช้ในการจดจำแก่เด็ก 2) ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบและนำต้นแบบไปทดสอบพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ของเล่นประเภทไม้และผ้าช่วยส่งเสริมหลายด้าน นอกเหนือจากการเล่นสนุกแล้วยังช่วยพัฒนาทางด้านร่างกายโดยการหยิบ จับ บีบ ยก ช่วยให้มีการทำงานประสานกันระหว่างมือกับตาและกล้ามเนื้อของร่างกายช่วยพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อน ช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา ในด้านความคิดสร้างสรรค์มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เข้าใจกติกาการเล่น แล้วเด็กยังสามารถประยุกต์การเล่นได้ เช่น นำตัวมือจับมาต่อสู้อันนำตุ๊กตาสัตว์มาเป็นสื่อในการเล่นนิทาน เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีลักษณะเป็นกล่องเมื่อเปิดกล่องออกจะเป็นเกมส์จับคู่สัตว์กับภาษาอังกฤษ ขณะที่เลิกเล่นส่วนที่วางสามารถเป็นโต๊ะเขียนหนังสือและเมื่อพบกล่อง

ภารุณี บุญชุ่ม (2555) ได้ศึกษาและพัฒนาชุดของเล่นประเภทฝึกประสาทสัมผัสสำหรับเด็กออทิสติกที่มีปัญหาการควบคุมกล้ามเนื้อ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาของเล่นประเภทฝึกประสาทสัมผัสด้านโครงสร้างและรูปแบบ ด้านคุณสมบัติของของเล่น ด้านความเหมาะสมของวัสดุ และด้านความปลอดภัยชุดของเล่น โดยใช้การทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์และการประเมินของเล่นมาสังเคราะห์และออกแบบชุดของเล่น พบว่า ของเล่นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ กระจาดผสมคำ Twig Block ชุดช่างต่อประกอบ M-Tic และ Rubik เนื่องจากมีคุณสมบัติในการฝึกประสานมือและตา ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก การผ่อนคลายสมอง ประสาท จิตใจ ส่งเสริมการใช้ภาษา ฝึกการสังเกต ฝึกการเลียนแบบและทำตามคำสั่ง ฝึกการแยกประเภทและจัดลำดับ ทำจากไม้ และเล่นได้มากกว่า 1 คน มีส่วนประกอบหลายชิ้น เคลื่อนย้ายได้ง่าย ไม่มีกลไกและไม่มีส่วนประกอบของ

อิเล็กทรอนิกส์ โทษของการเล่นอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่เป็นของเล่นที่ทำจากไม้ และพลาสติก มีรูปทรงเรขาคณิต และมีสีสันสะดุดตา

ชลดา อินทรสังขนาวิน, วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล และพวงพร กอจัญจิตต์ (2555) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลือกของเล่นต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะ โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลเด็กที่พา เด็กอายุ 1-3 ปี มารับการรักษาในคลินิกผู้ป่วยนอก สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีจำนวน 50 คน โดย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ทดสอบความรู้ การเลือกของเล่นตามวัยเด็ก แล้วนำมาวิเคราะห์ ด้วย Pair-t test ผลการวิจัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กวัยนี้ ส่วนมากเป็น มารดา ร้อยละ 98 และมีอายุเฉลี่ย 21-30 ปี ร้อยละ 48 และ ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 48 และเป็น ผู้เลือกของเล่นให้กับเด็กโดยตรง จากการ เปรียบเทียบความรู้ก่อนดูวีดิทัศน์และ หลังวีดิทัศน์พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 (P-value = .01) ซึ่ง หลังการทดลองผู้ดูแลเด็กที่ได้รับความรู้เรื่องโปรแกรมส่งเสริมการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กวัย เตาะแตะ มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัยของเด็กเพิ่มขึ้น ส่วนในด้านการ ตัดสินใจต่อ การเลือกของเล่นตามวัย พบว่าหลังจากดูวีดิทัศน์แล้วผู้ดูแลเด็กมีการตัดสินใจเลือกของ เล่นที่เหมาะสมกับวัย ของเด็กมากขึ้น

แววคณิต คงเสถียร และกนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์ (2560) ได้ศึกษาการออกแบบของเด็กเล่น เพื่อพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ สำหรับเด็ก 3-5 ปี มีจุดวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบของเด็กเล่นเพื่อ พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ ด้านความตั้งใจ ด้านการใช้งาน ด้านความปลอดภัย และด้านการเรียนรู้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า รูปแบบของเล่นเป็นไม้โยกที่สามารถปรับเปลี่ยน การใช้งานเป็นโต๊ะประกอบการเรียนรู้ได้ ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ และส่งเสริมทักษะด้าน คณิตศาสตร์ ใช้สีประเภทโทนร้อน ทำจากไม้เนื่องจากมีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก ใช้ รูปแบบของปลาการ์ตูนสีส้มขาวในการออกแบบ

อันธิชา วิรมย์รัตน์ (2557) ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาหนังสือกิ่งของเล่นเพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กช่วงอายุ 4-5 ปี มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบและ พัฒนาหนังสือกิ่งของเล่น ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาแบบของเล่น และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบหนังสือกิ่งของเล่นเป็นภาพคาแรคเตอร์ หนูจิ๊ดกระจริด 5 แบบให้ผู้ทรง 4 คน และเด็กอายุ 4-5 ปี 10 คน ประเมินเพื่อเลือกภาพที่ชอบที่สุด มาใช้ในการทำภาพประกอบในหนังสือนิทาน โดยพบว่าหนังสือควรมีขนาดใหญ่ 26x30 เซนติเมตร ภาพประกอบเป็นภาพการ์ตูนที่มีลักษณะเคลื่อนไหว แสดงอิริยาบถชัดเจน ดูง่าย ลายเส้นสะอาดตา มี ขนาดใหญ่ ชัดเจน สีสันสดใส เป็นภาพสามมิติ (Pop up) มีกลิ่น แสง สี เสียง ที่ช่วยให้เด็กเกิด ความคิดสร้างสรรค์ มีเกมที่เป็นกิจกรรมให้เด็กรู้จักการแก้ไขปัญหา มีคำถามปลายเปิดให้เด็กได้แสดง ความคิด ทำจากกระดาษอาร์ตการ์ด 210 แกรม เข้าเล่มแบบไสกาว เคลือบพลาสติกเงา

ดลกร จันทรกลาง (2554) ได้ศึกษาและพัฒนาของเล่นเสริมทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเล่นเสริมทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้วยการศึกษาทฤษฎีการเล่น พฤติกรรมการเล่น ประเภทของเล่น ของเล่นเสริมทักษะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นผลสรุปสู่แนวทางการออกแบบร่างของเล่น ประกอบด้วย เลขดิจิตอล สวนดอกไม้ ต้นไม้ ต่อเส้นสร้างภาพ ร้อยถักสาน และตัวเรา นำแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบของเล่นในด้านการออกแบบ วัสดุ ความสะดวกสบาย การใช้งาน การประกอบชิ้นส่วนของเล่น และการบำรุงรักษา

สุรนาท สร้อยจุก (2557) ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาของเล่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องเส้น สี รูปร่าง รูปทรง สำหรับเด็กออทิสติกช่วงอายุ 3-5 ปี เพื่อวิเคราะห์พัฒนาผลิตภัณฑ์ของเล่นส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณสมบัติของของเล่น ความเหมาะสมของวัสดุ และด้านความปลอดภัยของของเล่น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลของของเล่นด้วยการทบทวนเอกสารการวิจัยวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าของเล่นเด็กออทิสติกต้องเป็นของเล่นที่สัมผัสได้มีผิวสัมผัสที่ช่วยในการรับรู้และเรียนรู้ มีสีสันที่ดึงดูดความสนใจ เป็นรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงควรให้โค้งมนไม่แหลมคม มีขนาดใหญ่พอสมควรที่จะไม่ให้เกิดภัยพิบัติเข้าปาก น้ำหนักต้องสัมพันธ์กับขนาด มีลวดลายและภาพประกอบ และต้องมีความปลอดภัย และการประเมินของเล่นเด็กที่ส่งเสริมความรู้ในท้องตลาด พบว่า ของเล่น 5 อันดับแรกที่ได้รับผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ บล็อกไม้พื้นฐาน บล็อกหุ่นยนต์ไม้แสดงอารมณ์ ของเล่นสร้างผิวสัมผัส สมุดผ้ารูปทรง และนกน้อยสอนรูปร่าง เนื่องจากของเล่นเหล่านี้มีคุณสมบัติในการรับรู้เรื่องรูปร่าง รูปทรง เส้น สี ฝึกการสังเกต ทำตามคำสั่ง ฝึกการแยกประเภท จัดลำดับ สามารถเล่นได้คนเดียวหรือมากกว่า เคลื่อนย้ายได้ง่าย มีกลไกระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยของเล่นในภาพรวมเป็นของเล่นประเภทต่อบล็อก ประกอบเป็นรูปร่างได้ การหยอดลงบล็อก การจับชิ้นส่วนมาประกอบในภาพให้สมบูรณ์ ต้องได้รับโทษจากการเล่นน้อยถึงไม่มีเลย เป็นของเล่นที่ทำจากยาง ไม้ พลาสติก และไม้ เป็นรูปทรงเรขาคณิต มีสีสันสดใส สะดุดตา มีกลไกดึงดูดความสนใจ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลเป็นแนวทางการออกแบบร่างของเล่น จำนวน 5 ชุด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินต่อไป

ยุวดี พรธาราพงศ์ อาณัญ ศรีพิชญ์ตระกูล มยุรี เรื่องสมบัติ และมันทนา ทองสุพล (2554) ได้ศึกษาการออกแบบชุดอุปกรณ์การระบายสีเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยฝึกสมาธิสำหรับเด็กสมาธิสั้น เพื่อสร้าง ส่งเสริม ให้เด็กเกิด ความสนใจ สนุกสนาน มีสมาธิในการทำกิจกรรมทางศิลปะ ผลการวิจัยที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในการออกแบบชุดอุปกรณ์การระบายสีนั้นสามารถส่งเสริมพัฒนาการและช่วยฝึกสมาธิสำหรับเด็กที่มีสมาธิสั้นได้ โดยครูผู้ฝึกสอนศิลปะเด็ก ทำการออกแบบกิจกรรมศิลปะบำบัด และนำชุดอุปกรณ์ที่ทำการศึกษามาทดลองทำ กิจกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 คือ ฝึกการระบายสีบนพื้นที่ที่นูนต่ำ ผลการทดสอบในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ 4.37 อยู่ในระดับดี กิจกรรมที่ 2 คือ ฝึกการระบายสีที่มีลักษณะนูนต่ำซ้อนกัน 3 ชั้น ผลการ ทดสอบมีค่าเฉลี่ย 3.92 และกิจกรรมที่ 3 ฝึกการระบายสีบนพื้นที่นูนสูง ผลการทดสอบมีค่าเฉลี่ยที่ 4.34 อยู่ใน ระดับดี จากการศึกษา รวมทั้ง 3 กิจกรรมนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ใน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง 2) ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และ 3) ประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

- 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 1.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

2. ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

- 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3. ประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก

- 3.1 ผู้เชี่ยวชาญ
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,150 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถามความต้องการของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศจังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 คณะผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัย โดยใช้หลักการของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 595 คน และคิดเทียบตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศในแต่ละจังหวัด แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนสาธิตละอออุทิศที่ศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถามความต้องการของเล่นเด็ก

โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ	จำนวนประชากร (N)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)
ลำปาง	238	144
กรุงเทพมหานคร	631	242
สุพรรณบุรี	105	86
นครนายก	177	123
รวม	1,151	595

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม แบ่งประเด็นการสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการซื้อของเล่นเสริมพัฒนาการเด็ก

- ด้านคุณสมบัติของของเล่น
- ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อของเล่นเด็ก

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความต้องการของเล่นสำหรับเด็ก คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ของเล่นและการเล่น การออกแบบของเล่น และความต้องการเกี่ยวกับของเล่นเด็กจากจากหนังสือ งานวิจัย และบทความ เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาและกำหนดกรอบแนวคิด

2. กำหนดประเด็นที่จะสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

3. นำแบบสอบถาม และแบบประเมินของเล่นเด็กเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และความสมบูรณ์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) เป็นการให้คะแนนการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยพิจารณาระดับความคิดเห็นของแต่ละรายการ แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ไม่ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับรายการประเมินที่มีความเหมาะสม

คะแนน 0 สำหรับรายการประเมินที่ไม่แน่ใจ

คะแนน -1 สำหรับรายการประเมินที่แน่ใจว่าไม่เหมาะสม

4. ดำเนินการแก้ไขแบบสอบถาม และแบบประเมินของเล่นเด็กจนสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบระดับความเชื่อมั่น (reliability) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจด้านภาษาและหาค่าความเชื่อมั่น (R) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะของที่อยู่อาศัย จังหวัดที่ท่านอยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อของเล่น ประกอบด้วย โดยปกติท่านเลือกซื้อของเล่นสำหรับใคร บุตร/หลานของท่านอายุเท่ากี่ขวบ โดยปกติท่านเป็นผู้เลือกซื้อของเล่นเด็กเองหรือไม่ กลุ่มหรือบุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของเล่นเด็กของท่านมากที่สุด ท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กบ่อยแค่ไหนใน 1 เดือน หากท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กท่านจะซื้อจากแหล่งใดมากที่สุด โดยเฉลี่ยท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กในราคาเท่าไรต่อชิ้น ท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กประเภทใดมากที่สุด และหลังจากท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กแล้วท่านมักจะบอกต่อใครมากที่สุด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการเลือกซื้อของเล่นเสริมพัฒนาการเด็ก จำนวน 2 ด้าน ลักษณะเป็นส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย ด้านคุณสมบัติของของเล่น 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .863 และด้านรูปแบบของการใช้ของเล่น จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .927

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อของเล่นเพื่อพัฒนาการเด็ก เป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสามารถเขียนตอบตามความต้องการเพื่อเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับของเด็กเล่นที่ต้องการเพิ่มเติมจากข้อคำถามในส่วนที่ 2 และ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ติดต่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยไปยังผู้บริหารของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาคั้งนี้
2. จัดเตรียมแบบสอบถามจำนวน 595 ชุด เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. คณะผู้วิจัยประสานงานและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองด้วยแบบสอบถามผ่านทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนส่งกลับคืนมา
4. เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ทำการตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยตอบฉบับที่สมบูรณ์ไว้
5. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สำหรับแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คณะผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
ระดับ 5 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของค่าระดับความคิดเห็นในการแปลความหมาย ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	มีผลการประเมินในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	มีผลการประเมินในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	มีผลการประเมินในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	มีผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative analysis) ด้วยสถิติพื้นฐาน (Descriptive statistics) เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงในแต่ละตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยายให้ทราบค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบของตาราง

ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 18 คน เป็นผู้ที่มีการตอบรับการออกแบบ การพัฒนา การผลิต การขาย และการซื้อของเล่นสำหรับเด็ก ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีความพร้อมและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ผลิตของเล่น จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ขายของเล่น จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้ซื้อของเล่น ประกอบด้วย ครูโรงเรียนอนุบาล จำนวน 2 คน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำผลจากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และศึกษาข้อมูล และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ของเล่นและการเล่น มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และความสมบูรณ์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) เป็นการให้คะแนนการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยพิจารณา

ระดับความคิดเห็นของแต่ละรายการ แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ไม่ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสม ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับรายการประเมินที่มีความเหมาะสม

คะแนน 0 สำหรับรายการประเมินที่ไม่แน่ใจ

คะแนน -1 สำหรับรายการประเมินที่แน่ใจว่าไม่เหมาะสม

3. ดำเนินการแก้ไขแบบสัมภาษณ์ นำไปใช้งาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน ครูโรงเรียนอนุบาล จำนวน 2 คน ผู้ผลิตของเล่นเด็ก จำนวน 1 คน ผู้ขายของเล่นเด็ก จำนวน 1 คน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก จำนวน 7 คน ได้มาด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีความพร้อมและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยการวิจัยครั้งนี้คือแบบประเมินแบบร่างของเล่นเด็ก แบ่งประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านร่างกาย

ด้านที่ 2 ด้านสังคม

ด้านที่ 3 ด้านอารมณ์

ด้านที่ 4 ด้านปัญญา

ด้านที่ 5 ข้อเสนอแนะ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูล และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ของเล่นและการเล่น การออกแบบของเล่น และความต้องการเกี่ยวกับของเล่นเด็กจากจากหนังสือ งานวิจัย และบทความ เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาและกำหนดกรอบแนวคิด

2. กำหนดประเด็นที่จะสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

3. นำแบบประเมิน เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และความสมบูรณ์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) เป็นการให้คะแนนการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยพิจารณาระดับความคิดเห็นของแต่ละรายการ แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ไม่ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับรายการประเมินที่มีความเหมาะสม

คะแนน 0 สำหรับรายการประเมินที่ไม่แน่ใจ

คะแนน -1 สำหรับรายการประเมินที่แน่ใจว่าไม่เหมาะสม

4. ดำเนินการแก้ไขแบบประเมินของเล่นเด็กจนสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ติดต่อเพื่อขอนัดวัน เวลา และสถานที่เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก

2. จัดเตรียมแบบประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยพร้อมแบบประเมินของเล่นไปพบผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

4. เมื่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็กประเมินครบทุกคนแล้ว ทำการการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับแบบประเมินแบบร่างของเล่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คณะผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
ระดับ 5 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของค่าระดับความคิดเห็นในการแปลความหมาย ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	มีผลการประเมินในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	มีผลการประเมินในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	มีผลการประเมินในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	มีผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินของเล่นเด็ก คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative analysis) ด้วยสถิติพื้นฐาน (Descriptive statistics) เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงในแต่ละตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยายให้ทราบค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปของตาราง

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การศึกษา ดังนี้

1. ความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

2. ผลการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

3. ผลการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

ผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำเสนอผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 509 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 อายุของผู้ปกครองส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 สถานภาพส่วนใหญ่ สมรส จำนวน 487 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 การศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ปริญญาตรี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 อาชีพส่วนใหญ่ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 431 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 ลักษณะของที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว จำนวน 464 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 ส่วนใหญ่มีบุตรหลานเรียนที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 และความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นพ่อแม่ จำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง	จำนวน (n = 595)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	86	14.5
- หญิง	509	85.5
2. อายุ		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง	จำนวน (n = 595)	ร้อยละ
- น้อยกว่า 21 ปี	98	16.5
- 21-25 ปี	53	8.9
- 26-30 ปี	308	51.8
- 41-45 ปี	79	13.3
- 46-50 ปี	26	4.4
- 51 ปีขึ้นไป	31	5.2
3. สถานภาพ		
- โสด	53	8.9
- สมรส	487	81.8
- หม้าย/หย่าร้าง	55	9.2
4. การศึกษาสูงสุด		
- ประถมศึกษา	40	6.7
- มัธยมศึกษาตอนต้น	90	15.1
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	103	17.3
- อนุปริญญา/ปวส.	154	25.9
- ปริญญาตรี	187	31.4
- ปริญญาโท	17	2.9
- อื่นๆ	4	0.7
5. อาชีพ		
- ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	81	13.6
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	2.0
- พนักงานบริษัทเอกชน	55	9.2
- ธุรกิจส่วนตัว	259	43.5
- เกษตรกร	24	4.0
- อื่นๆ	164	27.6

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง	จำนวน (n = 595)	ร้อยละ
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 15,000 บาท	49	8.2
- 15,000-20,000 บาท	89	15.0
- 20,001-30,000 บาท	431	72.4
- 30,001-40,000 บาท	12	2.0
- 50,001 บาทขึ้นไป	14	2.4
7. ลักษณะของที่อยู่อาศัย		
- บ้านเดี่ยว	464	78.0
- ทาวน์เฮาส์	43	7.2
- คอนโดมิเนียม/อพาร์ทเมนท์	19	3.2
- อื่นๆ	69	11.6
8. บุตรหลานของท่านเรียนที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ		
- จังหวัดลำปาง	144	24.3
- จังหวัดกรุงเทพมหานคร	242	40.6
- จังหวัดสุพรรณบุรี	86	14.4
- จังหวัดนครนายก	123	20.7
9. ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย		
- พ่อ-แม่	501	84.2
- น้ำ-อา	4	0.7
- ลุง-ป้า	17	2.9
- ปู่-ย่า	38	6.4
- ตา-ยาย	31	5.2
- อื่นๆ	4	0.7
รวม	595	100.00

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน พบว่า ส่วนใหญ่ ซื้อของเล่นให้บุตร จำนวน 496 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 โดยอายุบุตร/หลานส่วนใหญ่มีอายุ 4-6 ปี จำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 การซื้อของเล่นให้เด็กส่วนใหญ่ผู้ปกครองซื้อเอง จำนวน 488 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของเล่นเด็กส่วนใหญ่ คือ ตัวผู้ปกครองเอง จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 ซึ่งใน 1 เดือน ผู้ปกครองเลือกซื้อของเล่นเด็กให้เด็ก 1-2 ครั้ง จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 โดยส่วนใหญ่จะซื้อของเล่นเด็กจากร้านขายของเล่นทั่วไปมากที่สุด จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และจะซื้อของเล่นเด็กในราคา 301-400 บาทต่อชิ้น จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ของเล่นประเภทศิลปะ เช่น ชุดวาดภาพ ระบายสี เป็นประเภทของเล่นที่ซื้อ

มากที่สุด จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และหลังจากซื้อของเล่นเด็กแล้วมักจะแนะนำหรือบอกต่อญาติพี่น้องมากที่สุด จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่น	จำนวน (n = 595)	ร้อยละ
1. ท่านซื้อของเล่นให้ใคร		
- บุตร	496	83.4
- หลาน	99	16.6
2. อายุบุตร/หลาน		
- 1- 3 ปี	144	24.2
- 4-6 ปี	451	75.8
3. การซื้อของเล่นให้เด็ก		
- ซื้อเอง	488	82.0
- มีผู้อื่นซื้อให้	107	18.0
4. บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของเล่นเด็ก		
- บุตร/หลาน	176	29.6
- ตัวผู้ปกครองเอง	319	53.6
- สามี/ภรรยา	62	10.4
- พ่อแม่ของท่าน	13	2.2
- เพื่อนหรือคนรู้จัก	4	.7
- ญาติพี่น้อง	7	1.2
- สื่อ/โฆษณา	4	.7
- อื่นๆ	10	1.7
5. ใน 1 เดือนท่านเลือกซื้อของเล่นเด็กบ่อยเพียงใด		
- ไม่ซื้อเลย	55	9.2
- 1-2 ครั้ง	346	58.2
- 3-4 ครั้ง	119	20.0
- มากกว่า 4 ครั้ง	75	12.6

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่น	จำนวน (n = 595)	ร้อยละ
6. หากท่านซื้อของเล่นเด็กท่านจะซื้อจากแหล่งใดมากที่สุด		
- ร้านสะดวกซื้อ 7-11	92	15.5
- ห้างสรรพสินค้า	73	12.3
- บิ๊กซี/โลตัส	43	7.2
- ตัวแทนจำหน่าย	6	1.0
- ร้านค้าออนไลน์	3	.5
- ร้านขายของเล่นทั่วไป	363	61.0
- อื่นๆ	15	2.5
7. โดยเฉลี่ยท่านซื้อของเล่นเด็กในราคาเท่าไรต่อชิ้น		
- ต่ำกว่า 100 บาท	20	3.4
- 101-200 บาท	52	8.7
- 201-300 บาท	238	40.0
- 301-400 บาท	254	42.7
- 401-500 บาท	16	2.7
- มากกว่า 500 บาทขึ้นไป	15	2.5
8. ท่านซื้อของเล่นเด็กประเภทใดมากที่สุด		
- ของเล่นส่งเสริมทักษะทางภาษา และการสื่อสาร	56	9.4
เช่น บัตรคำ นิทาน		
- ของเล่นให้เล่นเลียนแบบและส่งเสริมบทบาทสมมุติ เช่น	25	4.2
ของเล่นเลียนแบบอาชีพ		
- ของเล่นส่งเสริมทักษะทางร่างกาย เช่น ลูกบอล ม้าโยก	58	9.7
- ของเล่นส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น ตัวเลข รูปทรง	96	16.1
เครื่องชั่ง เครื่องตวง		
- ของเล่นประเภทศิลปะ เช่น ชุดวาดภาพ ระบายสี	223	37.5
- ของเล่นประเภทสร้างและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น	69	11.6
ไม้บล็อก ตัวต่อเลโก้ บันไดงู		
- อื่นๆ เช่น	68	11.4
9. หลังจากท่านซื้อของเล่นเด็กแล้วท่านมักจะแนะนำหรือบอก		
ต่อใครมากที่สุด		
- เพื่อนผู้ปกครองของบุตร/หลาน	222	37.3
- คุณครูของบุตร/หลาน	16	2.7
-ญาติพี่น้อง	291	48.9
- อื่นๆ	66	11.1
รวม	595	100.0

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการซื้อของเล่น

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการซื้อของเล่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60) โดยอันดับแรก คือ ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น รองลงมาด้านคุณสมบัติของของเล่น รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการซื้อของเล่น

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการซื้อของเล่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1. ด้านคุณสมบัติของของเล่น	3.98	.65	มาก	2
2. ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น	4.05	.63	มาก	1
รวม	4.01	.60	มาก	

1. ด้านคุณสมบัติของของเล่น

ด้านคุณสมบัติของของเล่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) โดยอันดับแรก คือ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา เสริมสร้างทักษะทางศิลปะ ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์ และเสริมสร้างทักษะทางอาชีพ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อด้านคุณสมบัติของของเล่น

ด้านคุณสมบัติของของเล่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1. เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร	3.98	.76	มาก	4
2. เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์	3.77	.98	มาก	5
3. ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย	4.09	.77	มาก	3
4. เสริมสร้างทักษะทางอาชีพ	3.60	.96	มาก	6
5. เสริมสร้างทักษะทางศิลปะ	4.20	.77	มากที่สุด	2
6. เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์	4.28	.78	มากที่สุด	1
รวม	3.98	.65	มาก	

2. ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น

ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63) โดยอันดับแรก คือ มีความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้มาตรฐาน รองลงมา ผลิตจากวัสดุดีหรือวัสดุที่มีคุณภาพ ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบการเล่นได้

รูปทรงมีความสวยงามและเหมาะสมกับเด็ก มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาและจัดเก็บได้สะดวก มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย มีคู่มือหรือบรรยายละเอียดการเล่นไว้อย่างชัดเจน ต้องลงมือกระทำกับสื่อของเล่นจึงจะสำเร็จ สามารถเล่นได้มากกว่าหนึ่งคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ มีสีสันสดใส สวยงามสะดุดตา และมีคุณลักษณะเด่นเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น

ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับที่
1. สามารถเล่นได้มากกว่าหนึ่งคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่	3.99	.95	มาก	9
2. มีคุณลักษณะเด่นเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง	3.36	.86	ปานกลาง	11
3. มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย	4.13	.86	มาก	6
4. รูปทรงมีความสวยงามและเหมาะสมกับเด็ก	4.16	.77	มาก	4
5. ต้องลงมือกระทำกับสื่อของเล่นจึงจะสำเร็จ	4.03	.87	มาก	8
6. มีสีสันสดใส สวยงามสะดุดตา	3.92	.86	มาก	10
7. มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาและจัดเก็บได้สะดวก	4.13	.77	มาก	5
8. ผลิตจากวัสดุดีบหรือวัสดุที่มีคุณภาพ	4.21	.85	มากที่สุด	2
9. มีความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้มาตรฐาน	4.34	.82	มากที่สุด	1
10. มีคู่มือหรือบรรยายละเอียดการเล่นไว้อย่างชัดเจน	4.06	.95	มาก	7
11. ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบการเล่นได้	4.21	.97	มาก	3
รวม	4.05	.63	มาก	

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อของเล่น

ข้อเสนอแนะที่มีต่อของเล่นของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเหมาะสมกับวัย มีความปลอดภัย คงทน ดูแลรักษาง่าย และดึงดูดความสนใจของเด็ก ควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน มีราคาที่เหมาะสม ควรให้ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการเล่นได้ด้วย และของเล่นชิ้นเดียวควรจะได้หลายคนและหลายช่วงวัย รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้ปกครอง ของเล่นควรเป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน และควรมีความเป็นสวนดุสิต เช่น สัญลักษณ์ของสวนดุสิต

ผลจากการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 595 คน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 26-30 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ปริญญาตรี ส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ประมาณ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน ลักษณะที่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ส่วนใหญ่มีบุตรหลานเรียนอยู่ที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร และความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นพ่อและแม่ของเด็ก

2. ด้านพฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน พบว่า พฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อของเล่นให้บุตร โดยอายุบุตร/หลานส่วนใหญ่มีอายุ 4-6 ปี การซื้อของเล่นให้เด็กส่วนใหญ่ผู้ปกครองซื้อเอง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของเล่นเด็กส่วนใหญ่คือตัวผู้ปกครองเอง ซึ่งใน 1 เดือน ผู้ปกครองจะเลือกซื้อของเล่นเด็กให้เด็ก 1-2 ครั้ง โดยส่วนใหญ่จะซื้อของเล่นเด็กจากร้านขายของเล่นทั่วไปมากที่สุด ราคาของเล่นเด็กส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประมาณ 301-400 บาทต่อชิ้น ของเล่นที่ผู้ปกครองนิยมซื้อให้บุตร/หลานส่วนใหญ่จะเป็นของเล่นประเภทศิลปะ เช่น ชุดวาดภาพ ระบายสี ของเล่นส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น ตัวเลข รูปทรง ของเล่นประเภทสร้างและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ไม้บล็อก ตัวต่อเลโก้ บันไดงู และของเล่นที่ส่งเสริมทักษะทางภาษา และการสื่อสาร เป็นต้น และหลังจากซื้อของเล่นเด็กแล้วมักจะแนะนำหรือบอกต่อญาติพี่น้องมากที่สุด

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการซื้อของเล่น พบว่า

3.1 ด้านคุณสมบัติของของเล่น ของเล่นควรเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างทักษะทางศิลปะ ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์ และเสริมสร้างทักษะทางอาชีพ

3.2 ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น ของเล่นต้องมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน รองลงมา ผลิตจากวัสดุดีบหรือวัสดุที่มีคุณภาพ สามารถตรวจสอบการเล่นได้ รูปทรงมีความสวยงาม และเหมาะสมกับเด็ก มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาและจัดเก็บได้สะดวก มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย มีคู่มือหรือบรรยายละเอียดการเล่นไว้อย่างชัดเจน ต้องลงมือกระทำกับของเล่นจึงจะเล่นได้สำเร็จ สามารถเล่นได้มากกว่า 1 คน มีสีสันสดใส สวยงามสะอาดตา และมีคุณลักษณะเด่นเพียงอย่างเดียวหนึ่ง

จากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยสรุปได้ว่า ของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องการนั้นจะต้องสามารถสร้างพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นของเล่นที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีราคาเหมาะสม ผลิตจากวัสดุดีบหรือวัสดุที่มีคุณภาพ มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน และของเล่นชิ้นเดียวควรจะสามารถเล่นได้หลายคนและหลายช่วงวัย ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้ปกครอง และของเล่นนั้นควรเป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน

ผลการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

เพื่อออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง ตามผลการศึกษาที่ได้จากความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง ประกอบด้วย การศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง และการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ผลการศึกษาแนวทางในการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์พัฒนาการของเด็กปฐมวัย และผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์พัฒนาการของเด็กปฐมวัยจากการทบทวนวรรณกรรม และการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการศึกษาความต้องการสื่อของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอายุ 1-3 ปี

เด็กหัดยืนและเดินได้ ปีนขึ้นบันไดแบบมีคนช่วยได้ ขึ้นลงบันไดที่มีราวจับได้ วิ่ง ปีนป่าย กระโดดอยู่กับที่ เดินที่ละก้าวบนไม้กระดานแผ่นเดียวได้ สามารถตบลูกไม้ได้ประมาณ 3-4 ชิ้น

เด็กต้องการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองและอยากที่จะควบคุมคนรอบข้าง ชอบปฏิเสธ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อาจไม่สามารถแสดงความรู้สึกของตัวเองหรือบอกให้รู้ในสิ่งที่ต้องการได้ ก็อาจมีอารมณ์ไม่ไหวเกรี้ยวกราด มักชอบกอดและติดตุ๊กตาหรือผ้าห่ม และไม่อดทนต่อภาวะความคับข้องใจ มักเกิดความรู้สึกคับข้องใจได้ง่าย มีปฏิกิริยาทางบวกหรือทางลบค่อนข้างรุนแรง ใช้คำพูดแสดงอารมณ์ เช่น ไม่เอา ออกไป หวงของหรือซ่อนของ

หยิบจับสิ่งของได้คล่องและถนัดมือมากขึ้น การทำงานประสานกันระหว่างสายตาและกล้ามเนื้อมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถหยิบจับอาหารกินได้ จับดินสอลักษณะกำเพื่อขีดเขียนได้ สามารถร้อยลูกปัดเม็ดใหญ่ๆ เข้ากับเส้นเอ็นได้

เด็กรับรู้และจดจำสิ่งที่ผู้ปกครองคุยด้วยมาตลอดตั้งแต่ช่วงแรกเกิด จากรู้จักคำศัพท์เพียงไม่กี่คำ เริ่มเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น และเริ่มพูดคำที่มีความหมายออกมาเป็นคำโดดๆ ได้ เข้าใจคำสั่ง เช่น หยุด

ทักษะการสื่อสารของเด็กดีขึ้น เริ่มเรียกตัวเองว่าหนู หรือเรียกชื่อของตัวเอง เริ่มเรียนรู้ว่าคนในกระจกคือตัวเอง การรับรู้ตัวตนต้องอาศัยการทำงานของสมองที่มีการประมวลผลร่วมด้วย เป็นพื้นฐานการเข้าใจตัวเองและทักษะทางสังคมของเด็ก

เด็กจะดูการกระทำของคนอื่น เริ่มทำความเข้าใจถึงคำว่าแบ่งปัน แต่ยังไม่ชอบที่จะแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น อาจเห็นเขาแสดงท่าควบคุมและออกคำสั่งกับคนรอบข้าง สนุกกับการไปเที่ยวเดินเล่นนอกบ้านและอยากเป็นตัวของตัวเอง

การใช้สายตาควบคุมการใช้มือสัมผัสซึ่งต้องทำงานประสานกัน เช่น การถอด ใส่ ติดกระดุม รูดซิป แปรงฟัน ผูกเชือกกรองเท้า การเขียนหรือวาดภาพ เป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้ดียิ่งขึ้น

การใช้มือสำรวจ สัมผัส การจับต้องสิ่งของในทุกๆ กิจกรรม การหยิบจับสิ่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและบ่อยๆ ช่วยตัวกระตุ้นพัฒนาการความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็กได้เป็นอย่างดี

มักตั้งคำถามและสนใจดู และพูดคุยถึงสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ตัวเองมีความสนใจ พยายามใช้ภาษาในการตั้งคำถามและสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตัวเอง

ตอบคำถามที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้นจากคำว่า ใคร อะไร และที่ไหน ได้ แต่ไม่สามารถเข้าใจและตอบคำถาม ทำไม และ อย่างไร ได้

ใช้คำนาม คำกริยา รวมถึงคำที่เกี่ยวกับสถานที่ได้บ้าง เริ่มเข้าใจความเป็นเจ้าของ เช่น ของหนู ของคุณพ่อ ของคุณแม่ รวมทั้งสื่อสารและเล่าสิ่งที่ได้เกิดขึ้นกับตนเองระหว่างวันได้ โดยบอกได้ว่าตัวเองไปไหนและไปทำอะไรมา

การเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กจะมีพัฒนาการด้านอารมณ์ที่ดี มีความยอมรับนับถือตนเอง มีความสุขและกำลังใจ มีแรงจูงใจที่ดีในการมุ่งมั่นทำสิ่งที่ตัวเองสนใจให้สำเร็จ และส่งผลดีต่อพัฒนาการทางสมองและความคิดของเขาได้อย่างมาก เริ่มรู้จักอารมณ์โกรธ โมโห และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ความไม่พอใจ ความผิดหวัง หรือความง่วง ความเบื่อ หรือความเหงา แต่ยังไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นคำพูดให้ผู้ใหญ่เข้าใจได้

การเล่นหรืออยู่ร่วมกับเพื่อนมักจะเล่นแรงเพราะยังคะเนน้ำหนักมือตัวเองได้ไม่ถูกต้อง แต่พฤติกรรมนี้จะค่อยๆ หายไป

การเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง อาจทำให้เป็นเด็กค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ชอบเรียกร้องด้วยวิธีที่เขาจะคิดได้ ทำให้อาจมีปัญหาในการเข้าสังคมบ้าง เมื่อเด็กคือผู้ปกครองควรหนักแน่นที่จะแนะนำ อบรมตักเตือน อธิบายให้เขาเข้าใจด้วยเหตุผล

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับของเล่นเด็กอายุ 1-3 ปี

สามารถเดินลากของเล่นหรือสิ่งของได้ เช่น รถของเล่นที่มีล้อและมีเชือกผูกสำหรับลาก การขีดเขียนเป็นเส้นบนกระดาษโดยใช้สีเทียนแท่งใหญ่

สามารถทำตามคำสั่ง 2-3 คำ สามารถตอบชื่อสิ่งของได้ สามารถเล่นการใช้สิ่งของตามหน้าที่ได้มากขึ้นด้วยบทบาทสมมติกับสิ่งของอย่างขึ้นไป เช่น เล่นแปรงฟันตุ๊กตา หวีผมตุ๊กตา

สามารถวางรูปทรงวงกลมใส่ในช่องกระดานรูปแบบเรขาคณิตที่มี 3 แบบ คือ รูปวงกลม สีเหลี่ยมจัตุรัส และสามเหลี่ยม วิธีส่งเสริมพัฒนาการ

สามารถเลือกวัตถุตามคำสั่ง เช่น ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล ถ้วย รถ สามารถเลียนคำพูดที่เป็นวลีประกอบด้วย คำ 2 คำ เช่น ไปนอน ไปเที่ยว สามารถใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้

สามารถกระโดดเท้าพื้นทั้ง 2 ข้าง สามารถแก้ปัญหาต่างๆ สามารถซื้อวิญชะของร่างกาย ได้ 7 ส่วน สามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้ สามารถล้างมือและเช็ดมือได้เอง

สามารถเดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้เอง สามารถเลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกัน สามารถ นำวัตถุ 2 ชนิด ในห้องมาให้ได้ตามคำสั่ง สามารถพูด 3 คำติดต่อกันได้อย่างน้อย 4 ความหมาย สามารถใส่กางเกงได้เอง

เด็กวัยนี้ชุกชนต้องการของเล่นสำหรับร่างกายที่คล่องแคล่วโดยเฉพาะของเล่นที่ขี่และปั่น ป้าย เช่น รถ 3 ล้อเล็กๆ ของเล่นกลางแจ้ง เช่น ลูกบอล ของเล่นประเภทเป่าลม รวมถึงบ่อทรายและ ถึงกับเครื่องมือพลาสติกสำหรับขุดหรือตัก เริ่มเล่นสมมติแบบโลกที่อยู่รอบตัว สนใจของเล่นที่มี หลากๆ ชนิดอยู่ในชุดเดียวกัน เช่น ชุดชา ถ้วยชามสำหรับอาหาร ของเล่นจำลอง เครื่องดนตรีที่มีเสียง และเกมปริศนาต่างๆ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอายุ 4-6 ปี

สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้คล่องแคล่ว เด็กจะต้องพัฒนาทักษะเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเข้า เรียนระดับอนุบาล ทั้งการเดินเข้าแถว การขึ้นบันได กิจกรรมพลศึกษา จึงต้องใส่ใจกับพัฒนาการ ด้านนี้ของเด็กไม่ต่างจากการส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น

สามารถใช้นิ้วมือและนิ้วชี้หยิบจับสิ่งของได้คล่องแคล่ว การจับดินสอก็เน้นใช้นิ้วหัวแม่มือ ร่วมกับนิ้วอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมการทำงานของมือให้ประสานกับตาได้ดีจึงทำให้เขา สามารถทำกิจกรรมในการดูแลตัวเองขั้นพื้นฐานได้ดีขึ้น

มีพัฒนาการด้านภาษามากขึ้น จะมีบุคลิกของนักเล่าเรื่องตัวเอง ชอบตั้งคำถามและเล่า เรื่องราวที่พบเจอ

สนุกกับคำศัพท์รอบๆ ตัว เด็กจะชี้ชวนให้ดูตัวอักษรบนป้ายโฆษณา สัญลักษณ์บนป้ายบอก ทาง สีเส้นที่พบเจอระหว่างทางรวมถึงการถามคำถามที่ซับซ้อนขึ้น เช่น แมวทำอะไร นันรูปอะไร

สนุกกับการขีดเขียนกระดาษและการระบายสี ชอบฟังนิทาน และอ่านไปพร้อมๆ กับ ผู้ปกครอง

พื้นอารมณ์ของเด็กแต่ละคนนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับตัวของเด็กเองและการส่งเสริม เลี้ยงดู ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง บางครั้งอารมณ์หงุดหงิด เอาแต่ใจ ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่แสดง ออกมาอย่างไม่เหมาะสม เช่น ขว้างปาสิ่งของ กัดเพื่อน กรีดร้อง โวยวาย ผู้ปกครองควรสอนซ้ำๆ ให้ เด็กรู้จักอารมณ์ที่เกิดขึ้น

สามารถสื่อสารให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ และฝึกคิดในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะวัยนี้เด็กจะเริ่มมีสังคม มีเพื่อนมากขึ้น การควบคุมและจัดการอารมณ์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

ชอบการเข้าสังคม แต่ยังคงยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันได้ไม่นาน เช่น แอ้งของเล่น ลัดคิวขึ้นสไลเดอร์

การแสดงออกถึงความไม่พอใจต่างกัน เช่น โวยวาย ฟ้องแม่ กัดเพื่อน ร้องไห้ไม่หยุด แต่จะ หายไปเอง

มักเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่มีเพื่อนสนิทที่สุด การเล่นจึงเป็นการเปลี่ยนเพื่อนเล่นไปเรื่อยๆ ตามอารมณ์ เห็นคนนั้นเล่นของเล่นน่าสนใจก็เดินไปเล่นด้วย หันไปเห็นเพื่อนอีกคนหัวเราะร่วนก็ย้ายไปสนุกกับเขาได้

รู้จักการแบ่งปัน แต่ไม่ใช่ทุกครั้งและบางทีก็ไม่ใช่การแบ่งปันจริงๆ แต่เป็นการยอมแบ่งเพื่อแลกกับสิ่งที่เขาต้องการ เป็นพัฒนาการการเข้าสังคมของเด็กวัยนี้

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับของเล่นเด็กอายุ 4-6 ปี

สามารถยืนด้วยขาข้างเดียวโดยไม่เกาะ ได้นาน 3 วินาที สามารถเขียนรูปร่างตามแบบได้ สามารถทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด เช่น หวีมตุ๊กตาแล้วเอาตุ๊กตาให้แม่ เอาซีดีไปเก็บแล้วหยิบหนังสือนิทานมาอ่านกัน

สามารถร้องเพลงได้ถูกต้องหรือเกือบจบเพลง สามารถถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม

สามารถทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่มได้ สามารถช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้ เช่น เก็บของเล่น ล้างจาน กวาดบ้าน ช่วยเก็บเสื้อผ้า หยิบของ

สามารถวิ่งไปข้างหน้าโดยลงน้ำหนักที่ปลายเท้าและแกว่งแขนสลับกัน สามารถตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชั้น สามารถเลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่าและเล็กกว่า เช่น รูปทรงเรขาคณิตต่างขนาด 3 ชุด สามารถพูดติดต่อกัน 3 คำ โดยมีความหมายและเหมาะสมกับโอกาสได้ สามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายได้เอง

สามารถกระโดดไปด้านข้าง และถอยหลังได้ สามารถประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 8 ชิ้นได้ สามารถเลือกอันดับแรกและอันดับสุดท้ายได้ สามารถตอบคำถามได้

สามารถวิ่งมาเตะลูกบอลได้ สามารถจับดินสอได้ถูกต้อง สามารถแยก สีได้ 8 สี สามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มจากคำถาม เช่น วันนี้เราจะกินอะไรกันดี สามารถเล่นเลียนแบบบทบาทของผู้ใหญ่ได้

เด็กวัยนี้เป็นนักเลียนแบบ ชอบทำตามทางตามผู้ใหญ่และสร้างเหตุการณ์ตามจินตนาการเด็กชอบของเล่นประเภทเสื้อผ้า ชุดละคร เงินปลอม โทรศัพท์ หรือบ้านตุ๊กตา และของเล่นที่จำลองมาจากชีวิตจริง รวมถึงตุ๊กตาคือสิ่งที่ช่วยให้เด็กรับมือกับสถานการณ์ที่อึดอัดคับข้องใจ บางครั้งเด็กจะแบ่งปันความรู้สึกของเล่นที่เขาถือว่าเป็นคู่คิด ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ได้ ของเล่นที่เกี่ยวกับการขนส่งหรือเคลื่อนย้าย เช่น รถบรรทุก รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน รถแทรกเตอร์ และเรือ พาหนะที่มีล้อและจักรยาน ทักษะความจำและการคิดในใจพัฒนาได้ในวัยนี้ด้วยการเล่นที่ใช้จินตนาการและการคำนวณในใจ เล่นเกมบนกระดาน หมากกรุก หมากฮอส หรือเกมต่อคำศัพท์

ตารางที่ 4.6 ประเมินผลการสังเคราะห์ของเล่นงานวิจัยกับพัฒนาการของเด็กและทฤษฎีการเล่นของเล่นของเด็กปฐมวัย

อายุ 1-3 ปี	พัฒนาการของเด็ก	ของเล่นที่เหมาะสมกับช่วงวัย	ผลการสังเคราะห์ของเล่นงานวิจัย
ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถยืนและเดินได้ ปีนขึ้นบันไดแบบมีคนช่วยได้ ขึ้นลงบันไดที่มีราวจับได้ วิ่ง ปีนป่าย กระโดดอยู่กับที่ เดินที่ละก้าวบนไม้กระดานแผ่นเดียวได้ - สามารถหยิบจับสิ่งของได้คล่องและถนัดมือมากขึ้น การทำงานประสานกันระหว่างสายตาและกล้ามเนื้อมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถหยิบจับอาหารกินได้ จับดินสอลักษณะกำเพื่อขีดเขียนได้ สามารถร้อยลูกปัดเม็ดใหญ่ๆ เข้ากับเส้นเอ็นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - บล็อกไม้ - ตุ๊กตาผ้า - รถของเล่น - ลูกบอลของเล่น - ประเภทเป่าลม - บ่อทรายและถังกับเครื่องมือ - พลาสติกสำหรับชุดหรือตุ๊ก - ชุดชา ถ้วยชามสำหรับอาหาร 	<p>ของเล่นที่ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย และเด็กต้องลงมือกระทำกับสื่อของเล่น</p>
ด้านอารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองและอยากที่จะควบคุมคนรอบข้าง ชอบปฏิเสธ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อาจไม่สามารถแสดงความรู้สึกของตัวเองหรือบอกให้รู้ในสิ่งที่ต้องการได้ และอาจมีอารมณ์โมโหเกรี้ยวกราด 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นจำลอง - เครื่องดนตรีที่มีเสียง - เกมปริศนาต่างๆ 	<p>ของเล่นที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และของเล่นเสริมสร้างทักษะทางศิลปะ</p>
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะการสื่อสารดีขึ้น เริ่มเรียกตัวเองว่าหนู หรือเรียกชื่อของตัวเอง เริ่มเรียนรู้ว่าคนในกระจกคือตัวเอง - ดูการกระทำของคนอื่น เริ่มทำความเข้าใจถึงคำว่าแบ่งปัน แต่ยังไม่ชอบที่จะแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น อาจเห็นเขาแสดงท่าควบคุมและออกคำสั่งกับคนรอบข้าง สนุกกับการไปเที่ยวเดินเล่นนอกบ้านและอยากเป็นตัวของตัวเอง 		<p>ของเล่นที่เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร และสามารถเล่นได้มากกว่าหนึ่งคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่</p>
ด้านสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - มักตั้งคำถามและสนใจดู และพูดคุยถึงสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ตัวเองมีความสนใจ พยายามใช้ภาษาในการตั้งคำถามและสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อ 		<p>ของเล่นที่เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์</p>

	<p>ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตัวเอง</p> <p>- ตอบคำถามที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้นจากคำว่า ใคร อะไร และที่ไหน ได้ แต่ไม่สามารถเข้าใจและตอบคำถาม ทำไม และอย่างไร ได้</p> <p>- ใช้คำนาม คำกริยา รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ได้บ้าง เริ่มเข้าใจความเป็นเจ้าของ เช่น ของหนู ของคุณพ่อ ของคุณแม่ รวมทั้งสื่อสารและเล่าสิ่งที่ได้เกิดขึ้นกับตนเองระหว่างวันได้ โดยบอกได้ว่าตัวเองไปไหนและไปทำอะไรมา</p>		
อายุ 4-6 ปี	พัฒนาการของเด็ก	ของเล่นที่เหมาะสมกับช่วงวัย	ผลการสังเคราะห์ของเล่นงานวิจัย
ด้านร่างกาย	<p>- สามารถใช้นิ้วมือและนิ้วชี้หยิบจับสิ่งของได้คล่องแคล่ว การจับดินสอก็เน้นใช้นิ้วหัวแม่มือร่วมกับนิ้วอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมการทำงานของมือให้ประสานกับตาได้ดีจึงทำให้เขาสามารถทำกิจกรรมในการดูแลตัวเองขั้นพื้นฐานได้ดีขึ้น</p>	<p>- รถของเล่น เครื่องบิน ของเล่น และเรือของเล่น</p> <p>- พาหนะที่มีล้อแลรถจักรยาน</p> <p>- หมากกรุก หมากฮอส</p>	<p>ของเล่นที่ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย และเด็กต้องลงมือกระทำกับสื่อของเล่น</p>
ด้านอารมณ์	<p>- พัฒนาการของเด็กแต่ละคนนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับตัวของเด็กเองและการส่งเสริมเลี้ยงดู ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง บางครั้งอารมณ์หงุดหงิด เอาแต่ใจ ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างไม่เหมาะสม เช่น ขว้างปาสิ่งของ กัดเพื่อน กรีดร้อง โวยวาย ผู้ปกครองควรสอนซ้ำๆ ให้เด็กรู้จักอารมณ์ที่เกิดขึ้น</p>	<p>- เกมต่อคำศัพท์</p> <p>- ของเล่นที่จำลองมาจากชีวิตจริง</p> <p>- ตุ๊กตาหมี</p>	<p>ของเล่นที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และของเล่นเสริมสร้างทักษะทางศิลปะ</p>
ด้านสังคม	<p>- ชอบการเข้าสังคม แต่ยังคงยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันได้ไม่นาน เช่น แย่งของเล่น ลัดคิวขึ้นสไลเดอร์</p>		<p>ของเล่นที่เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร และสามารถเล่นได้</p>

	<p>- มักเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่มีเพื่อนสนิทที่สุด การเล่นจึงเป็นการเปลี่ยนเพื่อนเล่นไปเรื่อยๆ ตามอารมณ์ เห็นคนนั้นเล่นของเล่นน่าสนใจก็เดินไปเล่นด้วย หันไปเห็นเพื่อนอีกคนหัวเราะร่วนก็ย้ายไปสนุกกับเขาได้</p> <p>- รู้จักการแบ่งปัน แต่ไม่ใช่ทุกครั้งและบางทีก็ไม่ใช้การแบ่งปันจริงๆ แต่เป็นการยอมแบ่งเพื่อแลกกับสิ่งที่เขาต้องการ เป็นพัฒนาการการเข้าสังคมของเด็กวัยนี้</p>		มากกว่าหนึ่งคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่
ด้านสติปัญญา	<p>- ชอบตั้งคำถามและเล่าเรื่องราวที่พบเจอ สนุกกับคำศัพท์รอบๆ ตัว เด็กจะชี้ชวนให้ดูตัวอักษรบนป้ายโฆษณา สัญลักษณ์บนป้ายบอกทาง สีเส้นที่พบเจอระหว่างทางรวมถึงการถามคำถามที่ซับซ้อนขึ้น เช่น แมวทำอะไร นั่นรูปอะไร</p>		ของเล่นที่เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากคณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตและผู้ขายสื่อของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

จากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองประกอบด้วย ของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องการนั้นจะต้องสามารถสร้างพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นของเล่นที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีราคาเหมาะสม ผลิตจากวัสดุดีหรือวัสดุที่มีคุณภาพ มีขนาดที่เหมาะสม สามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก มีความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้มาตรฐาน และของเล่นชิ้นเดียวควรจะได้เล่นได้หลายคนและหลายช่วงวัย ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้ปกครอง ของเล่นนั้นควรเป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน และควรมีความเป็นสวนดุสิต เช่น สัญลักษณ์ของสวนดุสิต คณะผู้วิจัยได้นำความต้องการที่ได้มานั้น ไปเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้ผลการสัมภาษณ์เพื่อนำมาออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นมีความครอบคลุมในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านร่างกาย ของเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กเมื่อพิจารณาด้านร่างกาย ควรเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการประสานกันระหว่างมือกับสายตา ควรจะมีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก เช่น กล้ามเนื้อนิ้วมือ และกล้ามเนื้อตา เนื่องจากกล้ามเนื้อเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมในเรื่องของการเขียนและการเรียนของเด็ก ซึ่งทักษะเหล่านี้ปกติจะเกิดจากการที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ในการเล่นของเล่นก็เช่นกัน การต่อบล็อกไม้ หรือฝึกการเล่นของเล่นแบบสมดุลง การขีดเขียน การวาดภาพ นอกจากจะเป็นการเล่นเพื่อให้เกิดความสนุกแล้ว ความชำนาญในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในการหยิบจับสิ่งของ จะเป็นการกระตุ้นให้กล้ามเนื้อมีความแข็งแรงและสัมพันธ์กับสายตาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งของเล่นควรส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกฝนการช่วยเหลือตนเอง อาจจะเป็นการฝึกหยิบจับ การเก็บของเล่นให้เข้าที่ เป็นต้น

2. ด้านสังคม ของเล่นที่ดีควรให้เด็กได้ฝึกการเล่นร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็เด็กด้วยกัน เล่นกับคุณครู เล่นกับผู้ปกครอง หรือเล่นกับปู่ย่า ตายาย เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สูงอายุค่อนข้างมาก จะเป็นสิ่งที่ดีมากหากของเล่นเด็กแต่ผู้ใหญ่สามารถเล่นได้ด้วย นอกจากส่งเสริมให้เด็กได้เข้าสังคมในระดับต่างๆ แล้ว การเล่นร่วมกับผู้อื่นที่มีช่วงวัยเดียวกันหรือคนละช่วงวัยจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษา และมีทักษะการสื่อสารที่ดีขึ้น นอกจากนั้นการเล่นของเล่นร่วมกับผู้อื่น จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ผู้คนรอบข้าง รู้จักเหตุและผล ฝึกความอดทน การรอคอย รู้จักการแบ่งปัน รู้จักแพ้ รู้จักชนะ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้จักปรับตัวที่จะอยู่ในสังคม ส่งเสริมภาวะผู้นำ ผู้ตาม และส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ด้านอารมณ์ ของเล่นเด็กส่วนใหญ่จะต้องให้เด็กมีความรู้สึกสนุกและผ่อนคลายจากการได้เล่นของเล่น ของเล่นที่ดีในการเล่นต้องทำให้เด็กเกิดจินตนาการ รู้จักคิดและแก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก และช่วยปรับอารมณ์เมื่อเด็กต้องพบกับสถานการณ์ต่างๆ จากการเล่น เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก เพื่อให้เด็กเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ดีขึ้น เด็กจะได้มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งการเล่นของเล่นร่วมกับผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มากกว่าจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีทักษะด้านอารมณ์ที่ดี

4. ด้านสติปัญญา การเล่นบล็อก บันไดงู ของเล่นแบบสมดุลง เด็กรู้จักการแก้ปัญหา เมื่อเด็กได้รับโจทย์มา เด็กจะเริ่มวางแผนแก้ปัญหาตามโจทย์ ซึ่งต้องปล่อยให้เด็กได้คิดและแก้ไขปัญหายด้วยตนเอง หรือคิดและแก้ไขปัญหาร่วมกับเพื่อนที่ร่วมเล่นของเล่นด้วยกัน ของเล่นที่ดีจะต้องช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ในการวาด การขีดเขียน การต่อเติม การวัดวาง ซึ่งเด็กควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับขนาด รูปร่าง เสียง การยกระดับและความสมดุลง หรือการเล่นเกมจับคู่ เด็กจะฝึกทักษะในด้านการจดจำ สี คำศัพท์ เมื่อเด็กเล่นบ่อยจะพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น เริ่มสร้างซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้สติปัญญา และสมาธิเด็กดีขึ้น นอกจากนี้ของเล่นจะต้องส่งเสริมการคิดและแก้ไขปัญหาย ส่งเสริมการค้นคว้าและทดลองที่เหมาะสมตามวัย เด็กจะได้ฝึกการสังเกตและการรับรู้ เช่นการจัดวางสิ่งของ รูปทรง รูปร่างให้สมดุลงจะต้องทำอย่างไร เป็นต้น

5. ของเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นของเล่นที่สร้างขึ้นจากวัสดุที่ทำด้วยไม้ เนื่องจากของเล่นแบบไม้นี้หนักที่มากกว่าของเล่นแบบพลาสติก จะช่วยให้เด็กสามารถออกแรงมากกว่าเดิม ช่วยให้กล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นของเล่นที่ทำจากไม้มีความ

ปลอดภัยมากกว่าของเล่นที่ทำจากพลาสติก เนื่องจากว่าของเล่นที่ทำจากไม้เป็นของเล่นที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติไม่มีสารพิษหรือว่าสารเคมีแต่อย่างใด อาจจะมีการตกแต่งด้วยสีสนเล็กน้อยเพื่อเป็นการกระตุ้นและดึงดูดความสนใจกับเด็กเพิ่มขึ้น เด็กแทบทุกคนนั้นมีความเคยชินว่าสิ่งของทุกอย่างที่ได้มานั้นจะต้องเอาเข้าปากอยู่เสมอ เลยทำให้ของเล่นไม้เป็นของเล่นที่ไม่มีอันตราย เพราะไม่สามารถที่จะกัดแทะได้ ต่างจากของเล่นที่เป็นแบบยางที่สามารถกัดแทะได้ และบางครั้งของเล่นบางอย่างก็ผลิตขึ้นมาจากเคมีด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงเป็นอย่างยิ่ง และที่สำคัญของเล่นจะต้องแข็งแรงและทนทาน ของเล่นถึงจะคุ้มค่า

6. ของเล่นจะมีความน่าสนใจหากเด็กสามารถทำกิจกรรมกับของเล่นนั้นได้หลากหลาย หมายถึงหากผู้ปกครองลงทุนซื้อของเล่นมาในราคาที่เหมาะสมแล้วสามารถเล่นได้นาน เล่นได้หลายช่วงวัย และมีกิจกรรมให้เล่นจากของเล่นมากกว่า 1 กิจกรรมขึ้นไปก็จะเป็นการคุ้มค่างับการลงทุนซื้อของเล่นให้กับลูก

7. ของเล่นต้องมีขนาดที่ผ่านมาตรฐานของเล่น ไม่เล็กจนกินไปเนื่องจากจะเป็นอันตรายกับเด็กๆ ควรมีขนาดใหญ่พอสมควรจะได้ไม่เป็นอันตรายกับเด็กเล็ก และให้ผ่านกระบวนการทดสอบว่าปลอดภัย เช่น ตกแล้วต้องไม่แตก ไม่สามารถนำมากินหรือใส่เข้าหูได้ ควรหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุจากพลาสติก เนื่องจากแตกง่ายและอันตรายต่อเด็ก ถ้าของเล่นที่ทำเลือกวัสดุเป็นไม้ควรเหลาให้ดีห้ามมีเสี้ยน ขนาดและความสูงของของเล่นและส่วนประกอบของของเล่นควรจัดทำให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กไม่ว่าในลักษณะการยืนเล่น หรือนั่งเล่น หรืออาจจะเลือกแบบใดแบบหนึ่ง

8. เกมการเล่นแบบบันไดงูเป็นเกมที่น่าสนใจ เนื่องจากเด็กสามารถเล่นร่วมกันได้หลายคน และเด็กสามารถเล่นร่วมกับผู้ใหญ่ พี่เลี้ยง หรือปู่ย่า ตายาย ได้ เนื่องจากปัจจุบันของเล่นที่สามารถเล่นร่วมกันได้หลายช่วงวัยกำลังเป็นที่ต้องการ เนื่องจากผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้สูงอายุสามารถเล่นกับเด็กและเป็นพี่เลี้ยงเด็กไปได้ด้วย แต่เกมบันไดงูอาจต้องใช้มีพื้นที่ในการเล่นมากหน่อย หรืออาจจะดัดแปลงบันไดงูเป็นบล็อกที่แยกออกมาเป็นชิ้นๆ เหมือนจิ๊กซอว์ และสามารถนำมาเชื่อมต่อกันได้ หรืออาจจะเพิ่มความท้าทายให้เด็กมากขึ้นในลักษณะทำให้บันไดงูสามารถเปลี่ยนตำแหน่งได้ เช่น จากเดิมเป็นช่องชมทรัพย์ อาจจะเปลี่ยนเป็นช่องเริ่มต้นเดินใหม่ตั้งแต่แรก เป็นต้น

9. ถ้าสามารถพัฒนาของเล่นที่เป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้านด้วยก็เป็นสิ่งที่ดี อาจจะเป็นโต๊ะที่มีพื้นที่ให้เด็กสามารถวาด ชีตเขียน วาดรูปภาพได้ตามจินตนาการของเด็ก อาจใช้ชอล์กแท่งใหญ่ และสามารถลบได้ เพื่อส่งเสริมการขีดเขียนและมีความปลอดภัย เด็กจะได้ไม่ต้องไปวาดตามฝาผนังห้อง โต๊ะยังสามารถวางของเล่นอื่นๆ ได้ เมื่อเล่นเสร็จแล้วจะสามารถเก็บให้เข้าที่เข้าทาง หรือเอาไว้สำหรับทำกิจกรรมอย่างอื่นได้อีกด้วย

10. ของเล่นแต่ละชิ้นควรมีขนาดใหญ่และใช้สีที่ปลอดภัยจากสารเคมี อาจจะเป็นสีที่ฉูดฉาดมากหน่อย เนื่องจากเด็กๆ จะชอบของเล่นที่มีสีสัน เช่น ตารางสี ตารางรูปภาพ ตารางตัวเลข ซึ่งแผ่นตารางรูปแบบต่างๆ ที่อยู่ในเกมจับคู่มีสาระหลายอย่างที่เด็กควรเรียนรู้ ถ้ามีการจัดทำเกมได้หลายแผ่น หลายแบบ และอีกด้านหลังของแผ่นตารางควรมีคู่มือการเล่น โดยผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ เพราะเด็กเล็กอาจไม่เข้าใจ

11. ของเล่นที่จะออกแบบและพัฒนาควรมีความเป็นสวนดุสิต อาจจะนำจุดเด่นของสวนดุสิต มาใช้ในการออกแบบของเล่น อาจจะเป็นสถานที่ อาคาร สัญลักษณ์ของสวนดุสิต เช่น ดอกไม้ที่เป็น ดอกขจร และดอกเฟื่องฟ้า เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะสนับสนุนความเป็น “สวนดุสิต” ส่วนเนื้อหา ก็จะเป็นเรื่องที่ดีถ้ามีการนำเสนอความเป็นสวนดุสิต มีเอกลักษณ์ในการสอดแทรกความเป็นสวนดุสิต

12. ควรสอดคล้องกับสาระที่ควรเรียนรู้ของเด็ก ควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการเพิ่มให้มีของเล่นครบทุกสาระที่ควรเรียนรู้ และมีการวิเคราะห์ เนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ตามทักษะต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ ของเล่นควรทำพื้นผิวให้แตกต่างกัน ให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ มีเสียงด้วยจะดีมาก อาจแบ่งตามอายุ ไม่ซ้ำเรื่องกัน และมีความยากง่ายที่แตกต่างกัน

13. เด็กแต่ละช่วงวัยควรมีการเล่นที่เหมาะสมแตกต่างกัน เช่น 3 ขวบลงมาควรได้เล่นแบบอิสระ แต่ 3 ขวบควรมีกติกาที่ซับซ้อนขึ้น สามารถเรียนรู้สัญลักษณ์ ขั้นตอน และ 4 ขวบขึ้นไปก็จะมี ความท้าทายมากขึ้นตามไปด้วย คุณี่มีความจำเป็นสำหรับของเล่นในลักษณะแบบนี้ เพื่อให้ทราบอายุ วิธีการเล่น และบทบาทของผู้ปกครองในการเล่นกับเด็กแต่ละช่วงวัย

14. ของเล่นควรให้เด็กเล่นได้ 2 ลักษณะ คือเล่นอิสระ และเล่นแบบมีกติกา ของเล่นควรจัด ให้เป็นชุดสำหรับการเล่น สามารถใช้ของเล่นที่มีการบูรณาการวัตถุประสงค์หลากหลาย คำนึงความ ดึงดูดใจของเด็กหญิงและเด็กชาย ควรมีการวิเคราะห์พัฒนาการ เนื้อหา ทักษะ และมีการแบ่งตอน บอกอุปกรณ์ วิธีการเล่นตามช่วงอายุ แนวทางการประเมิน นอกจากนี้การเก็บรักษาของเล่นก็มีความสำคัญ ควรหยิบง่าย หยัดรู้อีกด้วย

15. ควรมีคู่มือที่บอกวิธีการเล่นของของเล่นแต่ละชนิด เหมาะสมกับอายุเท่าไร มีหลากหลาย อายุเด็ก บอกพัฒนาการ มีไอคอนแนะนำผู้ปกครองบนห่อบรรจุภัณฑ์ เน้นเรื่องอายุและศาสตร์ที่เด็ก จะได้เกิดการพัฒนาหรือทักษะ รวมถึงระบุราคา สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่ดีสำหรับการตัดสินใจเลือก ซื้อของเล่นให้กับเด็กของผู้ปกครอง

ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากคณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้บริหารและครูโรงเรียน อนุบาล ผู้ผลิตและผู้ขายสื่อของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การออกแบบและ พัฒนาแบบร่างของเล่นเด็ก สรุปได้ดังนี้

ควรเป็นของเล่นที่สร้างขึ้นจากวัสดุที่ทำด้วยไม้ที่มีลักษณะเหมือนไม้ที่สามารรถเก็บชุดของ เล่นทั้งหมดไว้ในโต๊ะได้ เมื่อเลิกเล่นแล้วยังสามารถนำโต๊ะไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก เป็นของ เล่นที่สามารถเล่นได้อย่างอิสระ และสามารถเล่นแบบมีกติกาได้ เป็นของเล่นที่เด็กเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะเป็เด็กด้วยกัน เล่นกับคุณครู เล่นกับผู้ปกครอง หรือเล่นกับปู่ย่า ตายาย เพื่อส่งเสริมทักษะ ทางภาษาและการสื่อสาร ภายในโต๊ะอาจมีของเล่นประเภทบล็อก บันไดงู มีตารางสี ตาราง รูปภาพ ตารางตัวเลข ซึ่งแผ่นตารางรูปแบบต่างๆ ที่อยู่ในเกมจับคู่ที่เด็กควรเรียนรู้ เป็นของเล่นช่วยที่ ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ ทักษะทางศิลปะในการวาด การ ขีดเขียน การต่อเติม การจัดวาง การเรียนรู้เกี่ยวกับขนาด รูปร่าง เสียง การยกระดับ และความสมดุล หรือการเล่นเกมจับคู่ ของเล่นเด็กที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกสนุกและผ่อนคลาย เด็กเกิดจินตนาการ รู้จัก

คิดและแก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ของเล่นควรทำพื้นผิวให้แตกต่างกัน และควรมีเสียงประกอบ และมีคู่มือที่บอกวิธีการเล่นของของเล่นแต่ละชนิด

ผลการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง

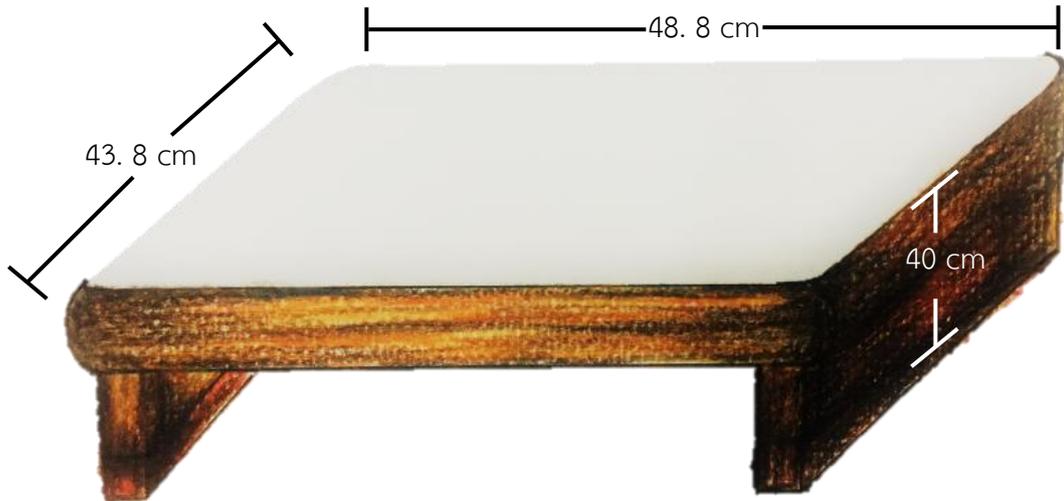
จากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง และผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่นเด็ก ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย นำไปสู่การออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ ของเล่นเสริมทักษะ Toy table

ของเล่นเสริมทักษะ Toy table

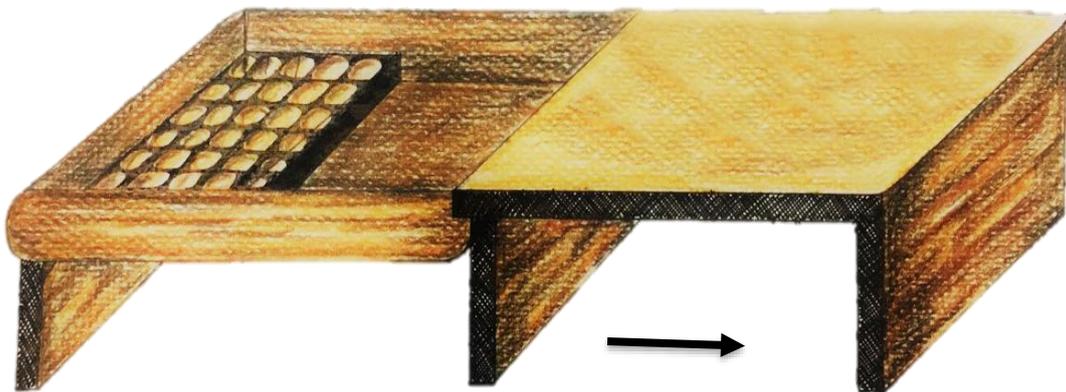
ของเล่นเสริมทักษะ Toy table มีลักษณะภายนอกเป็นโต๊ะขอบมนที่สามารถวางบนพื้นเรียบแล้วเด็กสามารถนั่งกับพื้นและสามารถเล่นของเล่นได้โดยไม่ต้องใช้เก้าอี้ โดย Toy table จะมีของเล่นให้เด็กเล่นเพื่อเสริมทักษะในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วย 1) Toy table 2) Balance Toy 3) เกมทางเดินมหาสนุก และ 4) ของเล่นฝึกการจดจำ ซึ่ง Toy table เด็กๆ จะได้ทักษะเกี่ยวกับการฝึกสังเกต การฝึกสมาธิและการตัดสินใจ การส่งเสริมการเข้าสังคม การแบ่งปันและการเล่นร่วมกับผู้อื่น การฝึกทักษะการจำและการจับคู่ การทำตามกฎกติกา ทักษะการนับเลข ทักษะทางด้านภาษา และทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. Toy table เป็นโต๊ะของเล่นที่รวมกิจกรรมเสริมทักษะในด้านต่างๆ เอาไว้ภายในโต๊ะทั้งหมด สามารถวางบนพื้นเรียบแล้วเด็กสามารถนั่งกับพื้นและสามารถเล่นของเล่นได้โดยไม่ต้องใช้เก้าอี้ เป็นโต๊ะที่มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้ เด็กสามารถใช้โต๊ะสำหรับเล่นหรือทำกิจกรรมเสริมทักษะคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อนและกับครอบครัวได้ ที่สำคัญของเล่นภายในโต๊ะผู้ใหญ่สามารถร่วมเล่นกับเด็กได้

ฝาโต๊ะด้านบนของโต๊ะมีลักษณะเป็นแผ่นเรียบที่เด็กสามารถขีดเส้น เขียนตัวอักษร หรือวาดรูปภาพได้ตามจินตนาการ และสามารถลบสิ่งที่เด็กขีดเขียนออกเพื่อเริ่มเขียนใหม่ได้ตลอดเวลา ความพิเศษของโต๊ะนอกจากเป็นที่เก็บรวบรวมของเล่นไว้ในที่เดียวกันทั้งหมดแล้ว การเปิดฝาโต๊ะเพื่อหยิบของมาเล่นสามารถเลื่อนเพื่อเปิดออกและปิดได้ดังภาพที่ 2 ซึ่งเมื่อเปิดฝาออกจะพบกับของเล่น Balance Toy เกมทางเดินมหาสนุก ของเล่นฝึกการจดจำ และช่องสำหรับเก็บตัวเดินจากเกมทางเดินมหาสนุก มีลักษณะเป็นบล็อก สามารถให้เด็กเล่นได้โดยเก็บตัวเดินให้ตรงกับบล็อกที่มีลักษณะเหมือนตัวเดิน

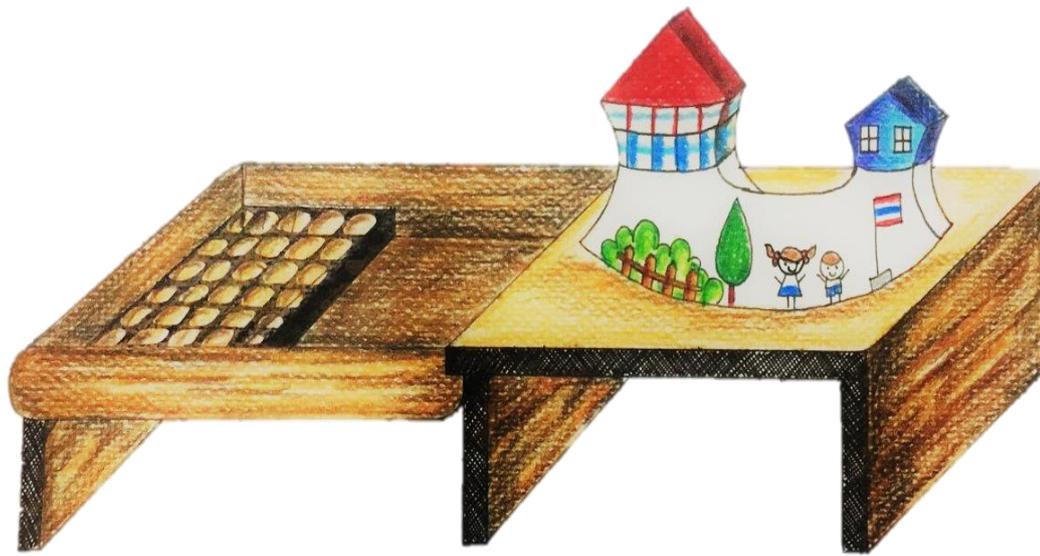


ภาพที่ 1 Toy table โต๊ะของเล่นที่รวมกิจกรรมเสริมทักษะสำหรับเด็ก



ภาพที่ 2 Toy table เมื่อเลื่อนฝาโต๊ะไปทางขวามือเพื่อเปิดโต๊ะ

2. Balance Toy เมื่อเลื่อนฝาโต๊ะไปทางขวามือเพื่อเปิดโต๊ะออกมาจะพบกับของเล่น Balance Toy ซึ่งเป็นของเล่นสำหรับการฝึกสมาธิในการเล่น โดย Balance Toy ประกอบด้วย 1) ตัว Balance 2) แป้นหมุนทำจากกระดาษอย่างดี จะมีสัญลักษณ์ตัวตุ๊กตาและตัวเลข 1-5 และ 3) ตัวตุ๊กตารูปทรงต่างๆ ได้แก่ ดอกขจร ดอกเฟื่องฟ้า ใบหน้าเด็กผู้ชาย ใบหน้าเด็กผู้หญิง และโรงเรียน สาคิตละอออุทิศ รูปทรงละ 10 ชิ้น สำหรับวางบนตัว Balance โดยผู้เล่นจะต้องหยิบตุ๊กตาตามจำนวนที่หมุนได้ เพื่อนำไปวางบน Balance ความพิเศษของตัวตุ๊กตารูปทรงต่างๆ แต่ละตัวมีผิวสัมผัสที่ต่างกัน สามารถเขย่าและมีเสียงที่ต่างกัน เพื่อให้เด็กฝึกในเรื่องของประสาทสัมผัส



ภาพที่ 3 Balance Toy



ภาพที่ 4 Balance Toy



ภาพที่ 5 แป้นหมุนจะมีสัญลักษณ์ตัวตุ๊กตาและตัวเลข 1-5



ภาพที่ 6 ตัวตุ๊กตารูปทรงต่างๆ สำหรับวางบนตัว Balance

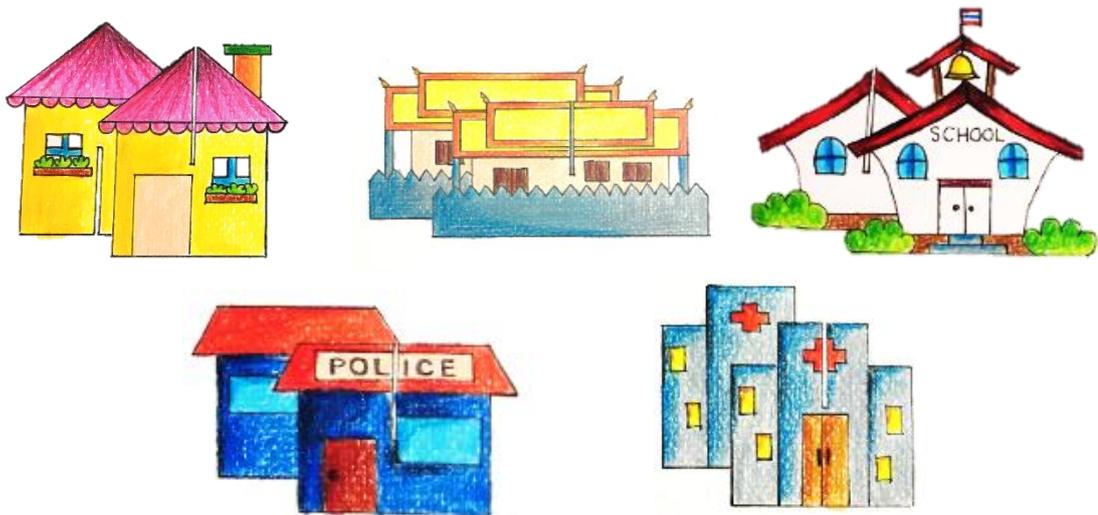


ภาพที่ 7 ตัวอย่างการเล่น Balance Toy

3. เกมทางเดินมหาสนุก เมื่อเลื่อนฝาโต๊ะไปทางขวามือเพื่อเปิดโต๊ะออกมานอกจากจะพบกับของเล่น Balance Toy แล้ว เด็กๆ จะพบกับเกมทางเดินมหาสนุก ลักษณะเหมือนเกมบันไดงู แต่มีความพิเศษคือสัญลักษณ์บนทางเดิน สามารถถอดสลับเปลี่ยนที่ได้ไม่ตายตัว ทำให้เกิดความท้าทายต่อกลุ่มผู้เล่น เนื่องจากเกมการเล่นจะเปลี่ยนไปตามที่กลุ่มผู้เล่นกำหนดเส้นทางเดิน ซึ่งวิธีเล่น ผู้เล่นจะต้องทยอยลูกเต๋า เพื่อเดินหมาก หากหมากของตนเองตกที่ช่องสัญลักษณ์ใด ผู้เล่นจะได้ไม้บล็อกนั้น 1 ชิ้น หากได้ครบจนสามารถประกอบเป็นสถานที่ได้ หากตกที่ ดอกขจร หรือ ดอกเฟื่องฟ้า ผู้เล่นมีสิทธิ์เลือกชิ้นส่วนจากกองกลางมาประกอบชิ้นส่วนของตนเองที่ไม่ครบได้ ความพิเศษของชิ้นส่วนไม้บล็อก คือ สามารถแยกออกจากกัน และสามารถนำมาประกอบเป็นสถานที่ ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน สถานีดำรง และโรงพยาบาล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เล่นมีทักษะด้านสถานที่ และเมื่อผู้เล่นได้ไม้บล็อกและสร้างสถานที่ได้ 3 ใน 5 สถานที่ถือว่าเป็นผู้ชนะ หรือขึ้นกับเกณฑ์การตั้งกติกาของกลุ่มผู้เล่น



ภาพที่ 8 เกมทางเดินมหาสนุก

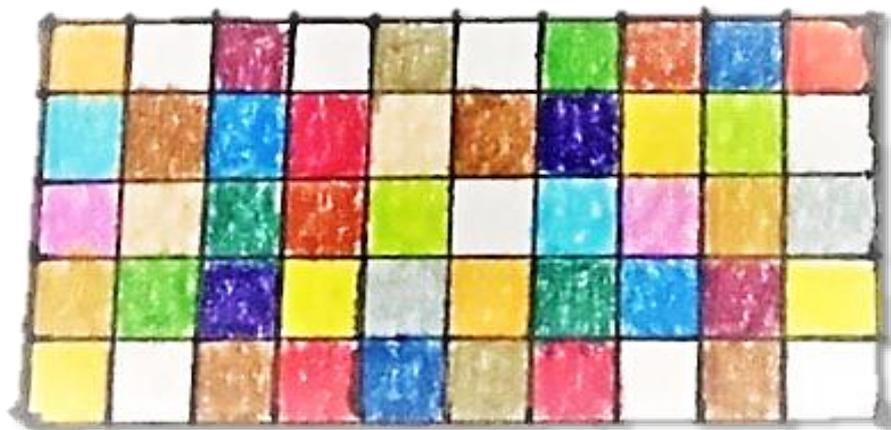


ภาพที่ 9 ไม้บล็อกประกอบการเล่นเกมทางเดินมหาสนุกที่แสดงถึงสถานที่ต่างๆ

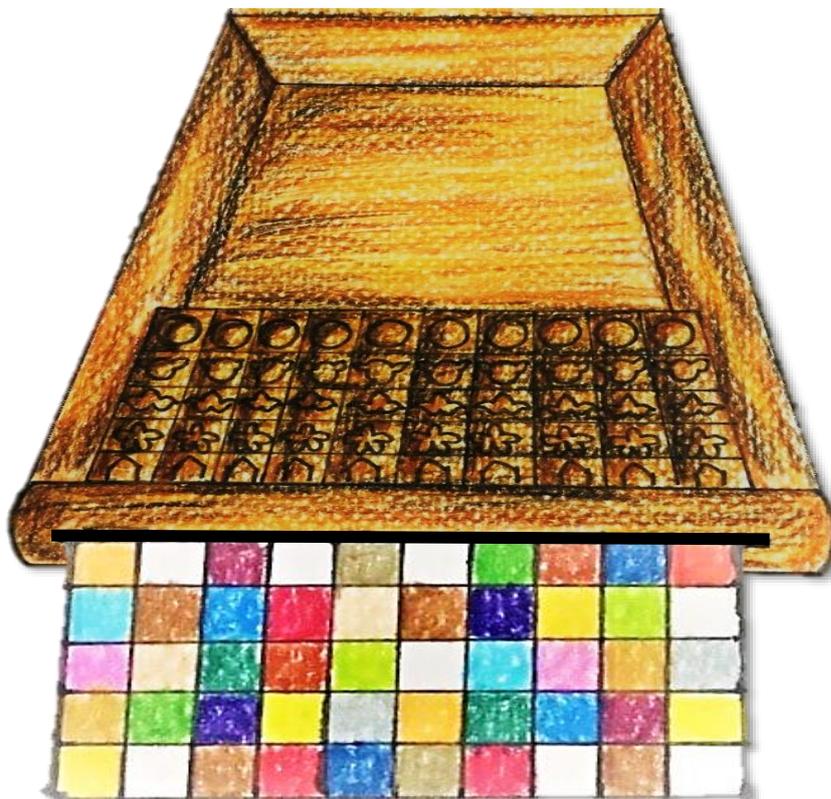
4. เกมจับคู่ เมื่อเลื่อนฝาโต๊ะไปทางขวามือเพื่อเปิดโต๊ะออกมานอกจากจะพบกับของเล่น Balance Toy และเกมทางเดินมหาสนุกแล้ว เด็กๆ จะพบกับเกมจับคู่เพื่อฝึกการจำ โดยภายในโต๊ะหลังจากเลื่อนฝาเปิดออกไปแล้ว จะพบกับกล่องแบ่งเป็น 2 ช่อง ช่องที่ 1 สำหรับใส่อุปกรณ์การเล่น ซึ่งนำเอาตัวตุ๊กตารูปทรงต่างๆ ได้แก่ ดอกขจร ดอกเฟื่องฟ้า ใบหน้าเด็กผู้ชาย ใบหน้าเด็กผู้หญิง และโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ รูปทรงละ 10 ชิ้น จากเกม Balance Toy มาวางปิดไว้ให้เด็กๆ เล่นเกมจับคู่ และช่องที่ 2 เป็นตาราง เช่น ตารางคำศัพท์ ตารางสี ตารางตัวเลข ตารางรูปภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถเสียบและดึงออกได้ผ่านทางช่องสำหรับเสียบแผ่นตารางด้านข้างของกล่อง



ภาพที่ 10 ไม้บล็อกประกอบการเล่นเกมทางเดินมหาสนุกที่แสดงถึงสถานที่ต่างๆ



ภาพที่ 11 ตัวอย่างตารางสีสำหรับเล่นเกมจับคู่



ภาพที่ 12 ตัวอย่างการเสียบแผ่นตารางสีเข้าทางด้านข้างของโต๊ะ

ผลการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก คณะผู้วิจัย นำเสนอผล ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34) โดยอันดับแรก คือ ด้านสังคม รองลงมาด้านปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านร่างกาย ตามลำดับ เมื่อแยกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านสังคม ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38) โดยอันดับแรก คือ ส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาส่งเสริมภาวะผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการเล่นร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมการแข่งขัน และส่งเสริมการใช้ภาษา และการสื่อสาร ตามลำดับ

ด้านปัญญา ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38) โดยอันดับแรก คือ ส่งเสริมทักษะทาง

คณิตศาสตร์ รองลงมา เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมการสังเกตและการรับรู้ ส่งเสริมการแยกประเภทหรือการจัดลำดับ ส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมการค้นคว้าทดลอง และส่งเสริมความเข้าใจทักษะทางอาชีพ ตามลำดับ

ด้านอารมณ์ ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57) โดยอันดับแรก คือ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก รองลงมา ส่งเสริมการควบคุมตนเองได้เหมาะสมกับวัย เกิดความสนุกสนานผ่อนคลาย ส่งเสริมความมั่นใจและกล้าแสดงออก และส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ

ด้านร่างกาย ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41) โดยอันดับแรก คือ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย รองลงมา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ และฝึกการช่วยเหลือตนเอง ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินแบบร่างของเล่นเด็ก

คุณสมบัติของของเล่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
ด้านร่างกาย	3.65	.41	มาก	4
1. ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา	3.40	.89	ปานกลาง	3
2. พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก	3.80	.44	มาก	2
3. พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่	3.40	1.14	ปานกลาง	4
4. เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย	4.00	.70	มาก	1
5. ฝึกการช่วยเหลือตนเอง	3.20	.44	ปานกลาง	5
ด้านสังคม	4.24	.38	มากที่สุด	1
1. ฝึกการเล่นร่วมกันกับผู้อื่น	4.20	.83	มาก	3
2. ส่งเสริมการใช้ภาษา และการสื่อสาร	4.00	1.22	มาก	5
3. ส่งเสริมการแบ่งปัน	4.00	1.00	มาก	4
4. ส่งเสริมภาวะผู้นำ ผู้ตาม	4.40	.54	มากที่สุด	2
5. ส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.60	.54	มากที่สุด	1
ด้านอารมณ์	3.96	.57	มาก	3
1. เกิดความสนุกสนานผ่อนคลาย	4.00	.70	มาก	3
2. ส่งเสริมความมั่นใจและกล้าแสดงออก	3.60	.54	มาก	4
3. ส่งเสริมการควบคุมตนเองได้เหมาะสมกับวัย	4.20	.83	มาก	2
4. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	3.60	1.14	มาก	5
5. พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก	4.40	.54	มากที่สุด	1

คุณสมบัติของของเล่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
ด้านปัญญา	4.14	.38	มาก	2
1. ส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์	4.40	.54	มากที่สุด	1
2. ส่งเสริมทักษะทางศิลปะ	4.20	.83	มาก	5
3. ส่งเสริมความเข้าใจทักษะทางอาชีพ	3.80	.83	มาก	8
4. เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์	4.33	.62	มากที่สุด	2
5. ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา	4.02	.76	มาก	6
6. ส่งเสริมการค้นคว้า ทดลอง	3.88	.29	มาก	7
7. ส่งเสริมการสังเกตและการรับรู้	4.33	.62	มากที่สุด	2
8. ส่งเสริมการแยกประเภทหรือการจัดลำดับ	4.22	.52	มากที่สุด	4
ภาพรวม	3.96	.34		

ข้อเสนอแนะที่มีต่อแบบร่างของเล่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็กมีข้อเสนอแนะสำหรับแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

แบบร่างของเล่นมีความน่าสนใจ เด็กสามารถทำกิจกรรมได้หลากหลาย ควรเพิ่มแผนตารางที่อยู่ในเกมจับคู่ให้มีสาระที่เด็กควรเรียนรู้

เห็นด้วยที่ Toy table มีพื้นที่ให้เด็กสามารถวาดภาพ ชีตเขียนเล่น และสามารถลบได้

ของเล่นมีความท้าทายน่าสนใจ ห่วงเรื่องขนาดควรมีขนาดใหญ่และใช้สีที่ปลอดภัย ชอบที่สามารถเล่นได้ทั้งครอบครัว

เห็นด้วยว่าดีที่มีการสนับสนุนความเป็น “สวนดุสิต” ถ้าสามารถทำให้สอดคล้องตรงกับหน่วยการเรียนรู้ได้ทุกชั้นแล้วจะเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางของสวนดุสิต สร้างเครือข่าย มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัย

รูปแบบการเล่นของเล่นเกมทางเดินมหาสนุกจากที่ต้องหยิบบล็อกของเพื่อน ควรเปลี่ยนเป็นหยิบกองกลางแทน เพราะอยากให้เด็กรู้สึกดีกับการเล่น

Balance Toy ดูเหมือนจะไม่สมดุล และที่วางน้อยเกินไป จะวางตัวเล่นได้ไม่เพียงพอ รวมถึงลักษณะของตัววาง เพราะเด็กอาจมีจินตนาการอยากวางที่ใดๆ ก็ได้ เช่น วางบริเวณหัวจะกลิ้งหรือไม่

ควรมีการผลิตให้เด็กโรงเรียนสาธิตละอออุทิศได้เล่น และควรคำนึงความดึงดูดใจของเด็กหญิงและเด็กชาย ควรมีการวิเคราะห์พัฒนาการ เนื้อหา ทักษะ

การเก็บรักษาของเล่นก็มีความสำคัญ ควรหยิบง่าย หยักรู้สึกด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษา ประกอบด้วย 1) ศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง และ 2) ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 3) ประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก โดยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับตอบแบบสอบถามความต้องการของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศจังหวัดลำปาง กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 คณะผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัย โดยใช้หลักการของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 595 คน และคิดเทียบตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามระดับชั้นของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศในแต่ละจังหวัด แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนสาธิตละอออุทิศที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .936 มีลักษณะเป็นส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วย ด้านคุณสมบัติของของเล่น 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .863 และด้านรูปแบบของการใช้ของเล่น จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .927 ผลจากการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 509 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 อายุของผู้ปกครองส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 สถานภาพส่วนใหญ่ สมรส จำนวน 487 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 การศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ปริญญาตรี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 อาชีพส่วนใหญ่ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 431 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 ลักษณะของที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว จำนวน 464 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 ส่วนใหญ่มีบุตรหลานเรียนที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 และความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นพ่อแม่ จำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2

2. ด้านพฤติกรรมของผู้ปกครองในการซื้อของเล่นให้บุตร/หลาน พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อของเล่นให้บุตร จำนวน 496 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 โดยอายุบุตร/หลานส่วนใหญ่มีอายุ 4-6 ปี จำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 การซื้อของเล่นให้เด็กส่วนใหญ่ผู้ปกครองซื้อเอง จำนวน 488 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของเล่นเด็กส่วนใหญ่ คือ ตัวผู้ปกครองเอง จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 ซึ่งใน 1 เดือน ผู้ปกครองเลือกซื้อของเล่นเด็กให้เด็ก 1-2 ครั้ง จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 โดยส่วนใหญ่จะซื้อของเล่นเด็กจากร้านขายของเล่นทั่วไปมากที่สุด จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และจะซื้อของเล่นเด็กในราคา 301-400 บาทต่อชิ้น จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ของเล่นประเภทศิลปะ เช่น ชุดวาดภาพ ระบายสี เป็นประเภทของเล่นที่ซื้อมากที่สุด จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และหลังจากซื้อของเล่นเด็กแล้วมักจะแนะนำหรือบอกต่อญาติพี่น้องมากที่สุด จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการซื้อของเล่น พบว่า

3.1 ด้านคุณสมบัติของของเล่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) โดยอันดับแรก คือ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา เสริมสร้างทักษะทางศิลปะ ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย เสริมสร้างทักษะทางภาษา และการสื่อสาร เสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์ และเสริมสร้างทักษะทางอาชีพ ตามลำดับ

3.2 ด้านรูปแบบและลักษณะของของเล่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63) โดยอันดับแรก คือ มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน รองลงมา ผลิตจากวัสดุดีหรือวัสดุที่มีคุณภาพ ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบการเล่นได้ รูปทรงมีความสวยงามและเหมาะสมกับเด็ก มีขนาดที่เหมาะสมสามารถพกพาและจัดเก็บได้สะดวก มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย มีคู่มือหรือระเบียบละเอียดการเล่นไว้อย่างชัดเจน ต้องลงมือกระทำกับสื่อของเล่นจึงจะสำเร็จ สามารถเล่นได้มากกว่า 1 คน มีสีสันสดใส สวยงามสะอาดตา และมีคุณลักษณะเด่นเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะที่มีต่อของเล่นของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเหมาะสมกับวัย มีความปลอดภัย คงทน ดูแลรักษาง่าย และดึงดูดความสนใจของเด็ก ควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน มีราคาที่เหมาะสม ควรให้ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการเล่นได้ด้วย และของเล่นชิ้นเดียวควรจะได้หลายคนและหลายช่วงวัย รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้ปกครอง ของเล่นควรเป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน และควรมีความเป็นสวนดุสิต เช่น สัญลักษณ์ของสวนดุสิต

จากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยสรุปได้ว่า ของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องการนั้นจะต้องสามารถสร้างพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นของเล่นที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีราคาเหมาะสม ผลิตจากวัสดุดีหรือวัสดุที่มีคุณภาพ มีขนาดที่

เหมาะสม สามารถพกพาหรือจัดเก็บได้สะดวก มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน และของเล่นชิ้นเดียวควรจะได้เล่นได้หลายคนและหลายช่วงวัย ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้ปกครอง และของเล่นนั้นควรเป็นได้ทั้งของเล่นและเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน

ผลการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเด็ก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่น ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 16 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการออกแบบ การพัฒนา การผลิต การขาย และการซื้อของเล่นสำหรับเด็ก ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีความพร้อมและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเด็ก คือ แบบสัมภาษณ์ สรุปผลได้ ดังนี้

ควรเป็นของเล่นที่สร้างขึ้นจากวัสดุที่ทำด้วยไม้ที่มีลักษณะเหมือนไม้ที่สามารถเก็บชุดของเล่นทั้งหมดไว้ภายในโต๊ะได้ เมื่อเลิกเล่นแล้วยังสามารถนำโต๊ะไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก เป็นของเล่นที่สามารถเล่นได้อย่างอิสระ และสามารถเล่นแบบมีกติกาได้ เป็นของเล่นที่เด็กเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะเด็กด้วยกัน เล่นกับคุณครู เล่นกับผู้ปกครอง หรือเล่นกับปู่ย่า ตายาย เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ภายในโต๊ะอาจมีของเล่นประเภทบล็อก บันไดงู มีตารางสี ตารางรูปภาพ ตารางตัวเลข ซึ่งแผ่นตารางรูปแบบต่างๆ ที่อยู่ในเกมจับคู่ที่เด็กควรเรียนรู้ เป็นของเล่นช่วยที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ ทักษะทางศิลปะในการวาด การขีดเขียน การต่อเติม การจัดวาง การเรียนรู้เกี่ยวกับขนาด รูปร่าง เสียง การยกระดับ และความสมดุล หรือการเล่นเกมจับคู่ ของเล่นเด็กที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกสนุกและผ่อนคลาย เด็กเกิดจินตนาการ รู้จักคิดและแก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ของเล่นควรทำพื้นผิวให้แตกต่างกัน และควรมีเสียงประกอบ และมีคู่มือที่บอกวิธีการเล่นของของเล่นแต่ละชนิด

ผลการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามความต้องการของผู้ปกครอง จากผลการศึกษาความต้องการของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ปกครอง และผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูโรงเรียนอนุบาล ผู้ผลิตของเล่น ผู้ขายของเล่นเด็ก และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย นำไปสู่การออกแบบและพัฒนาแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ ของเล่นเสริมทักษะ Toy table ของเล่นเสริมทักษะ Toy table มีลักษณะภายนอกเป็นโต๊ะขอบมนที่สามารถวางบนพื้นเรียบแล้วเด็กสามารถนั่งกับพื้นและสามารถเล่นของเล่นได้โดยไม่ต้องใช้เก้าอี้ โดย Toy table จะมีของเล่นให้เด็กเล่นเพื่อเสริมทักษะในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วย 1) Toy table 2) Balance

Toy 3) เกมทางเดินมหาสนุก และ 4) ของเล่นฝึกการจดจำ ซึ่ง Toy table เด็กๆ จะได้ทักษะเกี่ยวกับการฝึกสังเกต การฝึกสมาธิและการตัดสินใจ การส่งเสริมการเข้าสังคม การแบ่งปันและการเล่นร่วมกับผู้อื่น การฝึกทักษะการจำและการจับคู่ การทำตามกฎกติกา ทักษะการนับเลข ทักษะทางด้านภาษา และทักษะทางคณิตศาสตร์

ผลการประเมินแบบร่างของเล่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและพัฒนาของเล่นเด็ก สรุปผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34) โดยอันดับแรก คือ ด้านสังคม รองลงมาด้านปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านร่างกาย ตามลำดับ เมื่อแยกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านสังคม ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38) โดยอันดับแรก คือ ส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาส่งเสริมภาวะผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการเล่นร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมการแบ่งปัน และส่งเสริมการใช้ภาษา และการสื่อสาร ตามลำดับ

ด้านปัญญา ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38) โดยอันดับแรก คือ ส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ รองลงมา เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมการสังเกตและการรับรู้ ส่งเสริมการแยกประเภทหรือการจัดลำดับ ส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมการค้นคว้าทดลอง และส่งเสริมความเข้าใจทักษะทางอาชีพ ตามลำดับ

ด้านอารมณ์ ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57) โดยอันดับแรก คือ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก รองลงมา ส่งเสริมการควบคุมตนเองได้เหมาะสมกับวัย เกิดความสนุกสนานผ่อนคลาย ส่งเสริมความมั่นใจและกล้าแสดงออก และส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ

ด้านร่างกาย ความคิดเห็นของผู้ประเมินต่อแบบร่างของเล่นเด็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41) โดยอันดับแรก คือ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย รองลงมา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ และฝึกการช่วยเหลือตนเอง ตามลำดับ

อภิปรายผล

แบบร่างของเล่นเด็กปฐมวัยที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาได้รับการออกแบบตามความต้องการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ประสงค์จะเห็นของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกายเกี่ยวกับการส่งเสริมการประสานกันระหว่างมือกับสายตา ให้มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก เช่น กล้ามเนื้อนิ้วมือ และกล้ามเนื้อตา เนื่องจากกล้ามเนื้อเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมในเรื่องของการเขียนและการเรียนของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ กองบรรณาธิการรักลูก (2560) ที่กล่าวไว้ว่าการทำงานประสานกันระหว่างสายตาและกล้ามเนื้อมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เด็กจะสามารถหยิบ

จับอาหารกินได้ จับดินสอลักษณะกำเพื่อขีดเขียนได้ 2) ด้านสังคม ของเล่นต้องส่งเสริมการเล่นร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเด็กด้วยกัน คุณครู ผู้ปกครอง หรือปู่ย่า ตายาย ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าสังคม เรียนรู้การใช้ภาษา และมีทักษะการสื่อสาร เรียนรู้ผู้คนรอบข้าง ฝึกความอดทน การรอคอย รู้จักการแบ่งปัน รู้จักแพ้ รู้จักชนะ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้จักปรับตัวที่จะอยู่ในสังคม สอดคล้องกับนายกสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทยที่อยากให้ของเล่นรุ่นใหม่สามารถเล่นกันได้ทั้งครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวไหนที่มีผู้สูงอายุ ควรจะสามารถเล่นของเล่นกับบุตรหลานได้ นอกจากจะสามารถเล่นเป็นเพื่อนบุตรหลานแล้ว ยังทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขและผ่อนคลายความเสื่อมโทรมของร่างกายและจิตใจ 3) ด้านอารมณ์ ของเล่นจะต้องทำให้เด็กมีความสุข ผ่อนคลายจากการเล่น ต้องทำให้เด็กเกิดจินตนาการ รู้จักคิดและแก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก และช่วยปรับอารมณ์เมื่อเด็กต้องพบกับสถานการณ์ต่างๆ เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก เพื่อให้เด็กเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ดีขึ้น และ 4) ด้านสติปัญญา ของเล่นต้องส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง คิดและแก้ไขปัญหาพร้อมกับเพื่อนที่ร่วมเล่นของเล่นด้วยกัน พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ในการวาด การขีดเขียน การต่อเติม การวัดวาง เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับขนาด รูปร่าง เสียง การยกระดับและความสมดุล หรือการจับคู่ เด็กจะได้ฝึกทักษะในด้านการจดจำ สี คำศัพท์ ส่งเสริมการค้นคว้าและทดลองที่เหมาะสมตามวัย

จากการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ของเล่นเสริมทักษะ Toy table ซึ่งเป็นของเล่นให้เด็กได้เล่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเพื่อเสริมทักษะในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ภายใต้อาณาเขตของเล่นเสริมทักษะ Toy table ประกอบด้วย 1) Toy table 2) Balance Toy 3) เกมทางเดินมหาสนุก และ 4) ของเล่นฝึกการจดจำ รวมทั้งวิธีการเล่นของเล่น แบบร่างของเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กควรเป็นของเล่นที่สร้างขึ้นจากไม้ เนื่องจากของเล่นที่ทำจากไม้จะมีความปลอดภัยมากกว่าของเล่นที่ทำจากพลาสติก อาจตกแต่งด้วยสีสันทนเพื่อเป็นการกระตุ้นและดึงดูดความสนใจกับเด็ก ของเล่นจากไม้จะมีความแข็งแรงและทนทาน มีขนาดใหญ่พอที่จะไม่เป็นอันตรายกับเด็ก และต้องผ่านกระบวนการทดสอบว่าปลอดภัย เช่น ตกแล้วต้องไม่แตก ควรเหลาให้ดีห้ามมีเสี้ยน ขนาดและความสูงของของเล่นและส่วนประกอบของของเล่นเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เป็นของเล่นที่สามารถเล่นร่วมกันได้หลายคน และเด็กสามารถเล่นร่วมกับผู้ใหญ่ พี่เลี้ยง หรือปู่ย่า ตายาย สอดคล้องกับความต้องการของเล่นในปัจจุบันที่ต้องการส่งเสริมให้เด็กและผู้ใหญ่สามารถเล่นของเล่นด้วยกันได้ โดยเฉพาะผู้ใหญ่ในวัยชรา นอกจากจะเล่นเป็นเพื่อนลูกหลานแล้ว ยังช่วยให้ผู้ใหญ่ได้ฝึกปรือทักษะต่างๆ ไม่ให้ร่วงโรยไปตามวัย และควรเป็นของเล่นที่สอดคล้องกับสาระที่เด็กควรจะได้เรียนรู้ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น และควรเป็นของเล่นที่มีพื้นผิวที่แตกต่างกัน เด็กจะได้ใช้ประสาทสัมผัสไปด้วยได้ ของเล่นควรให้เด็กเล่นได้ 2 ลักษณะ คือเล่นอิสระ และเล่นแบบมีกติกา ควรจัดให้เป็นชุดสำหรับการเล่น สามารถใช้ของเล่นที่มีการบูรณาการวัตถุประสงค์หลากหลาย คำนึงความดึงดูดใจของเด็ก บวกอุปกรณ์และวิธีการเล่นตามช่วงอายุ แนวทางการประเมิน นอกจากนี้การเก็บรักษาของเล่นก็มีความสำคัญ ควรหยิบง่าย และหากหายไปก็ต้องรู้ และที่สำคัญของเล่นควรมีความเป็นสวนดุสิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา คือแบบร่างของเล่นเสริมทักษะมีชื่อเรียกว่า Toy table มีลักษณะภายนอกเป็นโต๊ะขอบมนที่สามารถวางบนพื้นเรียบแล้วเด็กสามารถนั่งกับพื้น และสามารถเล่นของเล่นได้โดยไม่ต้องใช้เก้าอี้ โดย Toy table จะมีของเล่นให้เด็กเล่นเพื่อเสริมทักษะในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วย 1) Toy table 2) Balance Toy 3) เกมทางเดินมหาสนุก และ 4) ของเล่นฝึกการจดจำ เป็นของเล่นที่มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สามารถเล่นคนเดียว เล่นเป็นทีม เล่นกับผู้ใหญ่ก็ได้เช่นเดียวกัน และสามารถเล่นได้อย่างอิสระ หรือเล่นตามกติกาก็ได้ ผู้ที่สนใจจะนำแบบร่างของเล่นนี้ไปใช้ในการออกแบบเพื่อใช้งานจริงควรให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการออกแบบและพัฒนาช่วยเขียนแบบให้เพื่อจะสามารถนำไปสร้างจริงได้อย่างถูกต้องส่วน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำแบบร่างของเล่นเด็กนี้ไปพัฒนาเป็นของเล่นที่สามารถใช้งานได้จริงตามแบบร่างของเล่นแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและพัฒนาของเด็กประเมินและให้ข้อเสนอแนะ นำของเล่นที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอ นำไปให้เด็กทดลองเล่นจริงเป็นรายคนและรายกลุ่ม และประเมินผลการเล่นของเล่นของเด็ก นำของเล่นมาปรับปรุง แก้ไขตามผลการประเมินเพื่อให้ของเล่นมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเด็กมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กนกกร บุษยะกนิษฐ และคณะ. (2550). *สื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- กรมสุขภาพจิต. (2558). *คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กองบรรณาธิการรักลูก. (2560). *รักลูก Bookazine: Baby to Toddler* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: รักลูกบุ๊กส์.
- ฉัตรชัย จันทร์เด่นดวง. (2540). *การออกแบบของเล่นเด็ก*. Design & Manufacturing. MTEC. มกราคม-มีนาคม. 43-46.
- ชลดา อินทรสังขนาวิน, วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล และพวงพร กอจรัญจิตต์. (2555). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลือกของเล่นต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะ*. 2 มิถุนายน 2560. <http://dlibrary.childrenhospital.go.th/handle/6623548333/198>.
- ณัฐวรรณ จารุวรพลกุล. (2560). *ปล่อยหนู...เล่น (คนเดียว) บ้าง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รักลูกบุ๊กส์.
- ดาวศิริ สินทรและ กนิษฐา เรื่องวรรณศักดิ์. (2559). *ออกแบบและพัฒนาของเล่นเสริมทักษะความรู้รอบตัวเรื่องสัตว์โลกน่ารักสำหรับเด็ก 5-6 ปี*. วารสารศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 3(1). 1-9.
- ดลกร จันทร์กลาง. (2554). *การศึกษาและพัฒนาของเล่นเสริมทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพเนตร ธรรมบวร. (2549). *การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิติธร ปิลวาสน์ . (2555). *สอนลูกเรื่องของเล่น*. 10 มิถุนายน 2560. <http://taamkru.com/th>.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *ของเล่น* (Online). 29 พฤษภาคม 2560.
- บุญล้อม อยู่ถาวร. (2552). *ปัจจัยประกอบการซื้อของเล่นเด็กของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภาพร คงวัดใหม่. (2554). *การตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการเลือกซื้อของเล่นของเด็กปฐมวัยโรงเรียนแยมสอาดรังสิต*.การศึกษาค้นคว้าอิสระ.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภารุจรี บุญชุ่ม. (2555). *การศึกษาและพัฒนาชุดของเล่นประเภทฝึกประสาทสัมผัสสำหรับเด็กออทิสติกที่มีปัญหาการควบคุมกล้ามเนื้อ*. วิทยานิพนธ์. นวัตกรรมและการออกแบบ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) (มปป). *ความหมายของ มอก.* 23 มิถุนายน 2560.

<https://sites.google.com/site/matrthanphlitphanthxutsahkrmm/home/khwam-hmay-khxng-mxk>.

ยุวดี พรธารางค์ อาณัญ ศิริพิชญ์ตระกูล มยุรี เรื่องสมบัติ และมันชนา ทองสุพล. (2554). *การออกแบบชุดอุปกรณ์การระบายสีเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และช่วยฝึกสมาธิสำหรับเด็กสมาธิสั้น.* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ลัดดาวัลย์ สุขเสริม. (2555). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมของเล่นเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง ของเล่นของใช้และสนุกกับแม่เหล็ก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*

วิมล วิระพรสวรรค์. (มปป). *กรณีศึกษา: การออกแบบเพื่อความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ของเล่นเด็ก.* 20 มิถุนายน 2560. http://www.intertek.co.th/uploadedFiles/wwwintertekcoth/Whitepapers/Plan%20Toys_Case%20Stu.PDF.

แววคณิต คงเสถียร และกนิษฐา เรื่องวรรณศักดิ์. (2560). *การออกแบบของเด็กเล่นเพื่อพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ สำหรับเด็ก 3-5 ปี. วารสารศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.* หน้า 10-17.

วรลักษณ์ สะเดา. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องของเล่นของใช้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*

วรรณภา พิเชฐพฤทธิ. (2558). *ของเล่นเด็กภาคกลาง : การพัฒนาการผลิตตามแนวเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

วิทยา จีระวัฒน์โนบล. (2553). *การศึกษาของเล่นพื้นบ้าน เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในศูนย์การเรียนรู้เยาวชนรังสิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

สถาบันพัฒนาการเด็กกรานครินทร์. (มปป.) *คู่มือคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด-5 ปี สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.*

สถาบันพลาสติก. (2556). *ระเบียบความปลอดภัยของเล่นของสหภาพยุโรป.* 10 มิถุนายน 2560. <http://rubber.oie.go.th/file/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9B.pdf>.

สมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย. (มปป). *คู่มือการเลือกซื้อของเล่น เพื่อการเลือกซื้อของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็ก.*

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *แนวทางการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เอกสารประกอบการจัดนิทรรศการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.*

โสภาคย์ พลละวุฒิโท. (2550). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบกึ่งชี้แนะกับการเล่นแบบอิสระ. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*

- สุรนาท สร้อยจ. (2557). *การออกแบบและพัฒนาของเล่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องเส้น สี รูปร่าง รูปทรง สำหรับเด็กอนุบาลช่วงอายุ 3-5 ปี*. ปรินซ์นิพนธ์ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อันธิชา วิรมย์รัตน์. (2557). *การออกแบบและพัฒนาหนังสือกึ่งของเล่นเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กช่วงอายุ 4-5 ปี*. ปรินซ์นิพนธ์ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Hammond, S. L. (1967). *Good School for Young Children*. New York: MacMillan.
- Hendrick, J. (1994). *Total learning: Developmental curriculum for the young child*. New York : Macmillan College Publishing Company.
- Johnson, J. E., Christie, J. F. & Yawkey, T. D. (1987). *Play and Early Childhood Development*. New York: Harper Collins.
- Kabadayi, A. (2014). Analyzing the Factors that Affect Preschoolers' Parents' Choice of Toys. *Croatian Journal of Education*. 16(1). 43-55.
- Martin, C. L., Eisenbud, L. & Rose, R. (1995). Children's Gender-Based Reasoning about Toys. *Child Development*. 66(5). 1453-1471.
- Mitchell, S., Foulger, T. S., Wetzell, K., & Rathkey, C. (2009). "The negotiated project approach: Project-based learning without leaving the standards behind". *Early Childhood Education Journal*, 36(4), 339-346.
- Moller, S. J. (2015). Imagination, playfulness and creativity in children's play with different toys. *American Journal of Play*. 7(3). 332-346.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams, and imitation in childhood*. New York: Norton.
- _____ (1973). *The child and reality: Problems of genetic psychology*. New York : Grossman.
- Krejcie, R. and Morgan, D. (1970). Determining Sampling Size for each Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 10 (11): 607-610.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	หน่วยงาน
1	ดร.พัชรภรณ์ พุทธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2	ดร.พรพิมล รอดเคราะห์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
3	ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จรรย์ทัศน์กร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสำหรับการสัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	หน่วยงาน
1	นางอุไรวรรณ บุณนาค	นายกสมาคมอุตสาหกรรมของเล่นไทย
2	นางสาวจันทรมล ในอารีรอบ	บริษัท แพลนทอยส์ จำกัด
3	นายประเวศน์ หงษ์ทอง	บริษัท แพลนทอยส์ จำกัด
4	ผศ.ดร.อรพรรณ บุตรกัตัญญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5	ดร.พัชรภรณ์ พุทธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
6	ดร.พรพิมล รอดเคราะห์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
7	นางสาววิษุตา เงินประสิทธิ์	โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
8	นางสาวสุดารัตน์ สุภาสวัสดิ์	โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
9	นางนิชานันท์ พรหมสุทธิพันธ์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
10	นางอิงประภา ศรีฟุ้ง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
11	นางทิฆัมพร คุ่มอาดมดี	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
12	น.ส.นภาพร เขี่ยมมิตร	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
13	นางนิชานันท์ พรหมสุทธิพันธ์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
14	นางอิงประภา ศรีฟุ้ง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
15	นางวนิดา อินทิตา	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
16	นายณัฐพล บริบูรณ์พานิชย์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
17	นางนงครีช พุ่มพิมล	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ
18	นางอัครินทร์ อนันต์กิตต์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบร่างของเล่น

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	หน่วยงาน
1	นางสาวจันทรมล ในอารีรอบ	บริษัท แพลนทอยส์ จำกัด
2	นายประเวศน์ หงษ์ทอง	บริษัท แพลนทอยส์ จำกัด
3	ผศ.ดร.อรพรรณ บุตรกตัญญู	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4	ดร.พัชรภรณ์ พุทธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5	ดร.พรพิมล รอดเคราะห์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6	นางสาวมุกิตา ทาคำแสน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
7	นางสาวชุติพัฒน์ แก้วชุ่ม	บริษัท คลับอะคาเดมี จำกัด

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล : นางสาวรวิ ศิริปริชยากร

ประวัติ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท Master of Science สาขา Early Childhood Education University of Houston Clearlake

พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ. 2556 - 2557 After 3 Counselor at The School at St. George Place, Houston, TX

พ.ศ. 2552 - 2553 Teacher at Pingu's English School

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นามสกุล : นางสาวอัญชิษฐา ปิยะจิตติ

ประวัติ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษา ปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะครุศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ. 2557 อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

พ.ศ. 2548 - 2556 ตำแหน่งครูผู้สอนดนตรีระดับชั้นเตรียมอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6 บริษัทศิริบุญ จีเนียส มิวสิค

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นามสกุล : นางสาวฉัตรทราวดี บุญถนอม

ประวัติ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2553 - ปัจจุบัน ครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระ จิตสุภา

ประวัติ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547 - 2549 อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

พ.ศ. 2549 - 2557 อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต